

**T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ BİLİM DALI**

**İLKÖĞRETİM MÜFETTİŞLERİNİN REHBERLİK GÖREVLERİNİ
YERİNE GETİRME DÜZEYLERİ**

YÜKSEKLİSANS TEZİ

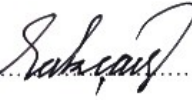
**Tez Danışmanı
Dr. Mustafa Aydın BAŞAR**

**Hazırlayan
Muzaffer KORKMAZ**

Çanakkale-2007

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Muzaffer KORKMAZ' a ait "İlköğretim Müfettişlerinin Rehberlik Görevlerini Yerine Getirme Düzeyleri (Çanakkale İli Örneği)" isimli çalışma, jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan

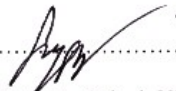
Prof. Dr. R. Cengiz AKÇAY

Üye

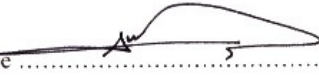
Doç. Dr. Halil IŞIK

Üye

Yard. Doç. Dr. Çavuş ŞAHİN

Üye

Yard. Doç. Dr. Selçuk UYGUN

Üye

Dr. Mustafa Aydın BAŞAR (Danışman)

ÖZET

Denetim, durum saptama, var olan durumu fotoğrafını çekiyormuş gibi ortaya koyma, değerlendirme ve düzeltme-geliştirme olarak üç ögenin biresimi şeklinde anlaşılmaktadır. Denetim ilkeleri sıralandığında, kavram daha iyi anlaşılabilir. Bu ilkeler; amaçlılık, planlılık, nesnellik, bütünlük, durumsallık (görelilik), açıklık ve demokratiklidir. Bu ilkeler artırılabilir, aynı zamanda bu ilkeler birbiriyle bütünlük oluşturan betimlemelerdir. Denetim, öğretmen ve müfettişlere uygulamaları hakkında daha fazla bilgi edinmelerine; bilgi ve becerilerini veliler ve okul için en iyi bir şekilde kullanabilmelerine yardım eden bir süreçtir. Denetim okulu daha etkili bir öğrenme ortamı haline getirmek için önemlidir.

Teftiş; kamu sektöründe veya tüzel kişiliği bulunan kurumlarda yapılmakta olan işlerin mevcut mevzuata uygun olarak yapılıp yapılmadığının yetkili kimseler tarafından denetlenmesi ve gözetilmesi süreci olarak da tanımlanabilir. Teftiş, okuldaki eğitim, öğretim faaliyetlerinin verimini artırmak amacı ile müfettişler veya uzmanlar tarafından öğretmenlere ve diğer görevlilere sağlanan mesleki yardım ve rehberlik hizmetlerinin tümünü içine alan bir süreçtir.

Eğitim sürecinin bir ögesi olan rehberlik, karara giden yoldaki danışım hizmetleri olarak tanımlanabilir. Okul çalışanlarının çevreye, yeni atanmaların göreve uyumu, kendi kendilerini yetiştirmeleri; öğrencileri tanıma, araç-gereç kullanma, ders işleme, değerlendirme gibi öğretimle ilgili konularda ve okul çevre ilişkileri, öğrenci rehberliği, sınıf öğretmenliği, eğitsel kol çalışmaları gibi eğitimle ilgili konularda yapılacak her türlü yol gösterme ve yardımcı olma hizmetleri, müfettişin rehberlik ve yardım rolleri içindedir.

Bu araştırmada, İlköğretim müfettişlerinin, ilköğretim okulu yönetici ve öğretmenlerinin görüşlerine göre rehberlik görevlerini gerçekleştirme düzeylerini tespit etmek amacıyla şu sorulara yanıt aranmıştır: **1.** İlköğretim müfettişlerinin rehberlik görevlerini yerine getirme yeterlilikleri konusunda; **a)** ilköğretim okulu yöneticilerinin, **b)** sınıf öğretmenlerinin **c)** ilköğretim okulu dal öğretmenlerinin

görüşleri nelerdir? 2. İlköğretim müfettişlerinin rehberlik görevlerini yerine getirme yeterlilikleri konusunda ilköğretim okulu, a) okul yöneticileri, b) sınıf öğretmenleri, c) dal öğretmenlerinin görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır? 3. İlköğretim müfettişlerinin rehberlik görevlerini yerine getirme yeterlilikleri konusunda ilköğretim okulu, okul yöneticileri, sınıf öğretmenleri ve dal öğretmenlerinin görüşleri arasında; a) görev yaptıkları yerleşim birimine göre, b) Cinsiyetlerine göre ve c) meslek kıdemlerine göre, anlamlı bir fark var mıdır?

Tarama modeline dayalı olarak desenlenen çalışmada, ilköğretim denetçilerinin okul yöneticilerine kurumun fiziksel durumu, eğitim öğretim ve değerlendirme, büro işleri, yönetim ve çevre ilişkileri ve kendini yetiştirme ile ilgili rehberlik rollerini oynama derecesine, okul yöneticilerinin hizmet süreleri, cinsiyetleri, görev alanları ve görev yaptıkları yerleşim birimine göre; yöneticiler, ilköğretim denetçilerinin “*fiziki durum*”, “*eğitim öğretim durumu*”, “*büro işleri*”, “*yönetim – çevre ilişkileri*” ile “*mesleki gelişim*” konusundaki rehberlik görevlerini “çok” düzeyde gerçekleştirdikleri bulunmuştur. Öğretmenlerin cinsiyetine ve görev yaptıkları yerleşim birimine göre; ilköğretim müfettişlerinin “*dersliklerin eğitim öğretime hazırlanması*” yönündeki rehberlik rollerini, merkezde çalışan ve kadın öğretmenler “*az*” düzeyde yerine getirdiklerini; ortaya koymuş olup, öğretmenlerin cinsiyetine ve görev yaptıkları yerleşim birimine göre; ilköğretim müfettişlerinin “*yönetim – çevre ilişkileri ve mesleki gelişim*” ile ilgili rehberlik rollerini yerine getirme düzeyleri merkezde çalışan ve kadın öğretmenlerin görüşlerine göre “*çok*” olarak bulunmasına rağmen görüşler arasında anlamlı farklar ortaya çıkmıştır.

Bu çalışmanın bulgu, yorum ve sonuçlarına dayalı olarak öneriler geliştirilmiştir.

ABSTRACT

The inspection concept can be understood as the additions of three structures which are finding situation, recognise the situation as if taking its photograph and the valuation and development. The concept can be understood if the inspection structures get in order. These structures are being an aim, being planned, being objectified, being wholeness, being situated, being opened and being democratical. These aims can be enlarged, and these aims at the same time are descriptions of being wholeness together. The inspection is a duration which helps the teacher and inspectors to get more information and also helps them to use their knowledge and abilities on the protectors and for school. The inspection is important to get the school to a better and effective place. The investigation can be describe as the inspection of the works in public utilities or the utilities which has got corporates bodies by the insprctors. The inspection is also a time which covers the helps and guide helps supplied to the teachers and other officers by the inspectors or professionals.

As a structure of education guidance, can be described as the seruices in going to the decision. The services of helping to the school workers to the environment, to the teachers, to understand the pupils, using the tools in schools, teaching methods in lessons, the pupils guidance, class teacher are in the roles and guidance of the inspector. Taking help before the guidance and help to the teachers instead of giving advise can be more effective for the inspector.

In this investigation the aim of inspector to recognise the levels of the works of the teachers and and the masters in primary schools are;

1. What are the taughts of **a)** The branch teachers, **b)** class teachers, **c)** masters about the capacity of the inspectors in guidance? **2.** Are there disctrict differences of the taughts of **a)** school masters, **b)** class teachers, **c)** branch teachers in the capacity of the inspectors in guidance? **3.** Is there also a meaningful difference of the taughts of **a)** school masters, class teachers and branch teachers working in their schools, **b)** their levels of teaching in the capacity of the inspectors in guidance?

According to the scanning model which is figured by this work, it is found that the inspectors realizes their job “very good” about the physical structure of the school, education teaching and measurement, office works, mastering, educating themselves and also the school masters realizes their job “very much” about the inspectors duty about “physical appereance”, “education, teaching and measurement”. According to the sex of teachers and the place where they work for; the inspectors find that the female teachers do their jobs “very bad” about getting the classes ready for the education and teaching. According to the toughts of female teachers they find that the inspectors do their jobs “very good” about the relationship between the mastering and envoriment. But there are meaninfull differences between these taughts.

About the guide roles of the inspectors which are based on these work based on comments, results of these work some suggestions are developed which reflects the guide roles of inspectors and the toughts of contemporary education of the school masters and teachers.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
JÜRİ ONAYI	
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	vi
ÇİZELGELER LİSTESİ.....	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xiii
ÖNSÖZ.....	xiv
BÖLÜM I	
GİRİŞ	1
1.1 Denetim ve Müfettişten Beklenenler.....	6
1. 2. Müfettiş Rollerini.....	8
1. 3. Müfettişlerin Rehberlik Alanları.....	22
1.3.1. Kurum ve Yöneticiler Yönünden.....	23
1.3.1.1.Kurumun Fiziki Durumu İle İlgili Rehberlik Alanları.....	23
1.3.1.2.Eğitim Öğretim ve Değerlendirme İle İlgili Rehberlik Alanları.....	23
1.3.1.3.Büro İşleri İle İlgili Rehberlik Alanları.....	24
1.3.1.4.Yönetim ve Çevre İlişkileri İle İlgili Rehberlik Alanları.....	25
1.3.1.5. Kendini Yetiştirme İle İlgili Rehberlik Alanları	25
1.3.2.Öğretmenler yönünden.....	26
1.3.2.1.Dersliğin Eğitim-Öğretime Hazırlık Durumu İle İlgili Rehberlik Alanları	26
1.3.2.2.Eğitim Öğretim Durumu İle İlgili Rehberlik Alanları.....	26
1.3.2.3.Yönetim-Çevre İlişkileri ve Mesleki Gelişimi İle İlgili Rehberlik Alanları.....	27
1.4. Problem	28
1.5. Amaç.....	30
1.6. Önem	31
1.7. Sayıtlar	31
1.8. Sınırlılıklar	32

BÖLÜM II

YÖNTEM	33
2.1. Araştırma Modeli.....	33
2.2. Evren ve Örneklem.....	34
2.3. Verilerin Toplanması.....	35
2.4. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması.....	37

BÖLÜM III

BULGULAR VE YORUM	39
3.1. Okul yöneticileri ve Öğretmenlerin Kişisel Özelliklerine İlişkin Bulgular.....	39
3.2. İlköğretim Müfettişlerinin Kurumsal Yönetim Konusundaki Rehberliklerine Yönelik Bulgular.....	48
3.2.1. İlköğretim Müfettişlerinin Kurum Yönetimi Konusunda “Kurumun Fiziki Durumuna ” Yönelik Rehberliklerine İlişkin Bulgular.....	48
3.2.2. İlköğretim Müfettişlerinin Kurum Yönetimi Konusunda “Eğitim Öğretim ve Değerlendirme ” İşlerine Yönelik Rehberliklerine İlişkin Bulgular.....	57
3.2.3. İlköğretim Müfettişlerinin Kurum Yönetimi Konusunda “Büro İşlerine” Yönelik Rehberliklerine İlişkin Bulgular.....	69
3.2.4. İlköğretim Müfettişlerinin Kurum Yönetimi Konusunda “Yönetim ve Çevre İlişkilerine” Yönelik Rehberliklerine İlişkin Bulgular.....	77
3.2.5. İlköğretim Müfettişlerinin Kurum Yönetimi Konusunda “Kendini Yetiştirme” Konusuna Yönelik Rehberliklerine İlişkin Bulgular.....	85
3.3. İlköğretim Müfettişlerinin Kurum Yönetimi Konusunda Rehberliklerine İlişkin Yorumlar.....	93
3.4. İlköğretim Müfettişlerinin Öğretmenlere Rehberlik Yapma Derecelerine Yönelik Bulgular.....	94
3.4.1. İlköğretim Müfettişlerinin Öğretmenlere “Dersliklerin Eğitim Öğretime Hazırlanması” Konusunda Rehberlik Yapma Derecelerine Yönelik Bulgular.....	95
3.4.2. İlköğretim Müfettişlerinin Öğretmenlere “Eğitim Öğretim Durumu” Konusunda Rehberlik Yapma Derecelerine Yönelik Bulgular.....	100
3.4.3. İlköğretim Müfettişlerinin Öğretmenlere “Yönetim – Çevre İlişkileri ve Mesleki Gelişim” Konusunda Rehberlik Yapma Derecelerine Yönelik Bulgular.....	111

3.5. İlköğretim Müfettişlerinin Öğretmenlere Rehberlik Yapma Derecelerine Yönelik Yorumlar.....	119
BÖLÜM IV	
SONUÇ VE ÖNERİLER	123
4.1. Sonuçlar.....	123
4.2. Öneriler.....	125
KAYNAKÇA.....	127
EKLER.....	131
EK 1. Yönetici Anketi.....	131
EK 2. Öğretmen Anketi.....	134

ÇİZELGELER LİSTESİ

	Sayfa
Çizelge 1. Yöneticilerin Cinsiyet ve Okul Yerine Göre Dağılımı.....	39
Çizelge 2. Öğretmenlerin Cinsiyet ve Okul Yerine Göre Dağılımı.....	40
Çizelge 3. Yöneticilerin Görevleri ve Okul Yerine Göre Dağılımı.....	40
Çizelge 4. Öğretmenlerin Branş ve Okul Yerine Göre Dağılımı.....	41
Çizelge 5. Yöneticilerin Görevleri ve Cinsiyetlerine Göre Dağılımı.....	41
Çizelge 6. Yöneticilerin Cinsiyet ve Hizmet Sürelerine Göre Dağılımı.....	42
Çizelge7. Öğretmenlerin Okul Yerine ve Hizmet Sürelerine Göre Dağılımı.....	42
Çizelge 8. Yöneticilerin Görev Alanı ve Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı.....	43
Çizelge 9. Öğretmenlerin Okul Yerine ve Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı	43
Çizelge 10. Öğretmenlerin Branş ve Cinsiyete Göre Dağılımı.....	44
Çizelge 11. Öğretmenlerin Branş ve Hizmet Sürelerine Göre Dağılımı.....	45
Çizelge 12. Öğretmenlerin Branş ve Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı.....	45
Çizelge 13. Öğretmenlerin Cinsiyet ve Hizmet Sürelerine Göre Dağılımı.....	46
Çizelge 14. Öğretmenlerin Cinsiyet ve Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı.....	47
Çizelge 15. Yöneticilerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimine Göre, Müfettişlerin “Fiziki Durum” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri.....	49
Çizelge 16. Yöneticilerin Görev Alanına Göre, Müfettişlerin “Fiziki Durum” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri.....	53
Çizelge 17. Yöneticilerin Cinsiyetine Göre, Müfettişlerin “Fiziki Durum” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri.....	55

Çizelge 18. Yöneticilerin Hizmet Sürelerine Göre, Müfettişlerin “Okulların Fiziki Durumu” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri.....	56
Çizelge 19. Yöneticilerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimine Göre Müfettişlerin “Eğitim Öğretim Durumu” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri.....	60
Çizelge 20. Yöneticilerin Görev Alanına Göre, Müfettişlerin “Eğitim Öğretim Durumu” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri.....	62
Çizelge 21. Yöneticilerin Cinsiyetine Göre, Müfettişlerin “Eğitim Öğretim Durumu” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri	67
Çizelge 22. Yöneticilerin Hizmet Sürelerine Göre, Müfettişlerin “Eğitim Öğretim Durumu” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri.....	68
Çizelge 23. Yöneticilerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimine Göre Müfettişlerin “Büro İşleri” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri.....	71
Çizelge 24. Yöneticilerin Görev Alanına Göre, Müfettişlerin “Büro İşleri” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri.....	73
Çizelge 25. Yöneticilerin Cinsiyetine Göre, Müfettişlerin “Büro İşleri” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri.....	75
Çizelge 26. Yöneticilerin Hizmet Sürelerine Göre, Müfettişlerin “Büro İşleri” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri.....	76
Çizelge 27. Yöneticilerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimine Göre Müfettişlerin “Yönetim-Çevre İlişkileri” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri.....	79
Çizelge 28. Yöneticilerin Görev Alanına Göre, Müfettişlerin “Yönetim-Çevre İlişkileri” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri.....	81
Çizelge 29. Yöneticilerin Cinsiyetine Göre, Müfettişlerin “Yönetim-Çevre İlişkileri” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri.....	83
Çizelge 30. Yöneticilerin Hizmet Sürelerine Göre, Müfettişlerin “Yönetim Çevre İlişkileri” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri	84
Çizelge 31. Yöneticilerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimine Göre	

Müfettişlerin “Mesleki Gelişim” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri.....	87
Çizelge 32. Yöneticilerin Görev Alanına Göre, Müfettişlerin “Mesleki Gelişim” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri.....	89
Çizelge 33. Yöneticilerin Cinsiyetine Göre, Müfettişlerin “Mesleki Gelişim” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri.....	92
Çizelge 34. Yöneticilerin Hizmet Sürelerine Göre, Müfettişlerin “Mesleki Gelişim” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri.....	93
Çizelge 35. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimine Göre, Müfettişlerin “Dersliklerin Eğitim Öğretime Hazırlanması” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri.....	96
Çizelge 36. Öğretmenlerin Branşlarına Göre, Müfettişlerin “Dersliklerin Eğitim Öğretime Hazırlanması” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri.....	97
Çizelge 37. Öğretmenlerin Cinsiyete Göre, Müfettişlerin “Dersliklerin Eğitim Öğretime Hazırlanması” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri.....	98
Çizelge 38. Öğretmenlerin Hizmet Sürelerine Göre, Müfettişlerin “Dersliklerin Eğitim Öğretime Hazırlanması” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri.....	99
Çizelge 39. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimine Göre, Müfettişlerin “Eğitim Öğretim Durumu” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri.....	103
Çizelge 40. Öğretmenlerin Branşlarına Göre, Müfettişlerin “Eğitim Öğretim Durumu” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri.....	106
Çizelge 41. Öğretmenlerin Cinsiyete Göre, Müfettişlerin “Eğitim Öğretim Durumu” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri.....	108
Çizelge 42. Öğretmenlerin Hizmet Sürelerine Göre, Müfettişlerin “Eğitim Öğretim Durumu” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri.....	110
Çizelge 43. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimine Göre, Müfettişlerin “Yönetim-Çevre İlişkileri ve Mesleki Gelişim” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri.....	113

Çizelge 44. Öğretmenlerin Branşlarına Göre, Müfettişlerin “Yönetim-Çevre İlişkileri ve Mesleki Gelişim” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri.....	115
Çizelge 45. Öğretmenlerin Cinsiyete Göre, Müfettişlerin “Yönetim-Çevre İlişkileri ve Mesleki Gelişim” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri.....	118
Çizelge 46. Öğretmenlerin Hizmet Sürelerine Göre, Müfettişlerin “Yönetim- Çevre İlişkileri ve Mesleki Gelişim” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri.....	119

ŞEKİLLER LİSTESİ

	Sayfa
Şekil 1. Evren ve Örneklem Grubunu Oluşturma Süreci.....	35
Şekil 2. Anketlerin Uygulanmasına İlişkin Sayısal Bilgiler.....	37

ÖNSÖZ

Eğitim, geleceğe ve insana yapılan bir yatırımdır; tesadüfî öğrenmelere bırakılmayacak kadar önemlidir. Eğitim etkinliklerinde yapılacak en küçük hataların geriye dönüşü olmayacak sonuçlar doğurması olasıdır. Bu nedendir ki eğitim alanında yapılacak çalışmaların, düzenlenecek etkinliklerin bilimsel düşüncenin ürünü olması ve bilimsel araştırmalarla beslenmesi gereklidir.

Ülkemizde eğitim işinin asıl iş görenleri öğretmenlerimizdir. Tesadüflüklere bırakılmayacak kadar önemli olan geleceğimizin şekillendirilmesini üstlenen öğretmenlerimizin eğitim öğretim hizmetlerini yürütürken geliştirilmesi, çağdaş eğitim sistemleri paralelinde yetiştirilmesi gerekmektedir. Bu önemli görev alanda hiç kuşkusuz ki müfettişlere düşmektedir. Müfettiş, eğitim sisteminde yapılan çalışmaları kontrol eden, değerlendiren, düzeltme – geliştirme çalışmalarını üstlenendir. Müfettiş eğitim iş göreninin çalışmalarını değerlendirendir. Bu bağlamda müfettişin, denetim ve rehberlik çalışmalarının yerine getirilme düzeylerinin belirlenmesi etkililik derecesinin saptanması, öğretime ve eğitime yapılabilecek en önemli katkıların başında gelir.

Bu çalışma, yukarıda açılanmaya çalışılan düşüncelere dayalı olarak; Çanakkale İli İlköğretim Okullarında görev yapan ilköğretim okulu yönetici ve öğretmenlerinin görüşlerine göre, ilköğretim müfettişlerinin rehberlik görevlerini yerine getirme düzeylerini saptamak, ilköğretim müfettişlerinin çalışmaları ile ilgili dönüt almak, değerlendirmek ve eğitim sistemimize bir nebze olsa katkı sunabilmek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Yüksek lisans öğrenimim boyunca bana kazandırdığı değerler, çalışmamın her aşamasında yardımlarından ve katkılarından dolayı öğretmenim Dr. Mustafa Aydın BAŞAR'a, benim için çok uzun zaman alan yüksek lisans çalışmalarımın başlangıç yıllarında akademik gelişimime katkılar sunan Prof. Dr. R.Cengiz AKÇAY'a, anam ve babama, tüm kaprislerime katlanan, akademik çalışmalarına omuz veren eşim Nazlı KORKMAZ'a; "bitmedi mi?" sorularıyla çalışmalarımın direncini artıran biricik kızım Aslı KORKMAZ'a gönülden teşekkür ediyorum.

Çanakkale, 2006

Muzaffer KORKMAZ

BÖLÜM I

GİRİŞ

Makam yetkisi ile sosyal statüyü birbirinden ayırabilmek için örgütlerin kullandığı iki ilke, katımlı yönetim ve uzaktan gözetmedir. Katımlı yönetim karara katılma yoluyla gerçekleşir ve kararların desteklenmesi için etkili bir strateji yaratır. Bununla beraber, katılanların ne derece sorumluluk alacağı kestirilemez. Böyle sorumluluk katılanların durumunu da zorlaştırır. Bu yüzden, uzaktan gözetme ilkesi seçilir. Eğitimde gözetme yollarından biri teftiştir. Teftiş kamu yararı adına davranışı kontrol yöntemi olarak tanımlanabilir. Düzenleyici mekanizmalardan en çok kullanılanıdır. Çünkü önleyici ve düzeltici eylemler uyumu sağlamanın ilk koşuludur. Eğitimde teftiş, her şeyden önce, bir fikir ve eylem bileşimi olarak kabul edilmeli ve uygulanmalıdır. Teftiş çeşitli kuramlar yoluyla kestirilen sonuçları birleştiren bir süreçtir ki, belirli durumlarda istenilen sonuçlara ilişkin yargıları da içine alır (Bursalıoğlu, 1991: 121).

Eğitim sisteminde dönüt, örgütlerde yapılacak denetimle ve çevrede sistemin ürünleri üzerinde yapılacak araştırmalarla elde edilir. Üst sistemler, temel sistemin sorunlarına ilişkin sorunları denetim ve diğer yöntemlerle öğrenmek ve bunları çözmek için kararlar üretmek zorundadırlar. Aracı üst sistemler de üst sistemlerin istediği dönütleri sağlıklı olarak toplamak ve yeni dönütleri araştırmalarla bulmak ve üst sistemlere iletmekle yükümlüdürler (Akçay ve Aydın, 1995: 44).

Eğitim-öğretim etkinliklerinde değerlendirmenin önemli bir yeri vardır. Karara varmak için bir niteliğe ait bazı ölçmeler yapılması zorunludur. Eğitim denetiminde yapılan değerlendirme, çalışmaların niteliğini nicelikle ifade etme olanağı sağlar. Eğitimde denetim bir anlamda değerlendirme ile aynı şeyi ifade eder (Taymaz, 1982:123).

Denetim, örgütsel eylemlerin kabul edilen amaçlar doğrultusunda, saptanan ilke ve kurallara uygun olup olmadığının anlaşılması süreci olarak düşünülebilir. Denetimin temel amacı, örgütün amaçlarının gerçekleştirilme derecesini saptamak, daha iyi sonuç alabilmek için gerekli önlemleri almak ve süreci geliştirmektir. Bu amaçla, örgütsel işleyiş bir bütün olarak, planlı ve programlı bir biçimde sürekli olarak izlenir, eksik yönler saptanır, düzeltilir; hataların yinelenmesi engellenmeye ve daha sağlıklı bir işleyiş gerçekleştirilmeye çalışılır. İşlevsel bir yapıya sağlıklı bir işleyişe sahip olan bir denetim sisteminin, ölçütlerden sapma eğilimlerini, daha sapsmalar meydana gelmeden ve örgütte büyük kayıplara yol açmadan saptaması ve düzeltmeler yapması beklenir. Bu güçte olan bir denetim sistemine sağlıklı bir sistem denebilir. Denetim sistemi, her karmaşık örgütte vardır. Bu bir örgütsel ve yönetsel zorunluluktur. Denetimin, örgüt açısından zorunlu olması, örgütün kendi varlığını sürdürmeye kararlı oluşunun doğal bir sonucudur. Bilindiği gibi, her formal örgüt belli bir amacı ya da amaçlar bütününe gerçekleştirmek için kurulur; bu amacı gerçekleştirdiği sürece varlığını koruyabilir. Bu nedendir ki, örgüt var oluş nedeni olan amacını gerçekleştirme derecesini sürekli olarak bilmek ve izlemek durumundadır. Bu da, örgütün girdilerinin, sürecin ve çıktılarının planlı ve programlı olarak, sürekli bir biçimde kontrol edilmesi ve değerlendirilmesi ile olanaklıdır. Bu örgütsel olgu, sürekli bir izleme, inceleme ve değerlendirme ve geliştirme etkinliğini kapsayan denetimin, önem ve zorunluluğunu göstermektedir (Aydın, 1993: 1).

Teftişin temel amacı, örgüt amaçlarının gerçekleştirilme derecesini izlemek ve sonuca ulaşabilmek için gerekli tedbirleri almaktır. Bu nedenle örgütün tüm faaliyetleri sürekli denetim ve kontrol altında tutularak, amaçların sağlıklı ve istenilen derecede yerine getirilmesine çalışılır. “Eğitimde teftiş, eğitim ve öğretimin amaçlarına uygun yöntemleri bulmak ve ürünün nitelik ve nicelik bakımından geliştirilmesini sağlama amacını güder” (Altıntaş, 1980:14).

Türk Eğitim tarihine bakıldığında, Osmanlı Eğitim Sisteminde teftiş hizmetlerinin ne zaman başladığı ve bu göreve atamalar için hangi ünvanların kullanıldığı konusunda ayrıntılı bilgiye rastlanılmamıştır (Taymaz, 1982:12). Ancak Türk Eğitim Sisteminde teftiş hizmetlerinin Tanzimat Döneminde başladığı tahmin

edilmektedir. 1846 yılında Maarif-i Umumiye'nin gösterdiği gerekçeye dayanarak Esat Efendi başkanlığında Mekâtib-i Umumiye Nezareti kuruldu. Bu nezaret icra organı durumunda olup, yetki sahası sıbyan ve rüştiye okulları ile sınırlandırılmıştır. Bu nedenle ona merkezi maarif teşkilatının kuruluşuna doğru atılmış önemli bir adım gözüyle bakılmaktadır (Kodaman, 1980:36-37).

İlk kez 1846 tarihli "Sıbyan Mekatibi Hocaları Efendilere İta Olunacak Talimat" adlı bir yönetmelikle "Mekatibi Muin" olarak ilkokullar müfettişliğinden söz edilmektedir. Bu dönemde teftiş hizmetlerinin "İl Eğitim Kurulları"nın üyeleri tarafından yürütüldüğü görülmektedir (Aydın, 1986:137). Mekatib-i Umumiye Nezareti kurulduktan sonra Sıbyan okulları ile Rüşdiye okullarını denetlemek üzere Muin'ler tayin edilmiştir. Bunlara okulları teftiş etmek ve öğretmenlere rehberlik etmek gibi görevler verilmiştir. Bu dönemde Muin kelimesi **müfettiş** anlamında kullanılan bir kelime durumundadır (MEB, 1977:1).

1862 yılına kadar teftiş amacıyla görevlendirilen elemanların mesleki yardımda bulunmaları amaçlanmıştır (MEB, 1973:1). Bu tarihten itibaren okullaşma oranının artması sonucunda teftiş esasları belirlenmiş ve ilk defa, teftiş ve müfettiş kavramları kullanılmaya başlamıştır (Sağlamer, 1985:3-4).

Teftişin bir yönetim süreci olduğu gerçeğine, 1869 yılında hazırlanan, Maarif-i Umumiye Nizamnamesinde rastlanılmaktadır Maarif-i Umumiye Nizamnamesi için yazılan Meclis-i Hassı Vükela Mazbatasında (Bakanlar Kurulu toplantı tutanağı) halkı tahsil-i maarife zorlayacak bir kaidenin ve okulları sürekli denetim altında tutacak teftiş heyetinin yokluğunun önemli sakıncalar doğurduğu belirtilmişti (Su, 1974:3-4).

Kamu kurum ve kuruluşları ile devlet memurlarının denetimi, idare idare hukuku ile yönetim biliminin ortak konusudur. Devlet memurlarının denetimi ile toplum için ve toplum yararına gerekli, faydalı hizmetlerin görülmesinde, devlet memurlarının hukuk kurallarına olması gereken faaliyetlerin denetimi anlaşılır. Bu denetimden amaç, memurlar tarafından görülen hizmetlerin hukuk kuralları için

yerine getirilmesi, hizmetlerin, etkinlik ve verimlilik yönlerinden incelenmesidir (Balta, 1988: 113).

Tarihsel gelişimine bakıldığında denetim ve yönetim her zaman çok yakından ilişkili olmuşlardır. Çağdaş gelişmeler ışığında bakıldığında denetimin işlevleri de bir parça değişikliğe uğramıştır. Farklı yazarlar denetim kavramını farklı açılardan ele alarak tanımlamışlardır. Haris ve Bessent, **yönetimsel bir bakış açısı** ile denetimi; “okulun temel öğretimsel amaçlarını gerçekleştirmesini doğrudan etkilemek için, okulun işleyişini sağlamak ve değiştirmek amacıyla okul çalışanlarının insanlar ve diğer nesnelere ilişkili olarak yaptığı her şeyin denetimi” olarak tanımlamışlardır. Denetimi bir **program geliştirme etkinliği** olarak gören Cogan ise bu kavramı; “öğretim programının yazılması ve gözden geçirilmesi, öğretim materyalinin hazırlanması, öğretim sürecinin geliştirilmesi, öğretim sonuçlarının ailelere açıklanması ve genel olarak eğitim programının bütününün değerlendirilmesi” olarak tanımlamıştır. Marks, Stoops, ve King ise denetimi, **öğretim süreci** açısından ele alarak “öğretim programı ve öğretimin geliştirilmesini sağlamayı amaçlayan uygulama ve eylemlerin değerlendirilmesi” biçiminde tanımlamışlardır. Kimbal Wiles’e göre ise denetim bir **insan ilişkileri** sürecidir. Alfonso, Firth ve Neville denetimin **yönetimsel** boyutunu vurgulayarak “denetim bütün karmaşık örgütlerde vardır. Çünkü bütün örgütler kendilerini korumak, geliştirmek ve değiştirmek zorundadırlar. Örgüt ile denetim arasındaki ilişki doğrudan ve açıktır. Örgütsel kaynaklar, örgütsel etkililiğin sağlanması için kullanılmak zorundadır. Okul bir üretim sistemidir ve eğitimcilerin öğretimsel denetimi, örgüt ve üretim arasındaki bağların kurulması için kaçınılmazdır” demektedirler. Mosher ve Purpel, eğitim denetimini bir **liderlik** işlevi olarak ele almakta ve bu bağlamda “denetimin görevi, öğretmenlere nasıl öğretmeleri gerektiğini öğretmek; eğitimin program, öğretim ve diğer alanlarının yeniden formüle edilmesinde mesleki liderlik sağlamaktır” görüşünü ortaya koymaktadırlar (Aydın, 2005: 4,5).

Curtin (1964)’e göre teftişin anlamı öğretimin geliştirilmesidir (Curtin, 1964: 3). Haris ise; teftiş bir okulun iyi bir şekilde işleme için gerekli temel fonksiyonlardan birisidir (Haris, 1963: 5). Demektedir.

Eğitimde denetim anlayışı, yönetime ilişkin yaklaşım ve kuramlara uygun bir değişim ve gelişim göstermiştir. Yönetim kuramlarının ortaya koyduğu ilkelere, varsayımlara ve yaklaşımlara göre denetime bakış açıları da birbirinden farklılaşmıştır. Denetim bireyler ve gruplarla çalışmayı içerir. Denetimi gerekli kılan birinci unsur, yönetim literatüründe “entropy” olarak bilinen örgütün güç kaybetmesini önlemektir. Eğitimde denetimin gerekliliğini vurgulayan bir diğer unsur da denetimin bu gün artık kontrol etmekten öte geliştirme odaklı bir işlev içinde görülmesidir (Aydın, 2005: 3).

Her kurumun amacına ulaşabilmesi için sahip olduğu ve yararlanabileceği kaynakları en iyi bir şekilde kullanması gerekir. Örgütün amaçlarına ulaşma derecesi bir bakıma kaynakları kullanabilme derecesine bağlıdır. Bu nedenle, kurum çalışmalarının sürekli olarak gözetim ve denetim altında tutulması, kaynakların kullanılma durumlarının belirlenmesi zorunludur. Bundan da önemlisi ürün ve verimliliğin yakından izlenmesi ve sürekli olarak artışını sağlayacak önlemlerin alınması gerekliliğidir (Köksal, 1974: 51).

Türkiye eğitim sisteminde denetim ve değerlendirme söz konusu olduğunda, genellikle öğretmen ve yöneticilerin edimlerinin değerlendirilmesi akla gelmektedir. Öğretmen ve yönetici değerlendirme, çoğu defa öğretmen ve yöneticinin yeterliliğini ölçme, mesleksen gelişme ve büyümeyi teşvik etme gibi iki amaca hizmet etmektedir (<http://www.exit.109.com/~learn/tchreval.htm>).

Her kurum, belirlemiş olduğu hedeflere ulaşabilmesi için elinde bulundurduğu kıt kaynakları etkili ve verimli bir şekilde kullanmak zorundadır. Çünkü kurumun hedeflerine ulaşma düzeyi, elde bulunan kıt kaynakların kullanım biçimine bağlıdır. Bu nedendir ki, kurum yaptığı her üretim faaliyetini denetim süzgecinden geçirmek zorundadır (Delimehmet, 2005). Eğitim kurumları açısından da ülkemizde kaynakların yeterli olduğu söylenemez. Ancak bu kaynakların yeterince etkili ve verimli kullanıp kullanılmadığının tespiti ve alınacak önlemlerle aksaklıkların asgari düzeye çekilmesi mümkün olabilir. Bu kapsamda denetim, bütün kurumlar için olduğu gibi eğitim kurumları içinde hayati bir önem taşımaktadır.

Denetimin öncelikli amacı; sistemi, daha iyi çalışır hale getirebilmek için; her ne sebeple olursa olsun, ortaya çıkan sapmaları ve engelleri tespit ederek giderilmesini sağlamak olduğu gibi denetim sistemlerinin de, verimliliğin artırılmasında da büyük bir pay sahibi olduğu kuşkusuzdur (Ertunç, 2005).

Eğitim sistemimiz açısından bu denli önem taşıyan denetimin diğer bir amacı, eğitim kurumlarının değişimini ve gelişimini sağlamaktır. Denetimin özünde, eğitim kurumlarının özel amaçları ile hedeflenen Milli eğitimin genel amaçlarına etkili ve verimli bir şekilde ulaşmasını sağlamak, kurumların eğitim faaliyetlerinde görülen aksaklıkları tespit etmek ve görülen durum karşısında bireysel ve yapısal öneriler geliştirmektir.

Ayrıca eğitim sistemimizde denetimin, uygulamaya dönük olarak, yol gösterici ve performans artırıcı bir yapıya kavuşturulması amacıyla da çeşitli düzenlemeler planlanarak hayata geçirilmektedir (Dülger, 2005: 206).

Çağdaş ve bilimsel denetim anlayışına göre denetim, sadece kontrol amaçlı değil, aynı zamanda sistemi ve eğitim öğretim sürecini geliştirmek amacıyla yapılır. Bu nedenle daha objektif ve sağlıklı bir denetim için sistemin bütün girdilerini dikkate almak gerekir (Jenkins, 1998: 87).

Günümüzde eğitim sistemlerinin başarısı etkililiği ve verimliliği ile ölçülmektedir. Aynı zamanda başka sistemlerle etkileşim hâlinde kalan eğitim sisteminin etkililik ve verimliliğinin değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu da, yönetimin teftiş aracılığı ile elde edeceği bilgilerle sağlanır. Bu nedenle, teftişin yönetimin vazgeçilmez bir süreci olmasını ve her örgütte yer almasını zorunlu kılar (Yalçınkaya, 2003).

1.1. Denetim Ve Müfettişten Beklenenler

Şüphesiz, denetimden beklenen konular bu başlık altında incelenenlerden ibaret değildir. Burada ele alınan hususlar, son İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Rehberlik ve Teftiş Yönergesine ilk defa konulmuş ya da daha kuvvetle vurgulanmış

olanlardır. Ayrıca, önceki yönergede ele alınan bazı hususlar yeni yönergede de korunmuştur. Doğaldır ki, önceki mevzuatın tümünü olumsuz saymak da doğru değildir. Bilinen bir durum şudur ki, mevzuatın gelişen şartlara uygun olarak zaman içerisinde değişebileceği ve giderek daha mükemmel hâle geleceğidir. Eğitimde denetim, öğretimi geliştirme amacıyla yöneltme, rehberlik etme ve öğretmenlerin öğretimsel davranışını geliştirme süreci olarak tanımlanabilir. Denetim anlayışında denetmenin değeri, eğitim ve öğretimin gelişmesine yaptığı katkı derecesi ile ölçülmektedir. Denetimden beklenen de bu katkı derecesinin artırılmasıdır. Bu bakımdan, etkili denetim, herkesin en iyi katkıyı yapabileceği bir çevreyi sağlamaya yardımcı olan liderlik davranışını gerektirir. Çünkü eğitim müfettişliği, kontrol edip değerlendirme ve raporlama süreçlerinin dışında da işlevleri olan bir görevdir. Yalnızca bu işlevlerle sınırlı kalındığında, rehberlik, yetiştiricilik, program geliştirme gibi düzeltici ve geliştirici etkinlikler denetmen rolü olmaktan çıkarlar. O zaman müfettiş ve etkinlikleri, araç boyutundaki kontrol, değerlendirme ve raporlama ile sınırlanmış, amaç boyutu olan düzeltme ve geliştirme işlevleri gözardı edilmiş olur. Bu anlamda denetim, eğitimi geliştirme sürecinde, öğrencilerle çalışan kişiler olan öğretmenlere daha iyi görev yapmaları için sunulan yardım hizmetidir. Bugünkü sistemimizin içerisinde öğretmenlerimize yeterli ölçüde bir yardım ve rehberlikte bulunamadığı bir gerçektir. Onların karşılaştıkları eğitim öğretim problemlerinin çözümünde eğitim-öğretim faaliyetlerinin daha verimli bir hâle gelmesinde birçok yönlerden yardıma ihtiyaçları vardır. Modern eğitim anlayışında öğretmene bu yardımı müfettişlerin sağlaması bir temel prensip olarak kabul edilmektedir. Şu hâlde modern eğitimde müfettişten beklenen başlıca görev, okuldaki eğitim-öğretim çalışmalarının daha verimli olabilmesi için eğitim-öğretim faaliyetlerinde öğretmene yardımcı ve rehber olmaktır (Yalçınkaya, 2003).

Eğitim sisteminin amacı, şimdiki ve gelecekteki yaşamda gerekli olacak bilgileri kazanmış, bildiklerini uygulayabilen bireyler yetiştirmek olmalıdır. Bu amaca ulaşmada öğretmenlere büyük görev düşmektedir. Öğretmenlerin de sistem içerisinde geliştirilmesinde en büyük rol, ilköğretim müfettişlerine düşmektedir (Gülşen, 2001). Müfettişlerin öğretmenlerin yetiştirilmesindeki rolleri, aksamaları

yerinde gözlemesi, üretim hizmetinin en temel birimi olan okul sisteminin sürekli içerisinde yer alması ve örgütle uygulama arasında köprü vazifesi görmeleri açısından çok önemlidir (Pehlivan, 1998: 250). Bu öneme binaen ilköğretim müfettişlerinin insan ilişkilerinde etkili olmaları beklenir. Çünkü etkili insan ilişkileri kalite kontrol için temeldir (Feigenbaum, 1961: 106).

Teftişin esas görevlerinden biri, yapılan çalışmalarını incelemek, olması gereken ile karşılaştırmak, amaca ulaşmak üzere hizmette bulunmaktır. Bu görevin yerine getirilmesinde müfettişin oynayacağı rol kurumun amacına, eylem planına ve uygulamalarına göre değişiklik gösterir. Eğitim sisteminde teftişin asıl görevi, öğretim ve öğrenimin daha iyi yapılabilmesi için eğitim iş görenlerine gerekli yardımda bulunmaktır.

1. 2. Müfettiş Rollerini

Müfettiş rolleri; görev, süreç ve davranış boyutlarının birleşimi düşünüldüğünde altı grupta toplanabilir. Bu roller; liderlik, yöneticilik, eğiticilik, araştırma, soruşturma ve rehberliktir (Başar, 1993: 27).

Davis (1972: 120), üst yönetimle öğretmen arasında uzanan hiyerarşide müfettişin rolünün başlıca beş biçimde belirlediğini vurgularken; Sergiovanni ve Starratt (1979: 17-18), müfettişlik rolünün niteliklerini üç maddede belirtmişlerdir. Bu belirlemeye göre;

1. Müfettişin eğitimsel ve öğretimsel konularda uzman olması beklenir.
2. Müfettişin iki dünyada yaşaması ve iki dili konuşması – yönetim dilini ve öğretmenin dilini – konuşması gerekir.
3. Müfettiş sıradan bir eğitimci değildir. Yöneticilerin ve öğretmenlerin her ikisi üzerinde bilgisinden kaynaklanan bir işlevsel otoriteye, bir eğitim öğretim liderliği rolüne sahiptir.

Liderlik: Toplumbilim insanı toplumsal bir varlık olarak niteler. İnsanın toplumsal bir varlık oluşu, yaşamının büyük bir bölümünü doğal gruplarda ya da

biçimsel örgütlerde geçirmesi anlamını taşır. Çeşitli grupların ya da örgütlerin üyesi olmak toplumsal yaşamın gereğidir ve insana özgü bir özelliktir. Bu açıdan toplumsal yaşama örgütlenmiş bir yaşam gözüyle de bakılabilir. İnsanlar, yaşama ilişkin pek çok amaçlarını örgütler kanalıyla gerçekleştirmektedirler. Bu bağlamda, örgüt: «Bazı ortak amaçların gerçekleştirilmesi için bir grup insanın etkinliklerinin bilinçli olarak eşgüdümlemesi» biçiminde ifade edilebilir (Aydın, 1984: 5). İnsanların bir takım amaçları örgütler kanalıyla gerçekleştirme çabası gösterdikleri her yerde yönetim söz konusu olmuştur. Bir grubun belli amaçları gerçekleştirebilmesi için; grubu örgütleyen, gerekli emirleri veren, grubun çabasını aynı amaç doğrultusunda eşgüdümleyen ve denetleyen yöneticilere ve bu uğurda istekle çalışacak insanlara gerek duyulmuştur. Bu durum; insanlardan oluşan grup ve örgütlerde yöneten-yönetilen öğeleri ile birlikte, yönetim olgusunu da yaratmıştır. Yönetim en geniş anlamda: «Ortak amaçları gerçekleştirmek için işbirliği eden insan kümelerinin eylemleri» olarak tanımlanabilir (Simon ve diğerleri, 1975: 1).

Liderlik niteliği kazanabilen eğitim yöneticileri. Olumlu bir örgüt iklimi yaratma yanında, etkili bir eğitim yönetimi de gerçekleştirebilmektedirler. Liderlik niteliği kazanabilmek ise, örgütün amaçları ile personelin gereksinimleri arasında tutarlı bir denge kurabilmekle başlar ve yönetim biliminin diğer gerçeklerini uygulamaya koymakla devam eder (Alıç, 1987: 147).

Sosyal bilimlerin yönetime girmesi ile yönetici davranışının grup davranışı olduğu anlaşılmış ve emretme yerini etkileme, uzlaştırma gibi taktiklere bırakmıştır. Böylece liderlik, birey ve grupları önceden kararlaştırılmış hedeflere doğru eyleme geçirme ve koordine etme olarak görülmeye başlanmıştır. Liderliği iletişim sürecinin temeli olarak alan görüşler de vardır. Böylece liderlik, bir grubun üyeleri arasında, iki yönlü etki sağlayan bir araç olmaktadır. Lider grup ilişkileri lidere, grubun başarısı ve grubun sürekliliğini sağlamak üzere iki görev yükler. Bu görevleri yerine getirebilmesi için liderin, grup üyeleri ile ilişkiyi kaybetmemesi, değer ve duygularının örgüte dönük olması ve örgütle kendisinin bir bütünlük göstermesi gerekir. Böylece grubun üyeleri de lidere karşı bağlılık ve güven meydana getirmiş olur. Bununla beraber, bu kabul ettirme girişimi, grubun kendi değerlerini tehlikeye

düşürebilir bir yön aldığı zaman, informal iletişimin artması, moral düşmesi, kliklerin kurulması, grubun dağılması gibi belirtiler görülür. Liderin bunları önceden önleyebilme çareleri (Bursalıoğlu, 2002: 214);

- Grup üyelerine danışmak
- Hizmet içinde yetiştirmek
- Grubun önde gelen üyelerini tanımak
- Gerekğinde yönetsel ve maddesel değişiklikler yapmak.

Demokratik toplumlarda liderinde demokratik olması beklenir. Zaten demokrasinin kendisi, liderlik biçiminin kendisine uygunluğunu gözetici kuralları da birlikte taşır. Demokratik bir lider olması beklenen eğitim müfettişi kararlara katılmayı sağlamalı, bunun içinde önce katılmayı sağlayıcı çift yönlü iletişim sistemini kurmalı ve kullanmalıdır. Öğretmen ve yöneticiler, görüşlerini çekinmeden denetçiye aktarabilmeli, denetçi bunlardan uygun olanlarını, kendi görüşleri ile çakışmasa de benimseyebilmelidir.

Müfettişin eleştiri ve övgüleri nesnel olmalıdır. Bu, göreve bağlanmayı, görev yönlü güdülenmeyi ve müfettişe güveni sağlar.

Eğitim konusunda liderlik davranışları, liderlik konusundaki bilgilere dayalı olmak durumundadır. Lider kritik kararlar veren kişidir, onun grupta sürekli beraber olması gerekmez. Bu, değişik okulları dolaşmak durumunda olan eğitim müfettişlerinin liderlik rolünü oynamalarını kolaylaştırıcı bir etkendir (Başar, 2000: 47).

Eğitim lideri olarak müfettişin ilk sorunu, okulu, öğretmen ve yöneticileri iyi tanımaya çalışmak olmalıdır. Öğretmen hakkında yalnızca yöneticilerden aldığı bilgilerle yetinen müfettiş öğretmeni tanıyamaz. Bireyi tanımanın en iyi yolu, ona yönelmek, onunla önyargısız, inandırıcı, içten ilişki kurmaktır (Başar, 2000: 49).

Liderlik davranışında insan ilişkilerinde en önemli boyutlardan birisi de insana değer vermektir. Müfettiş okul çalışanlarının birer insan olduğunu

unutmamalı, onları değer biçilecek bir eşya olarak görmemelidir. Karşısındakine içtenlik, gülyüz göstermeyenin, bunları beklemeye de hakkı olamaz. Karşılıklı insan ilişkilerinin geliştirilmesiyle, anlama ve anlaşma ortamı daha kolay kurulabilir.

Müfettiş her türlü edimin, düzeltme ve geliştirme amacı gütmesi gerektiğini unutmamalıdır. Bunun en geçerli yolu, gerçek durumun ne olduğuna bireyi inandırmaktır. Bu da etkili insan ilişkileri ile gerçekleştirilebilir (Başar, 2000: 50).

Müfettiş değişen ve gelişen bir ortamda çalışır. Bu nedenle yenilikleri yakından izlemeli, değişme ve gelişmelerin öncüsü, önericisi, deneticisi ve değerlendiricisi olmalıdır. Eğitimde liderlik “kurumun eğitim amaçlarına ulaşmak üzere yapılacak çalışmalarda şahıs ve grupları yöneltme yöneltme, kendi ile birlikte çalışmaları sağlama hareketi ve alışkanlığıdır”. Liderlik yeteneğine sahip bir müfettiş problemleri beklemeli, tahmin etmeli, çözüm yollarını bulmalı, uygulamalı ve olumlu sonuç almalıdır (Marks ve diğerleri, 1971: 148). İyi bir lider beraber çalıştığı insanların farklı yönlerini bilir ve ona göre işlem yapar (Rudkin and Veal, 1973: 42).

Yöneticilik: Davranışçı yönetim kuramları demokratik liderlik, demokratik yönetim, gönüllü işbirliği, iletişim, doğal örgütler, kararlara katılma gibi konuları benimsediği için eğitimin özelliklerine ve eğitim yönetimine daha yakın kabul edilmektedir (Kaya, 1979: 75). Bu yakınlığı nedeniyle de eğitim yönetimini bazı yönlerden etkilemiştir. Bu etkiler aşağıda kısaca özetlenmektedir.

1) Okulun çıktısı, bir fabrikanın çıktısı kadar kolay değerlendirilemez. Bu nedenle. Eğitim örgütlerinde verimin değerlendirilmesi sorumluluğu hafiflemiştir.

2) çocuğun demokratik topluma uyumunu sağlayabilmek için, okulun demokratikleşmesi ve yönetime katılmanın sağlanması savunulmuştur.

3) Denetimde «teftiş etme" yeri ne «rehberlik etme" savunulmuştur (Açıkgöz, 1984: 4).

İletişim, örgütlerde haberleşme ağı kurarak, kişi ve gruplar arası etkileşimi geliştirmek, kararların uygulanmasını sağlamak, eşgüdümü gerçekleştirmek amaçlarıyla, insan davranışlarını etkileme sürecidir. Daha önceden de bahsedildiği üzere, hiyerarşik basamaklar arasındaki iletişim formal, birey ve gruplar arasındaki

iletişim informaldır. Formal iletişim kurallara bağlı olduğundan, eğitim denetçilerinin iletişimle ilgili rolleri daha çok informal olmak durumundadır. Bu yolla örgüt içinde etkili bir iletişim sağlanabileceği gibi, formal iletişimle il ve merkez örgütlerine ulaşamayan müfettiş tarafından aşağıdan yukarıya iletilebilir. İletişim engellerinin etkileri de müfettiş, öğretmen, yönetici arasında kurulacak olan iyi ilişkilerle azaltılabilir. Böylece, müfettişin iletişimle ilgili rollerinin temelini müfettişlerle kurulacak iyi ilişkilerin oluşturacağı söylenebilir (Başar, 2000: 54).

Eğiticilik: Yaşamın tüm aşamalarında zihinsel gelişme, kişilik gelişimi, kişisel yetenek ve kapasitenin geliştirilmesi için bilgi, duygu, becerilerin etkili bir biçimde aktarılması açısından ele alındığında, iletişimin eğitim sürecine katkıda bulunduğu, hatta eğitim işlevi gerçekleştirdiği görülmektedir (Tabak, 1999: 8). Geliştirme eğitimi, değişiklik ve yeniliklerin verildiği hizmetiçi eğitim türüdür. Değiştirme eğitimi, bireylere görevleri ile ilgili olarak sağlanır. Yükseltme eğitimleri üst görevlere hazırlamayı amaçlar. Hizmetiçi eğitim, gereksinmelere yönelik olmalıdır. Bazı durumlarda bu gereksinmeler açıkça görülür halde, bazen gereksinmeleri ortaya çıkarabilmek için, kayıt ve raporları incelemek, toplantı ve görüşmeler yapmak, anket ve test uygulamak gerekmektedir (Başar, 2000: 74). Görüldüğü gibi iyi bir iletişim ağı kurulursa ihtiyaçlara yönelik eğitim ve geliştirme sağlanabilir.

Rehberlik: Rehberlik, bireyin kendisini anlaması, çevresini ve ortaya çıkan durumları, daha doğru tanıyabilmesi, kendisine ilişkin sorunları çözebilmesi, kapasitesini artırabilmesi ve kendisini gerçekleştirebilmesi için bireye yapılan bilimsel ve sistemli yardım süreci olarak tanımlanabilir (Karakaya, 2001). Rehberlik, bireyin içinde bulunduğu ortama uyum sağlaması, problemlerini çözmesi ve olgunlaşması için yapılan yardımdır (Gardner, 1980).

Eğitim sisteminde müfettişlerin yaptıkları ders teftişinde öğretmenlerin öğretim yapma ve ders vermedeki başarısını değerlendirmenin yanında öğretmenlerin davranış eksikliklerini giderme; yeteneklerini geliştirme mesleğe ve çevreye uyumlarını sağlama, eğitim alanındaki yenilik ve değişiklikleri öğretmenlere tanıtmaya yoluyla onlara mesleki yardımda bulunurlar (Bolatoğlu, 1983).

Yüksel (1999)'e göre, rehberliğin işgörenlerde (öğretmenlerde) gerçekleştirmeye çalıştığı amaçlar şöyle sıralamak mümkündür:

1. Kişisel sorunlarını dürüst ve samimi bir ortamda paylaşabileceği duygusunu yaratmak.
2. Kendisini tanımasına yardımcı olmak
3. Çevrede kendisine açık olan imkânları göstermek
4. Yeteneklerini ortaya çıkararak gelişmesine yardımcı olmak
5. Sorunlarını tespit edip, en uygun çözüm yolunu seçmesine yardımcı olmak
6. Çevresine uyum sağlamasını kolaylaştırmak.

Bazı insanlar, yardım gereksinmelerini belli etmekten kaçınırlar. Müfettişin bunları bulabilmesi, ilgi ve duyarlılığı gerektirir. Birey, konuşma gizliliğinin sağlanacağı konusunda müfettişe güven duymalıdır. Bu güven, daha önceki ilişkilerde gösterilen davranışlarla sağlanabilir. Müfettiş karşısındakine saygı göstermeli, öğrendiklerini kötüye kullanmamalı, onlarla başka amaçlar için yararlanmamalıdır. Rehberlik ve yardım görüşmesinde rahat bir ortam yaratılmalı, karşısındakine sorgulama havası verilmemeli, görüşme aceleye getirilmemelidir (Başar, 2000: 72).

Eğitim sürecinin bir ögesi olan rehberlik, karara giden yoldaki danışım hizmetleri olarak tanımlanabilir. Okul çalışanlarının çevreye, yeni atanmaların göreve uyumu, kendi kendilerini yetiştirmeleri; öğrencileri tanıma, araç-gereç kullanma, ders işleme, değerlendirme gibi öğretimle ilgili konularda ve okul çevre ilişkileri, öğrenci rehberliği, sınıf öğretmenliği, eğitsel kol çalışmaları gibi eğitimle ilgili konularda yapılacak her türlü yol gösterme ve yardımcı olma hizmetleri, müfettişin rehberlik ve yardım rolleri içindedir. Müfettişin yardımı rehberlikten öne alması, öğüt vermek yerine sorunların çözümünde yardımcı olması daha etkili bir görünüm yaratır. Verilmesi kolay olan soyut öğüdün istenmezliği yanında tutulmazlığı da vardır, bu nedenle sonucu hakkında kuşku uyandırır. Çalışanların, sorunlarını

çözmekte güçlüklerle karşılaşmaları edimlerini etkiler. Eğitim müfettişi, sorunları çözümleyerek etkenlerini ve kaynaklarını ortaya koyabilmeli, gerektiğinde uzlaştırıcı, yöntem ve olanak bulucu olabilmelidir. Olanak, çoğu kez kurum sınırları veya yakın çevresi dışına çıkmadan bulunabilir. Müfettiş, bireysel sorunların çözümü içinde gerektiğinde il veya merkez örgütü üzerinde etkisini kullanabilmelidir. Bu kullanım müfettişin yeterliliklerine bağlıdır. Müfettiş, rehberlik ve yardım sürecinde davranışlarına ayrı bir özen gösterme durumundadır. Bu alışverişte, alıcı durumunda olanın psikolojisi gözetilmelidir. Müfettiş, alıcı için en iyi yardımın, beklenen yardım; en iyi yöntemin de buna uyan yöntemin olduğunu unutmamalıdır (Başar, 1993: 55-56).

Öğretmenliğe yeni başlayan bir öğretmenin geniş bir genel kültür, alanı ile ilgili sağlam bir alan bilgisi ve yeterli bir meslek formasyonu ile yetişmiş olması şarttır. Öğretmen adayı, okulunda iyi yetiştirilmeye çalışılsa da, uygulamanın farklılığı, yeni başlamanın heyecanı, değişen durum ve şartlar yeni öğretmenin mesleğinin ilk yıllarında geniş çapta rehberliğe ihtiyacı olduğunu göstermektedir. Özellikle mesleğe intibakının önem taşıdığı bu dönemde, rehberlik ve iş başında yetiştirme ağırlıklı bir teftişe ihtiyaç her zamankinden daha fazla olacaktır.

Eğitim müfettişliği, kontrol edip değerlendirme ve raporlama süreçlerinin dışında işlevleri olan bir görevdir. Yalnızca bu işlevlerle sınırlı kalındığında, rehberlik, yetiştiricilik, program geliştirme gibi düzeltici ve geliştirici etkinlikler müfettiş rolü olmaktan çıkarlar. O zaman müfettiş etkinlikleri, araç boyutundaki kontrol, değerlendirme ve raporlama ile sınırlanmış, amaç boyutu olan düzeltme ve geliştirme işlevleri göz ardı edilmiş olur. Bu nedenle, eğitimde teftiş, öğretimi geliştirme amacıyla yöneltme, rehberlik etme ve öğretmenlerin öğretimsel davranışını geliştirme süreci olarak tanımlanabilir. Bu bağlamda müfettişlerin en başta gelen görevleri arasında yer alan “öğretmenlerin karşılaştıkları problemleri çözmeye onlara yeterli yardımda bulunmak” işlevinin sonucu olarak teftişin en önemli amacı öğretmene, onun ihtiyacı olan yardımda bulunmaktır (Yalçınkaya, 2002).

Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Yönetmeliğinin 43. maddesi Müfettişlerin görev ve yetkileri belirlenmiş ve müfettişlerin rehberlik ve iş başında yetiştirme görev ve yetkileri (a) bendinde;

1) Her öğretim yılı başında ve sonunda, ayrıca gerektiğinde öğretim yılı içinde, öğretmenlerle meslekî toplantılar düzenlemek, eğitim öğretim ve yönetim ile ilgili olarak sorunların belirlenmesinde ve çözümünde rehberlik etmek,

2) Okul ve kurumlarda rehberlik amaçlı çalışmalarda belirlenen konular, önerileri ile birlikte rehberlik tebliğine ve kurum teftiş defterine yazmak, tebliğin bir örneğini başkanlığa vermek,

3) Okul ve kurumların teftişinden sonra öğretmen ve yöneticilerle birlikte toplantı yapmak, eğitim öğretim ve yönetim ile ilgili sorunların çözümüne yönelik rehberlik etmek,

4) Meslekî yayınları ve meslekle ilgili gelişmeler ile mevzuat değişikliklerini izlemek, başkanlık veri tabanına katkıda bulunmak ve bu kapsamda bölgesindeki öğretmen ve yöneticilere rehberlik etmek,

5) Aday memurların yetiştirilmesine rehberlik etmek ve bu konuda verilen diğer görevleri yapmak,

6) Teftiş ile yükümlü bulunduğu öğretmenlere ve yöneticilere meslekî yardımlarda bulunmak ve iş başında yetişmelerine rehberlik etmek,

7) (Değişik: 21.7.2005/25882 RG) Teftiş, değerlendirme, araştırma, inceleme ve soruşturma hizmetlerinde denetçi yardımcılarının katılımını sağlamak ve yetiştirilmelerine yardımcı olmak, olarak belirtilmiştir (M.E.B.T.D., Ekim 1999 / 2505).

En geniş anlamda rehberlik “bir insanın başka bir insana ya da gruba, o insanın ya da grubun en iyi biçimde yaşamasına, insanların kendini gerçekleştirmesine en elverişli yolları bulabilmeleri için yapılan yardımlardır (Kepçeoğlu, 2001: 10). Kendini gerçekleştirme Maslow’un ihtiyaçlar hiyerarşisinde en üst basamak olarak belirtilmiştir. Rehberlik yardımıyla müfettiş, öğretmenin kendini tanımasına yardımcı olmalı ve kendini gerçekleştirme yolunda onun yanında olmalıdır.

Öğretmenlerin gelişmesini amaçlayan bir müfettiş, birlikte çalıştığı öğretmenlerde belirli özellikleri geliştirmek durumundadır. Yeniliğe açıklık, kabul etmeye hazır oluşluk, yeni görüşleri incelemeye isteklilik, geliştirilmesi gereken özelliklerdendir. Müfettiş, yeniliklerin heyecan verici ve yararlı olduklarına ilişkin beklentiler yaratarak ve öğretmenlerden gelen yaratıcı, yenilikçi girişimleri destekleyerek bu özelliklerin geliştirilmesine rehberlik edebilir, katkıda bulunabilir (Aydın,2000: 80)

Eğitim lideri olarak müfettişin uygulayabileceği rehberlik çeşitleri şunlardır [Akt. Karakaya (Yüksel, 1999)]:

a) **Başlangıç ve Oryantasyon Rehberliği**: Yeni göreve başlayan öğretmenlerin mesleğe, çevresine uyumunu kolaylaştıran, çevresini ve işini tanıtan rehberliktir. Çevresini ve mesleğini tanıyan öğretmenler daha iyi performans gösterebilirler. Göreve yeni atanan öğretmenlerin aldığı temel ve hazırlayıcı eğitimlerde müfettişlerin görev alması sağlanmalıdır.

b) **Performans Rehberliği**: Öğretmenlerin görevinde başarılı olup olmadığı yönünde kendisine dönüt veren rehberliktir. Müfettiş bu tür rehberlikte objektif bir şekilde değişimi ortaya koymalıdır.

c) **Şahsi Sorun Rehberliği**: Öğretmenin kişisel sorunlarına çözüm bulmak amacıyla yapılan rehberliktir.

d) **Disiplin Rehberliği**: Öğretmene göreviyle ilgili uyulması gereken kurallara ilişkin yapılan rehberliktir. Müfettiş kurumun kurallarını uygulamada sorun olduğunda bu tür bir rehberlik yardımı ile sorunu çözebilir.

e) **Mesleki Rehberlik**: Öğretmenin görevini severek yerine getirmesine yönelik yapılan rehberliktir. Öğretmenlerin mesleki anlamda gelişmelerine katkıda bulunmak için müfettiş eğitimdeki gelişmeleri takip etmeli ve tanıtılmasına aktif olarak katılmalıdır.

Öğretmene güven duygusu verildiği zaman ona yardımcı olmak, yol göstermek, yönlendirmek, moral vermek, onu değerlendirmek ve hatta yargılamak,

var olan sorunlara karşılıklı anlayış içerisinde çözüm bulmak ve bu çözümleri uygulamak çok daha kolay olacaktır (Arat, 1995: 338).

Rehberlik, yol gösterme değil, yollar göstermektir. Müfettişin yardımı rehberlikten öne alması, öğüt vermek yerine sorunların çözümünde yardımcı olması daha etkili bir görünüm yaratır (Başar,2000: 70). Müfettiş ve öğretmen arasındaki konuşma gizliliği konusunda müfettiş güven verici olmalıdır.

Araştırmaların sonuçları bir müfettişe düşen öğretmen sayısının yüzlerle ifade edildiğini göstermektedir. Bu gerçek durum, müfettişin rehberlik rolünü oynamasını neredeyse olanaksız kılmaktadır. Gerçektende bugünkü uygulamadan, öğretmeni ve süreci geliştirmesini beklemek, gerçekçi bir beklenti olmaz (Aydın, 1990: 82)

Müfettişin rehberlik rolünün temel elemanlarından olan hedefleri, hedefe giden yöntem ve teknikleri belirleme gibi özellikleri *yol göstericilik* davranışı ile örtüşmektedir. Bu davranışını gösterirken müfettişin öğretmenle kurduğu ilişkinin niteliği önemlidir. Yol göstericilik davranışını gösterirken müfettiş öğretmene emir verme yerine ortak karar verme, tek yönlü iletim yerine çift yönlü iletişime önem vermelidir. Çeşitli açılardan birbirlerinden ayrılan öğretmenlerin her birinin gizil güçlerini ortaya koymalarına fırsat ve olanak hazırlamak, tümünü bir çalışma grubunda bütünleştirmek, daha etkili bir eğitim için gereklidir; ama kolay değildir. Kolay olmayan bu işi başarmak, bir eğitim lideri olan müfettişten beklenmektedir (Aydın, 2000: 79).

Müfettişin görevleri çeşitli yazarlar tarafından, değişik görüşlerle ele alınmıştır. Bir görüşe göre bu görevleri rehberlik, koordinatörlük ve kaynaklık olmak üzere üç grupta toplamak olanaklıdır. Bu görevlerin gerektirdiği eylemler ise, şöylece sıralanabilir:

- 1) Öğretmen ve yöneticilerin, çocukları daha iyi anlamasını sağlamak,
- 2) Öğretmenin bireysel ve mesleki gelişmesine yardım etmek,
- 3) Öğretim materyallerinin daha verimli kullanılmasında, ilgililere yol göstermek,
- 4) Öğretim yöntemlerinin geliştirilmesinde öğretmen yardım etmek,

- 5) Diğer personelin öğretmene yardımcı olmasını kolaylaştırmak,
- 6) Öğretmenin öğrencilerini ve kendini değerlendirmesine rehberlik yapmak,
- 7) Öğretmenin işinde ve çevresinde kendisine güveni olmasına yardım etmek,
- 8) Eğitim girişimi ile ilgili herkese, okuldaki başarıları anlatmak ve tanıtmak.

Aslında müfettişin görevleri teftişin nasıl bir kurum olarak görüldüğü ile yakından ilgilidir. Teftiş kurumu, yaratıcı bir güç, ilham verici bir kaynak, moral yükselten bir özendirme mekanizması ve eğitimde liderlik temellerinden biri olarak görülmelidir. Teftişin ilk hedefi, öğretmeni kendine mesleksi yön verecek bir duruma getirmektir (Bursalıoğlu, 1991: 130–131).

Müfettiş, rehberlik ve yardım sürecinde davranışlarına ayrı bir özen gösterme durumundadır. Bu alışverişte, alıcı durumda olanın psikolojisi gözetilmelidir. Müfettiş, alıcı için en iyi yardımın beklenen yardım, en iyi yöntemin de buna uyan yöntem olduğunu unutmamalıdır. Bazı insanlar, yardım gereksinmelerini belli etmekten kaçınırlar. Müfettişin bunları bulabilmesi, ilgi ve duyarlılığı gerektirir. Müfettiş bu durumda yardım girişimini başlatıcı olmalı, ama bunu bireye fark ettirmemeye çalışmalıdır. Birey konuşma gizliliğinin sağlanacağı konusunda müfettişe güven duymalıdır. Bu güven, daha önceki ilişkilerde gösterilen davranışlarla sağlanabilir. Müfettiş karşısındakine saygı göstermeli, öğrendiklerini kötüye kullanmamalı, onlardan başka bir amaç için yararlanmamalıdır. Rehberlik ve yardım görüşmelerinde rahat bir ortam yaratılmalı, sorgulama havası verilmemeli, görüşme aceleye getirilmemelidir. Müfettiş, önce karşısındakinin konuşmasına olanak vermeli, yanlış anlamadan kaçınmaya çalışarak, anlayış, sabır ve ilgiyle dinlemelidir. Bir olayın etkilerinin henüz taze olduğu durumlarda dinleme, anlatanın heyecanı yatışıp, sorunu daha nesnel biçimde algılayabilecek hale gelmesine kadar sürmelidir. Müfettişin amacı, danışanın gücünü artırmak, onu özgür ve sorumlu yapmak olmalıdır. Sorunun etkenleri etraflıca görülmeye çalışılmalı, sorun nedeniyle kişi suçlanmamalı, eleştiri yapılmaksızın sorun olduğu gibi kabul edilmelidir. Sürekli ilişki üzerindeki kötü etkileri düşünülerek öğüt vermekten kaçınılmalı, sorular kişisel görüşlerden arındırılarak yanıtlanmaya çalışılmalıdır. Sorunların kişisel görüşlerden ayrı tutulması da nesnelliği sağlamanın bir koşuludur (Başar, 1993: 56–57). Bireyin

sorunları, bilmeden kaynaklanıyorsa hizmet içi eğitim, bilgi veya davranışın seçiminden kaynaklanıyorsa, rehberlik söz konusudur (Taymaz, 1981: 14).

Müfettişlerin görev ve yetkileri “İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Yönetmeliği” (Yönerge, 2001)’nde yer almıştır. Müfettişlerin görev ve yetkileri sıralanırken, öncelik rehberlik ve iş başında yetiştirmeye yer verilmiştir. Her öğretim yılı başında ve sonunda, gerektiğinde öğretim yılı içinde, öğretmenlerle mesleki toplantılar düzenlemek; eğitim, öğretim ve yönetim ile ilgili sorunların belirlenmesinde ve çözümünde, mesleki yayınları ve meslek ile ilgili gelişmeleri izlemek ve bu kapsamda öğretmen ve yöneticilere; stajyer öğretmenlerin yetişmelerinde rehberlik etmek ve yardımda bulunmak ilköğretim müfettişlerinin öncelikli görevleri arasında sayılmaktadır (Can, 2005; MEB, 2001).

Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Rehberlik ve Teftiş Yönergesinin beşinci maddesine kurumların rehberlik ve teftişinin hangi amaçları gerçekleştirmek için yapılacağı belirtilmiştir. Bu amaçlar:

1) Türk Millî Eğitiminin genel amaç ve temel ilkelerine uygun olarak, kurum amaçlarının gerçekleştirilmesinde yönetici, öğretmen ve diğer personelin çalışmalarını yönlendirmek,

2) Kurumların program ve düzenleyici kurallara uygun çalışıp çalışmadıklarını denetlemek, değerlendirmek, düzeltici ve geliştirici önlemler almak.

3) Kurum personelinin görevi başında yetişmelerini sağlamak, çalışmalarını objektif olarak ölçmek ve değerlendirmek.

4) Kurum personeli arasında birlik ve dayanışmaya, hizmetin yürütülmesinde, planlama, eş güdümlü ve uygulamaya katkıda bulunmak.

5) Eğitim öğretimle ilgili sorunları belirlemek ve çözümüne yardımcı olmak.

6) İnsan gücü, tesis, araç-gereç ve zamanın ekonomik ve verimli kullanılmasını sağlamak,

7) Kurumun çevreyle bütünleşmesine, yönetici, öğretmen ve veliler arasında uyumlu ilişkiler kurulmasına katkıda bulunmak.

8) Güdülemeyi ve morali artırmak; iş doyumunu sağlamak, üretim ve verimliliği en üst düzeye çıkarmaktır.

Özel Amaçlara bakıldığında, bu amaçların kurum ve yöneticiler yönünden yasa, yönetmelik, yönerge, genelge, program, emir ve eğitim bilimlerinin verilerine dayanarak; kurumların amaçlarını gerçekleştirmek üzere yöneticilerin;

a) Kurum binası ve bölümlerinin, okul bahçesi, oyun alanları ve araçları ile diğer tesislerin temizlik, bakım ve onarımı, hizmete uygun eşya ve araçla donatılması ve kullanılmasını,

b) Yangından korunma ve sivil savunma önlemlerini alma ve uygulamasını,

c) Türk Bayrağı mevzuatını uygulama, Atatürk ve şeref köşelerini hazırlama, koridorları mevzuata ve hizmetin niteliğine uygun olarak düzenlenmesini,

d) Ders araç gereçlerini sağlama, kullanma ve koruma, okul ve sınıf kitaplıklarını oluşturma, öğrencilerin etkin olarak yararlanmasını,

e) İş takvimi, yıllık çalışma program ve okutmakta olduğu dersin planlarını hazırlama ve uygulama, öğrencilerine programların öngördüğü bilgi, beceri ve duyuşsal davranışları kazandırmasını,

f) Kurumun gereksinim duyduğu sayı ve nitelikte düzenleyici kuralları ve ders programları ile bunların kullanılmasını sağlama, kendini yetiştirme, yeni öğretim yaklaşımlarını öğrenme, eğitim teknolojisi alanındaki gelişmelerden yararlanmasını,

g) Eğitim ve öğretim sorunlarını belirleme, öğretmenler kurulunda görüşme ve alınan kararları uygulama; şube ve zümre öğretmenlerinin eğitim-öğretimle ilgili plânlama, uygulama ve öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirmelerinde birlikteliğin sağlanmasını,

h) Personel arasında iş birliğini sağlama, sevgi ve saygıya dayalı bir çalışma ortamı oluşturma, müdür yardımcısı, öğretmen ve diğer personeli yetiştirme, çalışmalarını izleme ve objektif değerlendirmesini,

ı) Törenler, belirli gün ve haftalar, eğitici kol çalışmaları, sosyal, kültürel ve sportif etkinlikler ile ders dışı etkinlikleri, plânlama ve yürütmesini,

i) Okul öncesi eğitimi özendirmek, okullaşma oranını artırma, dersliklerin mevzuatı ile öğretim programlarına uygun donatımını sağlama; defter ve dosyaların tutulması ve personel işlemlerini kuralına uygun yürütmesini,

j) Rehberlik hizmetlerinin anlam ve önemini bilme, etkinliklerinin plânlı bir biçimde yapılmasını sağlama ve sonuçlarından yararlanma; öğrenci başarısızlığının

nedenlerini araştırma, çözüm yolları önerme, özel eğitimi gerektiren öğrenciler için gerekli önlemlerin alınmasını,

k) Kurumlarda tutulması gerekli defter ve dosyaları düzenleme, kurallara ve mevzuata uygun işleme, arşivleri düzenli tutma; hesap, ayniyat ve döner sermaye iş ve işlemlerini düzenli yürütmesini,

l) Öğrencilerin kayıt işleri ile devam ve devamsızlıklarını izleme, başarıyı ölçme ve değerlendirme, öğrenci kişilik, sağlık ve beslenme hizmetlerini plânlama ve yürütmesini,

m) Personelin göreve başlama ve ayrılmaları ile devam ve devamsızlık, nöbet, izin ve raporlar ile sağlık ve özlük haklarına ilişkin işlemleri mevzuatına uygun yürütme, gerekli kayıt ve belgeleri düzenli tutmasını,

n) Millî Eğitim Vakfı, Koruma Derneği ve Okul Aile Birliği ile uyumlu ve etkili çalışması; okul kooperatifi ve kantinlerinin mevzuatına uygun işlemlerini sağlamanı,

o) Okul ile çevre arasında olumlu ilişkiler kurma, kurumu çevreye açma ve eğitim öğretim için çevre olanaklarından yararlanmasını,

ö) Verimliliği artırmak üzere araştırmalar yapma, Okul Gelişim Programı ve Projeler hazırlama, uygulama, vizyon ve misyonun geliştirilmesini, izleme / değerlendirme / sağlama,

Öğretmenler yönünden özel amaçlara bakıldığında, bu amaçların yasa, yönetmelik, yönerge, genelge, program, emir ve eğitim bilimlerinin verilerine dayanarak; kurumların amaçlarını geliştirmek üzere öğretmenlerin;

a) Dershaneyi düzenleme, derse hazırlama ders araç ve gereçlerini bulundurma, kütüphane, kitaplık, laboratuvar, atölye bilgisayar dersliği ve salon gibi bölümleri kullanması ve öğrencilerine kullandırmasını,

b) Yıllık Çalışma Programı, Yıllık, ünite, günlük ve ders plânlarını hazırlama, derse hazırlıklı gelme ve plânlı çalışmasını,

c) Derslerin işlenişine uygun çeşitli yöntem ve teknikleri yerinde ve zamanında etkili kullanarak öğrencilere araştırma ve bilgiye ulaşma yollarını öğretmesini,

- d) Öğrencilere düzeylerine uygun olarak, Atatürk İlke ve İnkılâplarını, İstiklâl Marşını, Atatürk'ün gençliğe hitabesini, öğrenci andını öğretmesini,
- e) Öğrencilere okuma zevk ve alışkanlığı kazandırma, Türkçeyi etkili ve doğru biçimde kullanma ve kullandırmasını,
- f) Öğrencilere, programların öngördüğü bilgi, beceri değer yargıları ve olumlu alışkanlıklar kazandırmasını, öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirmesini,
- g) Öğrencilere rehberlik yapma bireysel farklılıkları dikkate alma, grup ve bireysel etkinliklere yöneltme, sorumluluk ve grup duygusu kazandırmasını,
- h) Öğrencileri, okulu ve eğitimi sevme, mesleğe saygı duyma, öğrencilerine örnek olma, belirlenen kılık ve kıyafete uymasını,
- ı) Kendini yetiştirme mesleki eserleri ve mevzuatı izleme ve uygulamasını,
- i) Yönetici ve öğretmenlerle iş birliği yapma, verilen görevleri yapmaya istekli olma, tören, mesleki toplantı, eğitici kol ve sınıf rehber öğretmenliği gibi etkinliklerde örnek davranışlar göstermesini,
- j) Öğretmenler Kurulu, şube ve zümre öğretmenler kurulu ile ilgili toplantılara katılma, görüşlerini açıklama, kararlar alma ve uygulamasını,
- k) Çevreyi tanıma, çevre olanaklarından yararlanma, veliler ile uyumlu ilişkiler kurabilme ve aile eğitimine katkıda bulunmasını,
- l) Sınıf ve dersi ile ilgili defter, kayıt ve dosyaları düzenleme ve işlemlerini, izleme/değerlendirme/sağlama olarak belirtilmiştir (M.E.B.T.D., Şubat 2001 / 2521).

1.3. Müfettişlerin Rehberlik alanları

Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Rehberlik ve Teftiş Yönergesinin ekinde yer alan öğretmen ve yöneticilere yönelik teftiş formlarında denetimi yapılacak alanlar yönetici ve öğretmenlerin görev alan ve sorumluluklarına bağlı olarak farklı boyutlarda ele alınmıştır. İlköğretim kurumlarımızın denetiminde yöneticilere yönelik denetim formu beş boyuttan oluşmaktadır. Bunlar, kurumun fiziki durumu, eğitim öğretim ve değerlendirme, büro işleri, yönetim ve çevre ilişkileri ile kendini yetiştirmediir. Öğretmenlerin denetimine yönelik olan denetim formu ise dersliğin eğitim öğretime hazırlık durumu, eğitim öğretim durumu, yönetim, çevre ilişkileri ve mesleki gelişim olmak üzere üç

boyuttan oluşmaktadır. Bu bağlamda, denetçilerin rehberlik alanları; yöneticiler ve öğretmenler boyutlarında ayrı ayrı ele alınmıştır.

1.3.1. Kurum ve Yöneticiler Yönünden

1.3.1.1. Kurumun Fiziki Durumu İle İlgili Rehberlik Alanları

1. Okul bahçesi, bina ve bölümleri, oyun-spor alanları ve tesislerini düzenleme, bakım onarım ve kullanımını sağlama.

2. Bina ve tesisleri yerleşim planına uygun adlandırma ve kullanımını sağlama.

3. Yangından korunma ve sivil savunma önlemlerini alma, elektrik tesisat ve panosunun bakımını yapma, kullanım şeması ve açıklamaları ilgili bölümlere asma.

4. Türk Bayrağı mevzuatını uygulama, Atatürk ve şeref köşesini hazırlama, koridorları mevzuata ve hizmetin niteliğine uygun düzenleme.

5. Dershane ve diğer bölümlerde mevzuatına uygun donanım ve düzenlemeleri yapma.

6. Ders, spor ve sosyal etkinliklerde kullanılacak araç gereçleri ve demirbaş eşyaları edinme, koruma ve kullanımını sağlama.

7. Sınıf ve okul kitapları/kütüphane, öğretmen çalışma odası, ana sınıfı, rehberlik servisi, laboratuvar, atölye, teknoloji derslikleri gibi bölümleri oluşturma.

1.3.1.2. Eğitim Öğretim ve Değerlendirme İle İlgili Rehberlik Alanları

1. İş takvimi, yıllık çalışma programı ve okuttuğu dersin planlarını hazırlama ve uygulama.

2. Haftalık ders dağıtım çizelgesini, okulun ve çevrenin koşullarına uygun, öğrencilerin gelişim düzeyleri ve verimlilik esaslarını gözetererek hazırlama.

3. Öğrencilere, okuttuğu dersin öngördüğü hedef ve hedef davranışları kazandırma, öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme.

4. Eğitim ve öğretimle ilgili sorunları belirleme, öğretmenler kurulunda görüşme ve alınan kararları uygulama.
5. Öğretmenlerin; planlama, uygulama ve öğrenci başarısını ölçme - değerlendirme etkinliklerinde birliği sağlama.
6. Törenler, belirli günler ve haftalar, eğitici kol çalışmaları, sosyal, kültürel, sportif etkinlikler ile ders dışı etkinlikleri planlama ve yürütme.
7. Rehberlik hizmetlerinin amaca uygun yürütülmesini sağlama.
8. Öğrenci başarısızlığının nedenlerini araştırma, çözüm yolları önerme, gerekli önlemleri alma, özel eğitim ve kaynaştırma eğitimine ihtiyaç duyan öğrencilerle ilgili iş ve etkinlikleri yürütme.
9. Okul öncesi eğitimini özendirme ve gelişmeleri sağlama.
10. Yönetici ve öğretmenlerin yararlanacağı mevzuat, ders programları, kaynak kitapları, görsel, işitsel ve hareketli sunu araçlarını edinme ve kullanılmasını sağlamak.
11. Derslerin/etütlerin zamanında ve verimli olarak yapılmasını sağlama.

1.3.1.3. Büro İşleri İle İlgili Rehberlik Alanları

1. Kurumlarda tutulması gereken defter ve dosyalar ile desimal dosya sistemini ve kayıtları usulüne uygun düzenleme, işletme ve arşivleme.
2. Öğrenci kayıt, nakil, sağlık, izin, rapor, belge, devam ve devamsızlık, not çizelgeleri, karne, sınıf geçme, diploma vb. işleri yürütme.
3. Personelin göreve başlama-ayrılma, görevlendirme, sağlık, izin, rapor, özlük hakları, devam-devamsızlık, sicil, disiplin vb. işlemleri yürütme.
4. Yeterli ve dengeli beslenme ilkelerine uygun aylık-haftalık yemek listelerini hazırlama ve uygulama.
5. Öğrenci ve öğretmenlerin nöbet çizelgelerini ve görev talimatını hazırlama ve uygulama.
6. Demirbaş alımı, kayıt, sayım, düşüm, devir-teslim işlerini mevzuatına uygun yürütme.

7. Aylık, ücret, özel gider indirimi, anasınıfı ücretleri, kantin ve okul kooperatifleri ile ilgili iş ve işlemleri mevzuatına uygun yürütme.

8. Bütçe, ödenek, ihale, döner sermaye ve ambara ait iş ve işlemleri mevzuatına uygun yürütme.

1.3.1.4. Yönetim ve Çevre İlişkileri İle İlgili Rehberlik Alanları

1. Eğitim öğretim ve yönetim görevlerini yasa, tüzük, yönetmelik, yönerge, genelge, emir ve çalışma plan ve programlarına uygun olarak yürütme.

2. Eğitim öğretim ve yönetimin verimliliğini/kalitesini artırmak üzere araştırmalar yapma, okul geliştirme programı, plan, projeler hazırlama ve uygulama,

3. Kurumda demokratik kuralların uygulandığı, iş birliği, iş bölümü ve koordinasyonun sağlandığı, sevgi ve saygıya dayalı uyumlu bir çalışma ortamı oluşturma.

Personelin derslerini ve diğer etkinliklerini denetleme, rehberlik yapma ve motivasyonu sağlama,

4. Öğretmenlerin, aday öğretmenlerin ve hizmet içi eğitim ihtiyacı bildirilen personelin iş başında yetiştirilmesini sağlama.

5. Rehberlik ve teftiş çalışmaları sonunda bildirilen önerileri ve kurumun ihtiyaçlarını ilgili kurullarda değerlendirme ve yerine getirme.

6. Servis araçları ve taşınmalı eğitim kapsamındaki öğrencilerin taşınma, güvenlik ve beslenmesi ile ilgili önlemleri alma ve uygulama.

7. Kurum kültürünü geliştirme becerilerini, kurum misyonunu yerine getirme vizyonunu oluşturma.

1.3.1.5. Kendini Yetiştirme İle İlgili Rehberlik Alanları

1. Eğitim ve öğretim etkinliklerini planlarken okulun, öğrencilerin, personelin ve çevrenin ihtiyaçlarını göz önünde bulundurma, okulun çevresini, kültür ve eğitim merkezi yapma, velilerle iş birliği sağlama, çevre olanaklarından yararlanma, okulu için vizyon ve misyon geliştirme.

2. Koruma dermeği, okul aile birliği ve okul kooperatifini kurma, iş birliği içinde verimli çalışmalarını sağlama,
Üniversiteler, yerel yönetimler, özel-kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri ile ilişki kurma.

3. Veli toplantılarının ve ana-baba eğitiminin yapılmasına imkân sağlama.
4. Çevreyi tanıma ve koruma, bulaşıcı hastalıklara karşı önlemler alma.
5. Kendini yetiştirme, ağdaş öğretim stratejileri ve yönetim yaklaşımlarını izleme, teknolojik gelişmelerden yararlanma ve yararlandırma.
6. Mesleğinin ve görevinin gerektirdiği kurallara uyma ve örnek olma.

1.3.2. Öğretmenler yönünden

1.3.2.1. Dersliğin Eğitim - Öğretime Hazırlık Durumu İle İlgili Rehberlik Alanları

1. Dersliğin düzenlenmesi, bakım ve temizliği.
2. Derslikte gerekli olan etkinlik ve ilgi köşelerini oluşturma.
3. Derslikte seviyeyi uygun ders/oyun, araç, gereç ve materyalleri bulundurma.
4. Sınıf kitaplığı / kitap köşesi oluşturma ve gerekli kayıtları tutma.

1.3.2.2. Eğitim Öğretim Durumu İle İlgili Rehberlik Alanları

1. Yıllık, ünite, günlük ve diğer öğretim planlarını ve hazırlama.
2. Öğrenme ilkelerini gözetme, dersin/etkinliğin araç ve konusuna uygun strateji. Yöntem, teknik ve araçları seçme, etkili kullanma ve kullandırma. Derslikteki etkinlik ve ilgi köşelerini etkili kullanma ve kullandırma, gezi ve gözlem, inceleme ve araştırma ile deneylere yer verme.
3. Öğrencilerin öğrenme etkinliklerine aktif katılımını sağlayacak ortam ve süreçleri hazırlama, öğrencilere etkili İletişim kurma ve sürdürme.

4. Öğrenci seviyesine ve mevzuatına uygun ödev verme, araştırma, yaptırma, bilgiye ulaşma yollarını öğretme, öğrenmeyi öğrenen bireyler yetiştirme.

5. Öğrencilerde ulusal bilinci ve ulusal değerlere saygı ve sevgiyi geliştirme; seviyelerine uygun olarak İstiklal Marşı, Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi, Öğrenci Andı, Atatürk İlke ve İnkılâplarını öğretme.

6. Öğrencilere okuma zevki ve alışkanlığı kazandırma, Türkçe'yi etkili ve doğru kullanma ve kullandırma.

7. Öğrencilere ders programlarının öngördüğü hedef ve hedef davranışları kazandırma, sorumluluk ve güven duygusu kazandırma.

8. Sınıflarda özel öğretimi gerektiren öğrencilerle ilgili etkinlikleri yürütme.

9. Öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme.

10. Öğretmenin sınıf içi çevredeki eğitimsel liderliği becerisi.

1.3.2.3. Yönetim-Çevre İlişkileri ve Mesleki Gelişimi İle İlgili Rehberlik Alanları

1. Yönetici, öğretmen ve diğer personel ile işbirliği içinde verilen görevleri yapma.

2. Okuttuğu sınıf ve ders ile ilgili defter, dosya ve kayıtları tutma.

3. Törenlere, mesleki toplantı, eğitici kol etkinlikleri, öğretmenler kurulu, şube öğretmenleri kurulu ve zümre öğretmenleri toplantılarına katılma, kararlar alma ve uygulama.

4. Çevreyi tanıma ve koruma, velilerle uyumlu ilişkiler kurma, eğitim ve öğretim etkinliklerinde çevreden yararlanma.

5. Öğrencileri, okulunu ve öğretmenlik mesleğini sevme, benimseme ve örnek olma,

6. Mesleğin ve görevinin gerektirdiği ilke ve kurallara uyma.

7. Kendini yetiştirme, eğitim ile ilgili eserleri okuma, mevzuatı ve çağdaş öğretim stratejilerini izleme, öğrenme ve uygulama, olarak sayılabilir.

1.4. Problem

Eğitim süreci ile ilgili bir sorunun kaynağı nerede olursa olsun, rehberlik ve yardım müfettişin görevidir. Eğitimle ilgili olmayan sorunlarda da müfettiş bu görevini yerine getirmelidir, çünkü bu tür sorunların eğitsel çabaları etkilemesi kaçınılmazdır. Görevlerle ilgili olmayan sorunlarda da müfettişi yanında bulması öğretmenlerin sorunlara dayanma, onları çözme gücünü, örgüte bağlılıklarını artırır (Başar, 1993: 55).

Eğitim müfettişliği, kontrol edip değerlendirme ve raporlama süreçlerinin dışında işlevleri olan bir görevdir. Yalnızca bu işlevlerle sınırlı kalındığında, rehberlik, yetiştiricilik, program geliştirme gibi düzeltici ve geliştirici etkinlikler müfettiş rolü olmaktan çıkarlar. O zaman müfettiş etkinlikleri, araç boyutundaki kontrol, değerlendirme ve raporlama ile sınırlanmış, amaç boyutu olan düzeltme ve geliştirme işlevleri göz ardı edilmiş olur. Bu nedenle, eğitimde teftiş, öğretimi geliştirme amacıyla yöneltme, rehberlik etme ve öğretmenlerin öğretimsel davranışını geliştirme süreci olarak tanımlanabilir. Bu bağlamda müfettişlerin en başta gelen görevleri arasında yer alan “öğretmenlerin karşılaştıkları problemleri çözmeye onlara yeterli yardımda bulunmak” işlevinin sonucu olarak teftişin en önemli amacı öğretmene, onun ihtiyacı olan yardımda bulunmaktır (Yalçınkaya, 2002).

Eğitim müfettişliği, kontrol edip değerlendirme ve raporlama süreçlerinin dışında da işlevleri olan bir görevdir. Yalnızca bu işlevlerle sınırlı kalındığında, rehberlik, yetiştiricilik, program geliştirme gibi düzeltici ve geliştirici etkinlikler denetçi rolü olmaktan çıkarlar. O zaman denetçi ve etkinlikleri, araç boyutundaki kontrol, değerlendirme ve raporlama ile sınırlanmış, amaç boyutu olan düzeltme ve geliştirme işlevleri göz ardı edilmiş olur. Bu anlamda denetim, eğitimi geliştirme sürecinde, öğrencilerle çalışan kişiler olan öğretmenlere daha iyi görev yapmalarını

için sunulan yardım hizmetidir. Bugünkü sistemimizin içerisinde öğretmenlerimize yeterli ölçüde bir yardım ve rehberlikte bulunulmadığı bir gerçektir. Onların karşılaştıkları eğitim öğretim problemlerinin çözümünde eğitim-öğretim faaliyetlerinin daha verimli bir hâle gelmesinde birçok yönlerden yardıma ihtiyaçları vardır. Modern eğitim anlayışında öğretmene bu yardımı müfettişlerin sağlaması bir temel prensip olarak kabul edilmektedir. Şu hâlde modern eğitimde müfettişten beklenen başlıca görev, okuldaki eğitim-öğretim çalışmalarının daha verimli olabilmesi için eğitim-öğretim faaliyetlerinde öğretmene yardımcı ve rehber olmaktır (Yalçınkaya, 2003).

Eğitim müfettişi, sorunları çözümleyerek etkenlerini ve kaynaklarını ortaya koyabilmeli, gerektiğinde uzlaştırıcı, yöntem ve olanak bulucu olabilmelidir. Olanak çoğu kez kurum sınırları veya yakın çevresi dışına çıkmadan bulunabilir. Denetçi, bireysel sorunların çözümü içinde gerektiğinde il veya merkez örgütü üzerinde etkisini kullanabilmelidir. Bu kullanım, müfettişin yeterliliklerine bağlıdır (Başar, 1993: 56).

Teftiş yapılan çalışmaları denetlemek ve değerlendirmek, daha verimli hale getirilmesini sağlamak için ilgililere önerilerde bulunmak, kurumlardaki personele çalışmalarında ve yetişmelerinde rehberlik yolu ile yardımda bulunmak gibi geniş bir hizmet alanıdır (Su, 1974: 36). Teftiş istenilen ve gereksinim duyulan yer ve zamanda sağlanan, eğitimin her düzeyinde uygulanabilen bir mesleksi rehberlik ve yardımdır. Denetim, eğitim programlarının birçok yönünü etkileyen eşgüdümlemiş bir teknik ve sosyal süreçtir. Eğitim kaynaklarının kolektif olarak etkili bir biçimde kullanılması, öğretimin kalitesine etki eden durum ve etkenlerin eleştirici bir yaklaşımla analiz edilmesi, değerlendirilmesi ve geliştirilmesini kapsar (Aydın, 1986: 7).

Bugünkü sistemimizin içerisinde öğretmenlerimize yeterli ölçüde bir yardım ve rehberlikte bulunulmadığı bir gerçektir. Onların karşılaştıkları eğitim öğretim problemlerinin çözümünde eğitim-öğretim faaliyetlerinin daha verimli bir hâle gelmesinde birçok yönlerden yardıma ihtiyaçları vardır. Modern eğitim anlayışında öğretmene bu yardımı müfettişlerin sağlaması bir temel prensip olarak kabul

edilmektedir. Modern eğitimde müfettişten beklenen başlıca görev, okuldaki eğitim-öğretim çalışmalarının daha verimli olabilmesi için eğitim-öğretim faaliyetlerinde öğretmene yardımcı ve rehber olmaktır. Yukarıdakilerden anlaşılacağı üzere müfettişlerden en önemli beklenti konusu rehberlik alanında yoğunlaşmaktadır (Yalçınkaya, 2003).

1.5. Amaç

Çalışmanın temel amacı, İlköğretim Müfettişlerinin, ilköğretim okulu yönetici ve öğretmenlerinin görüşlerine göre rehberlik görevlerini gerçekleştirme düzeylerini tespit etmektir. Bu amaç ışığında aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. İlköğretim Okulu yönetici ve öğretmenlerinin kişisel özellikleri nedir?
2. İlköğretim müfettişlerinin rehberlik görevlerini yerine getirme yeterlilikleri konusunda
 - a) ilköğretim okulu yöneticilerinin,
 - b) sınıf öğretmenlerinin,
 - c) İlköğretim Okulu dal öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?
3. İlköğretim Müfettişlerinin rehberlik görevlerini yerine getirme yeterlilikleri konusunda ilköğretim okulu;
 - a) okul yöneticileri,
 - b) sınıf öğretmenleri,
 - c) dal öğretmenlerinin görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
4. İlköğretim müfettişlerinin rehberlik görevlerini yerine getirme yeterlilikleri konusunda ilköğretim okulu, okul yöneticileri, sınıf öğretmenleri ve dal öğretmenlerinin görüşleri arasında;
 - a) görev yaptıkları yerleşim birimine göre,
 - b) cinsiyetlerine göre,

c) meslek kıdemlerine göre anlamlı bir fark var mıdır?

1.6. Önem

Araştırmaların sonuçları; bir müfettişe düşen öğretmen sayısının yüzlerle ifade edildiğini göstermektedir. Bu gerçek durum müfettişin rehberlik rolünü oynamasını, bir başka deyişle rehberlik görevini yerine getirmesini olanaksız bırakmaktadır. Çağdaş eğitim sistemlerinde müfettişin rehberlik rolünü etkili oynaması eğitimde daha başarılı sonuçların alınmasına hizmet edecektir. Bu düşünce ışığında ilköğretim müfettişlerinin, ilköğretim okulu yönetici ve öğretmenlerinin görüşlerine göre rehberlik görevlerini yerine getirme düzeylerinin tespit edilmesi, müfettişlerin rehberlik rollerini oynamalarının niteliğini geliştirebilmelerine olanak sağlayacağını beklenmesi bu çalışmanın önemi olarak söylenebilir.

Bununla birlikte, araştırma ile toplanacak verilerin, özellikle;

1. İlköğretim müfettişlerinin rehberlik görevlerini güncelleştirip, üzerinde düşünme, tartışma ve yeni araştırma olanakları yaratacağı,
2. İlköğretim müfettişlerinin rehberlik görevlerini yerine getirme etkinlikleri hakkında daha gerçekçi değerlendirme yapılmasının mümkün olacağı,
3. İlköğretim müfettişlerinin rehberlik görevlerini yerine getirme çalışmalarında, araştırmada belirlenecek sorunlar ile üretilecek çözüm önerilerinden yararlanılabilecek bir ortam sağlayacağı umulmaktadır.

1.7. Sayıtlar

Çalışma ile ilgili temel sayıtlar şunlardır:

1. İlköğretim Okulu yöneticileri ile öğretmenlerinin ankete verdikleri cevaplar, kendi objektif değerlendirmelerini ve var olan durumu yansıtmaktadır.

2. Anketin hazırlanmasında ve geçerlilik ile güvenilirliğinin test edilmesinde başvurulacak uzman görüşleri yeterli ve güvenilirdir.

1.8. Sınırlılıklar

Bu araştırma,

1. Çanakkale ili ilköğretim müfettişlerinin rehberlik rolleri,
2. Çanakkale ili ilköğretim okulları yönetici ve öğretmenleri,

3. İlköğretim müfettişlerinin rehberlik rolleri ile ilgili davranış alanları, Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Rehberlik ve Teftiş Yönergesi'nde yer alan "Yönetici Teftiş Formu" ve "Öğretmen Teftiş Formu" denetim formlarındaki denetim alanlarıyla sınırlıdır.

BÖLÜM II

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanması, verilerin analizi ve yorumlanması bilgilerine yer verilmiştir.

2. 1. Araştırma Modeli

İlköğretim müfettişlerinin denetim rollerinden biri olan rehberlik rollerini yerine getirme düzeyleri hakkındaki ilköğretim okul yöneticileri ve öğretmenlerinin görüşlerini irdelemeyi amaçlayan çalışma, tarama modelinde planlanmıştır. Belirlenen alt problemlere yanıt bulabilmek amacıyla, verilerin toplanmasında anket tekniğinden yararlanılmıştır.

Çalışmada ilköğretim müfettişlerinin, okul müdürleri ve öğretmenlere yönelik denetim sürecindeki rehberlik rolleri, bu grupların okuldaki görev alanlarına bağlı olarak iki ayrı başlık altında ele alınmıştır.

Okul müdürlerinin denetlenme sürecinde dikkate alınan görev alanları,

- a) kurumun fiziki durumu,
- b) eğitim, öğretim ve değerlendirme,
- c) büro işleri,
- d) yönetim ve çevre ilişkileri ve
- e) kendini yetiştirme

olmak üzere, beş boyut;

öğretmenlerin görev alanları da;

- a) dersliğin eğitim öğretime hazırlık durumu,
- b) eğitim öğretim durumu ve
- c) yönetim - çevre ilişkileri ve mesleki gelişim

olarak üç boyutta düzenlenmiştir.

2. 2. Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini, 2005–2006 eğitim ve öğretim yılında Çanakkale ili resmi ilköğretim kurumlarında görev yapan okul yöneticileri ve öğretmenleri oluşturmaktadır.

Örneklem grubunun oluşturulmasında Çanakkale ilinin coğrafya, nüfus ve gelişmişlik ve ulaşılabilirlik özellikleri dikkate alınmış ve bu özelliklerine göre ilçeler beş bölgeye ayrılmıştır. Örneklem grubuna, birinci bölgede tek ilçe olarak bulunan Merkez ilçe, ikinci bölge olarak düzenlenen Biga, Çan, Lâpseki ilçeleri arasından Çan ilçesi, üçüncü bölgedeki ilçe olarak Gelibolu ilçesi, dördüncü bölgedeki Ezine, Ayvacık, Bayramiç ilçelerini temsilen Ezine ilçesi ve beşinci bölgedeki Yenice ilçesi yansız olarak seçilmiştir.

Seçilen ilçelerdeki ilköğretim kurumları tespit edilmiştir ve örnekleme girecek okullar da bu ilçelerdeki toplam okul sayısının yüzde 20'sinden az olmayacak şekilde, yansız olarak saptanmıştır. Buna göre, örneklem grubunu oluşturan beş ilçeden seçilen 38 ilköğretim okulu ve bu okullarda görev yapan 72 okul yöneticisi (müdür ve müdür yardımcısı) ile 692 sınıf ve branş öğretmeni de örneklem grubuna alınmıştır.

Örnekleme çalışması ile ilgili yapılan işlemler, aşağıda verilmiş olan Şekil 1'de de aşamalı bir düzen oluşturularak verilmiştir.

Şekil 1: Evren ve Örneklem Grubunu Oluşturma Süreci

2. 3. Verilerin Toplanması

Verilerin toplanması amacıyla, biri ilköğretim okul yöneticilerine, diğeri ilköğretim okulu öğretmenlerine yönelik iki ayrı anket formu geliştirilmiştir.

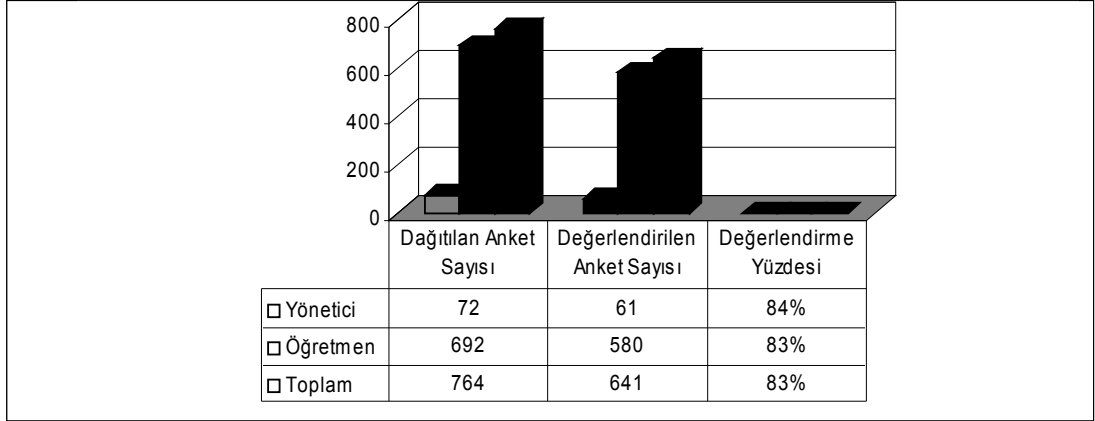
Okul yöneticilerine yönelik anket formu iki ana bölümden oluşmaktadır. Anket formunun birinci bölümde ilköğretim okul yöneticilerinin kimlik bilgileri ve ikinci bölümde ise denetim sürecinde rehberlik rollerinin sergileneceği denetim konuları sıralanmıştır. İkinci bölümün oluşturulmasında, [Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Rehberlik ve Teftiş Yönergesi](#) ekinde bulunan Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilköğretim kurumlarının denetiminde kullanılan "Yönetici Teftiş Formu" maddeleri esas alınmıştır. Teftiş formunda denetim konuları 41 madde olmak üzere, beş grupta toplanmıştır. Bu maddeler, anket formuna aynen alınmış, ancak teftiş formundaki gibi bir sırada verilmemiş, arka arkaya sıralanmıştır.

Öğretmenlere yönelik anket formu da iki ana bölümden oluşmaktadır ve birinci bölümde kişisel bilgilere, ikinci bölümde de denetim sürecine ilişkin sorular yer almaktadır. İkinci bölümde yer alan sorular, okul yöneticileri anket formunda olduğu gibi [Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Rehberlik ve Teftiş Yönergesi](#) ekinde bulunan “Öğretmen Teftiş Formu”nda yer alan değerlendirme maddeleri dikkate alınarak düzenlenmiştir. Bu bölümdeki sorular da gruplandırma yapılmadan anket formunda sıralanmıştır. Ancak verilerin analizinde teftiş formundaki gruplamaya uygun şekilde bir düzenlemeye gidilmiştir.

Anket formu geliştirilmesinde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen ve ilköğretim müfettişlerince denetim sürecinde kullanılan teftiş formlarından yararlanılmıştır. Anket taslak haline getirildikten sonra alanla ilgili uzmanların görüşleri de alınarak anketin geçerliliği sağlanmaya çalışılmış ve pilot uygulama için hazır hale getirilmiştir. Anketin pilot uygulaması, örneklem dışında kalan ve ilköğretim kurumlarında görev yapan yedi okul yöneticisi ve 30 öğretmen üzerinde yapılmıştır. Pilot uygulama sonucu SPSS paket programından yararlanılarak anketin güvenilirliği ölçülmüştür. Bu sonuçlara göre, anketin güvenirlik katsayısı okul yöneticileri anket formu için *Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayısı* 0,968 ve öğretmenlere uygulanan anket formu için de 0,967 olarak bulunmuştur. Anket üzerinde pilot uygulama yapılan okullardaki müdürlerin ve öğretmenlerin görüşleri ve önerileri de göz önünde bulundurularak gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

Anket formuna son şekli verildikten sonra, örnekleme giren ilköğretim okullarındaki yönetici ve öğretmenlere uygulanmıştır. Anket formlarının uygulanması ve geri toplanması bizzat araştırmacı tarafından takip edilmiş ve geri dönüşüm oranının yüksek olması sağlanmıştır. Uygulanan anketler ve geri dönüşümleri ile ilgili bilgiler Şekil 2’de verilmiştir.

Şekil 2. Anketlerin Uygulanmasına İlişkin Sayısal Bilgiler

Şekil 2’de de görüleceği üzere, anket formlarının geri dönüşü eksiksiz olmuştur. Ancak, geri dönen anketlerden bazıları büyük oranda boş bırakıldığından, bu anketler araştırma sonuçlarını yanlış yönlendirebileceği düşünülerek değerlendirme dışı bırakılmıştır. Sonuç olarak 61 yönetici ve 580 öğretmen anketi değerlendirmeye alınmıştır.

2. 4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Elde edilen veriler, aritmetik ortalama, frekans, yüzde, $-t_{05}$ testi ve varyans analizi istatistik teknikleri ile analiz edilmiştir.

Okul yöneticilerinin görüşleri arasında farklılıkların olup olmadığını ortaya çıkarmak amacıyla, okul yöneticilerinin görüşleri kıdem, cinsiyet, yerleşim birimi değişkenleri açısından irdelenmiştir. Aynı şekilde öğretmen görüşleri de cinsiyet, branş, kıdem ve yerleşim birimi değişkenleri açılarından irdelenmiş ve bir farklılaşma olup olmadığı ortaya konulmaya çalışılmıştır. Okul yöneticileri ve öğretmenlerin ilköğretim müfettişlerinin rehberlik rollerini yerine getirmelerine ilişkin görüşlerinde farkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla da Scheffe testi kullanılmıştır. İstatistiksel verilere dayalı olarak da bulgular ortaya koyularak yorumlamalara gidilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde SPSS istatistik programından yararlanılmıştır.

Ulaşılan bulgular ve yorumlara dayalı olarak, ilköğretim müfettişlerinin denetim sürecinde, rehberlik rollerini yerine getirmelerini daha etkili kılma ve okul yönetici ve öğretmenlerinin beklentilerini daha sağlıklı noktalara taşımaları konularına yönelik öneriler geliştirilmiştir.

BÖLÜM III

BULGULAR ve YORUMU

Bu bölümde, anketle elde edilen verilere dayalı olarak ulaşılan bulgulara ve yorumlarına yer verilmiştir.

3.1. Okul yöneticileri ve Öğretmenlerin Kişisel Özelliklerine İlişkin Bulgular

Çizelge 1'de Yöneticilerin cinsiyet ve okul yerine göre dağılımlarına bakıldığında kadın yöneticilerin yüzde 13,3 olduğu, erkek yöneticilerin ise yüzde 86,7 olduğu, kadın yöneticilerin yüzde 37,5'i merkezde yer alırken yüzde 62,5 gibi bir çoğunluğu taşrada yer almaktadır. Erkek yöneticilerde ise bu oran merkezde yüzde 57,7, taşrada yüzde 42,3 tür.

Çizelge 1. Yöneticilerin Cinsiyet ve Okul Yerine Göre Dağılımı

Okul Yeri	Cinsiyet				GENEL	
	Kadın		Erkek		f	%
	f	%	f	%	f	%
Merkez	3	37,5	30	57,7	33	55,0
Taşra	5	62,5	22	42,3	27	45,0
TOPLAM	8	13,3	52	86,7	60	100,0

Çizelge 2'de öğretmenlerin cinsiyet ve okul yerine göre dağılımlarına bakıldığında öğretmenlerin yüzde 50,8'inin kadın olduğu, yüzde 49,2'sinin erkek olduğu, öğretmenlerin yüzde 65,6'i merkezde yer alırken yüzde 34,4'ü taşrada yer almaktadır.

Çizelge 2. Öğretmenlerin Cinsiyet ve Okul Yerine Göre Dağılımı

Okul Yeri	Cinsiyet				GENEL	
	Kadın		Erkek		f	%
	f	%	f	%		
Merkez	188	67,4	172	63,6	360	65,6
Taşra	91	32,6	98	36,4	189	34,4
TOPLAM	279	50,8	270	49,2	549	100,0

Çizelge 3'e göre yöneticilerin yüzde 49,2'sinin müdür, yüzde 50,8'inin de müdür yardımcısı olduğu görülmektedir. Yöneticilerin genel olarak yüzde 55,7'sinin merkez okullarda yüzde 44,3'ü nünde taşradaki okullarda görev aldığı, merkez okullardaki yöneticilerin yüzde 46,7'si okul müdürlerinden oluşurken yüzde 64,5'i müdür yardımcılarında oluşmakta; taşradaki okullarda ise yöneticilerin yüzde 59,3'ü müdürlerden oluşurken yüzde 40,7'si müdür yardımcılarında oluşmaktadır.

Çizelge 3. Yöneticilerin Görevleri ve Okul Yerine Göre Dağılımı

Okul Yeri	Görevi				GENEL	
	Müdür		Md. Yard.		f	%
	f	%	f	%		
Merkez	14	46,7	20	64,5	34	55,7
Taşra	16	59,3	11	40,7	27	44,3
TOPLAM	30	49,2	31	50,8	61	100,0

Çizelge 4'e göre öğretmenlerin Branş ve okul yerine göre dağılımlarına bakıldığında; öğretmenlerin yüzde 54,3'ünün Sınıf öğretmeni, yüzde 45,7'inin de diğer dal öğretmeni olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin genel olarak yüzde 65,9'unun merkez okullarda yüzde 34,1'ininde taşradaki okullarda görev aldığı, merkez okullardaki branş öğretmeni yüzde 66,8'i iken bu oran taşrada yüzde 33,2' dir. Sınıf öğretmenlerinde ise öğretmenlerin yüzde 65,1'i merkez okullarda yer alırken yüzde 34,9'u taşradaki okullarımızda bulunmaktadır.

Çizelge 4. Öğretmenlerin Branş ve Okul Yerine Göre Dağılımı

Okul Yeri	Branşlar				GENEL	
	Sınıf Öğr.		Diğer Dallar		f	%
	f	%	f	%		
Merkez	198	65,1	171	66,8	369	65,9
Taşra	106	34,9	85	33,2	191	34,1
TOPLAM	304	54,3	256	45,7	560	100,0

Yöneticilerin görevleri ve cinsiyetlerine göre dağılımına bakıldığında (Çizelge 5), yöneticilerin yüzde 13,3'nün müdür, yüzde 86,7'sinin müdür yardımcısı olduğu; yöneticilerin yüzde 48,3'ü'nün kadın, yüzde 51,7'sinin erkek olduğu görülmektedir.

Çizelge 5. Yöneticilerin Görevleri ve Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Görevi	Cinsiyet				GENEL	
	Kadın		Erkek		f	%
	f	%	f	%		
Müdür	2	6,9	6	19,4	8	13,3
Müdür Yard.	27	93,1	25	80,6	52	86,7
TOPLAM	29	48,3	31	51,7	60	100,0

Yöneticilerin cinsiyetlerine ve hizmet sürelerine göre dağılımına bakıldığında (çizelge 6), yöneticilerin yüzde 50,0'sinin hizmet sürelerinin 21–26 yıl ve üzerinde, yüzde 50,0'sinin de 1–20 yıl aralığında olduğu görülmektedir. Yönetim görevi üstlenen eğitimcilerin yüzde 13,3'ü'nün kadın yüzde 86,7 sinin de erkek olduğu, kadın yöneticilerin yüzde 75,0'inin 1–5 yıl hizmet süresinin olduğu, bu durumun erkek yöneticilerde ise yüzde 28,8'lik bir oranla 26 yıl ve üzeri arasında yer almaktadır.

Çizelge 6. Yöneticilerin Cinsiyet ve Hizmet Sürelerine Göre Dağılımı

Hizmet Süresi	Cinsiyet				GENEL	
	Kadın		Erkek		f	%
	f	%	f	%		
1 – 5 yıl	3	75,0	1	1,9	4	6,7
6 – 10 yıl	2	28,6	5	9,6	7	11,7
11 – 15 yıl	1	12,5	7	13,5	8	13,3
16 – 20 yıl	1	9,1	10	19,2	11	18,3
21 -25 yıl	1	6,7	14	26,9	15	25,0
26 yıl ve üzeri			15	28,8	15	25,0
TOPLAM	8	13,3	52	86,7	60	100,0

İlköğretim okulu öğretmenlerinin, okul yeri ve hizmet süreleri irdelenmiş ve okul yeri ile hizmet sürelerine yönelik yapılan istatistiksel işlemler sonunda elde edilen değerler Çizelge 7’de verilmiştir. Çizelgede yer alan verilere göre; öğretmenlerin yüzde 66,0’sının merkez okullarda yüzde 34,0’ü nün taşra okullarında olduğu, merkez okullarında görevli öğretmenlerin yüzde 57,7’sinin 16 – 26 yıl ve üzeri, taşra okullarında görevli öğretmenlerin yüzde 39,2’sinin 1 – 5 yıl ve yüzde 63,5’inin 1 – 10 yıl hizmet sürelerinin olduğu saptanmamıştır.

Çizelge7. Öğretmenlerin Okul Yerine ve Hizmet Sürelerine Göre Dağılımı

Hizmet Süresi	Okul Yeri				GENEL	
	Merkez		Taşra		f	%
	f	%	f	%		
1 – 5 yıl	40	10,9	74	39,2	114	20,5
6 – 10 yıl	69	18,8	46	24,3	115	20,7
11 – 15 yıl	46	12,5	25	13,2	71	12,8
16 – 20 yıl	82	22,3	24	12,7	106	19,1
21 -25 yıl	58	15,8	10	5,3	68	12,2
26 yıl ve üzeri	72	19,6	10	5,3	82	14,7
TOPLAM	367	66,0	189	34,0	556	100,0

Yöneticilerin görev alanı ve öğrenim durumlarına göre dağılımları irdelenmiş ve görev alanı ile öğrenim durumlarına yönelik yapılan istatistiksel işlemler sonunda elde edilen değerler Çizelge 8’de verilmiştir. Çizelgede yer alan verilere göre; genel

olarak yöneticilerin yüzde 55,9'unun lisans, yüzde 30,5'inin ön lisans düzeyinde eğitim aldığı saptanmamıştır.

Çizelge 8. Yöneticilerin Görev Alanı ve Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı

Öğrenim Durumu	Görevi				GENEL	
	Müdür		Md Yard.		f	%
	f	%	f	%		
Ön lisans	9	50,0	9	50,0	18	30,5
Lisans Tamaml.	3	60,0	2	40,05	5	8,5
Lisans	15	45,5	18	54,5	33	55,9
Lisansüstü	1	50,0	1	50,0	2	3,4
Başka	1	100,0			1	1,7
TOPLAM	29	49,2	30	50,8	59	100,0

Öğretmenlerin okul yerine ve öğrenim durumlarına göre dağılımları irdelenmiş ve öğretmenlerin okul yeri ile öğrenim durumlarına yönelik yapılan istatistiksel işlemler sonunda elde edilen değerler Çizelge 9'da verilmiştir. Çizelgede yer alan verilere göre; genel olarak öğretmenlerin yüzde 65,4'ünün lisans, yüzde 19,6'sının ön lisans düzeyinde; merkez okullarda görevli öğretmenlerin yüzde 58,8'inin lisans, yüzde 24,5'inin ön lisans, yüzde 7,8'inin lisans tamamlama, yüzde 2,2'sinin lisansüstü; taşradaki okullarda görevli öğretmenlerin ise yüzde 78,1'inin lisans, yüzde 10,2'sinin ön lisans, yüzde 4,3'ünün lisans tamamlama, yüzde 2,7'sinin de lisansüstü eğitim aldığı saptanmamıştır.

Çizelge 9. Öğretmenlerin Okul Yerine ve Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı

Öğrenim Durumu	Okul Yeri				GENEL	
	Merkez		Taşra		f	%
	f	%	f	%		
Ön lisans	88	24,5	19	10,2	107	19,6
Lisans Tamaml.	28	7,8	8	4,3	36	6,6
Lisans	211	58,8	146	78,1	357	65,4
Lisansüstü	8	2,2	5	2,7	13	2,4
Başka	24	6,7	9	4,8	33	6,0
TOPLAM	359	65,8	187	34,8	546	100,0

Öğretmenlerin branş ve cinsiyete göre dağılımı irdelenmiş ve öğretmenlerin branş ile cinsiyete göre dağılımlarına yönelik yapılan istatistiksel işlemler sonunda elde edilen değerler Çizelge 10’da verilmiştir. Çizelgede yer alan verilere göre; sınıf öğretmenlerinin yüzde 52,1’inin erkek, yüzde 49,7’sinin kadın olduğu; diğer dal öğretmenlerinde ise yüzde 47,9’u nun erkek, yüzde 50,3’ünün kadın olduğu sınıf öğretmenlerinde erkeklerin yüzdesinin bayanlara oranla daha fazla olduğu ancak diğer dal öğretmenlerinde ise kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre sayılarının daha fazla olduğu saptanmıştır.

Çizelge 10. Öğretmenlerin Branş ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Branşlar	Cinsiyet				GENEL	
	Kadın		Erkek		f	%
	f	%	f	%		
Sınıf Öğr.	148	49.7	150	52.1	298	50.8
Diğer Dallar	135	50.3	124	47.9	259	49.2
TOPLAM	283	53.5	274	46.5	557	100.0

Çizelge 11’ de Öğretmenlerin branş ve hizmet sürelerine göre dağılımı irdelenmiş ve öğretmenlerin branş ile hizmet sürelerine göre dağılımlarına yönelik yapılan istatistiksel işlemler sonunda elde edilen değerler yukarıdaki çizelgede verilmiştir. Çizelgede yer alan verilere göre; sınıf öğretmenlerinin yüzde 23,5’inin hizmet süresi 16–20 yıl aralığında yoğunlaşırken ilköğretim kurumlarımızda görev alan branş öğretmenlerinin yüzde 31,3’ünün 1–5 yıl aralığında yoğunlaştığı; ilköğretim kurumlarında görevli öğretmenlerimizin hizmet sürelerine genel anlamda bakıldığında yüzde 20,7’sinin 1–5 yıl, yüzde 20,4’ü nün 6–10 yıl, yüzde 12,6’sının 11–15 yıl, yüzde 19,1’inin 16–20 yıl, yüzde 12,6’sının 21–25 yıl ve yüzde 14,7’sinin de 26 yıl ve üzeri olduğu saptanmıştır.

Çizelge 11. Öğretmenlerin Branş ve Hizmet Sürelerine Göre Dağılımı

Hizmet Süresi	Branşlar				GENEL	
	Sınıf Öğr.		Diğer Dallar		f	%
	f	%	f	%		
1 – 5 yıl	36	11.8	81	31.3	117	20.7
6 – 10 yıl	52	17.0	63	24.3	115	20.4
11 – 15 yıl	37	12.1	34	13.1	71	12.6
16 – 20 yıl	72	23.5	36	13.9	108	19.1
21 -25 yıl	45	14.7	26	10.0	71	12.6
26 yıl ve üzeri	64	20.9	19	7.3	83	14.7
TOPLAM	306	54.2	259	45.8	565	100.0

Öğretmenlerin branş ve öğrenim durumlarına göre dağılımları irdelenmiş ve öğretmenlerin branş ile öğrenim durumlarına yönelik yapılan istatistiksel işlemler sonunda elde edilen değerler Çizelge 12’de verilmiştir. Çizelgede yer alan verilere göre; genel olarak öğretmenlerin yüzde 65,5’inin lisans, yüzde 19,6’sının ön lisans düzeyinde; sınıf öğretmenlerin yüzde 48,8’inin lisans, yüzde 32,7’sinin ön lisans, yüzde 9,1’ inin lisans tamamlama, yüzde 2,0’ sinin lisansüstü, yüzde 7,4’ ünün de öğrenim durumunu başka olarak belirttiği; diğer dal öğretmenlerin ise yüzde 84,6’sının lisans, yüzde 4,6’sının ön lisans, yüzde 3,1’inin lisans tamamlama, yüzde 2,7’sinin lisansüstü, yüzde 5,0’inin de öğrenim durumunu başka olarak belirttiği saptanmamıştır.

Çizelge 12. Öğretmenlerin Branş ve Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı

Öğrenim Durumu	Branşlar				GENEL	
	Sınıf Öğr.		Diğer Dallar		f	%
	f	%	f	%		
Ön lisans	97	32.7	22	4.6	109	19.6
Lisans Tamaml.	27	9.1	8	3.1	35	6.3
Lisans	145	48.8	219	84.6	364	65.5
Lisans üstü	6	2.0	7	2.7	13	2.3
Başka	22	7.4	13	5.0	35	6.3
TOPLAM	297	53.4	259	46.6	556	100.0

Öğretmenlerin cinsiyet ve hizmet sürelerine göre dağılımları irdelenmiş ve öğretmenlerin cinsiyet ile hizmet sürelerine yönelik yapılan istatistiksel işlemler

sonunda elde edilen değerler izelge 13’de verilmiştir. Çizelgede yer alan verilere göre; kadın retmenlerde yüzde 25,1’inin 1–5 yıl, yüzde 23,0’unn 6–10 yıl, yüzde 14,5’inin 11-15 yıl, yüzde 18,4’unn 16-20 yıl, yüzde 10,2’sinin 21-25 yıl ve yüzde 8,8’ininde 26 yıl ve üzerinde hizmet sürelerinin olduğu; bu durumun erkek retmenlerde ise, yüzde 17,0’sinin 1-5 yıl, yüzde 17,0’sinin 6-10 yıl, yüzde 12,2’inin 11-15 yıl, yüzde 19,6’sının 16-20 yıl, yüzde 15,1’inin 21-25 yıl ve yüzde 20,7’sininde 26 yıl ve üzerinde hizmet sürelerinin olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 13. retmenlerin Cinsiyet ve Hizmet Sürelerine Göre Dağılımı

Hizmet Süresi	Cinsiyet				GENEL	
	Kadın		Erkek		f	%
	f	%	f	%		
1 – 5 yıl	71	25,1	46	17,0	117	21,1
6 – 10 yıl	65	23,0	46	17,0	111	20,0
11 – 15 yıl	41	14,5	30	12,2	71	12,8
16 – 20 yıl	52	18,4	53	19,6	105	18,9
21 -25 yıl	29	10,2	41	15,1	70	12,6
26 yıl ve zeri	25	8,8	56	20,7	81	14,6
TOPLAM	283	51,0	272	49,0	555	100,0

Çizelge 14’de retmenlerin cinsiyet ve öğrenim durumlarına göre dağılımları irdelenmiş ve retmenlerin cinsiyet ile öğrenim durumlarına yönelik yapılan istatistiksel işlemler sonunda elde edilen değerler verilmiştir. Çizelgede yer alan verilere göre; genel olarak retmenlerin yüzde 65,4’unn lisans, yüzde 19,5’inin ön lisans düzeyinde eğitim aldığı saptanmamıştır. Kadın retmenlerin yüzde 68, ’sının lisans, yüzde 15,5’inin ön lisans, yüzde 7,2’sinin lisans tamamlama, yüzde 3,6’sının lisansüstü; erkek retmenlerin ise yüzde 62,2’sinin lisans, yüzde 23,8’sinin ön lisans, yüzde 6,0’sının lisans tamamlama, yüzde 1,1’inin de lisansüstü eğitim aldığı saptanmamıştır.

Çizelge 14. Öğretmenlerin Cinsiyet ve Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı

Öğrenim Durumu	Cinsiyet				GENEL	
	Kadın		Erkek		f	%
	f	%	f	%		
Ön lisans	43	15,5	63	23,8	106	19,5
Lisans Tamaml.	20	7,2	16	6,0	36	6,6
Lisans	190	68,6	165	62,2	355	65,4
Lisans üstü	10	3,6	3	1,1	13	2,4
Başka	14	5,1	19	7,2	33	6,1
TOPLAM	277	51,0	265	49,0	543	100,0

Okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin genel özelliklerine ilişkin bulgulara göre;

İlköğretim kurumlarımızda yöneticilerin daha çok erkek yöneticilerden oluştuğu, yöneticilerin çoğunluğunun merkez okullarda görev aldığı, merkez okullarımızdaki müdür yardımcılarının oranının yüzde 64,5, taşradaki okullarımızda yüzde 40,7 olarak bulunmasından taşradaki okul müdürlerinin yalnız çalıştıkları veya yönetim görevlerini vekaleten yürüttükleri, yüzde 50'sinin 21 – 26 yıl ve üzeri hizmet süresinin olduğu ve yaklaşık olarak yüzde 56'sının lisans düzeyinde eğitim almasına karşın lisansüstü eğitim alanlarının yüzde 3,4 düzeyinde kaldığı; öğretmenlerin yüzde 65,6'sının merkez, yüzde 34,4'ünün taşra okullarında görevli olduğu, bu bağlamda taşradaki okullarımızda sınıf öğretmenliği ve diğer branş öğretmenliği açısından sayısal yetersizlikler olduğu, taşradaki okullarımızda görev yapan öğretmenlerin yüzde 63,5'inin 1-5 yıl ve 6-10 yıl arasında hizmet sürelerinin olduğu, genel olarak öğretmenlerimizin yüzde 65,4'ünün lisans düzeyinde eğitim aldığı, ancak lisansüstü eğitim alanların yüzde 2,4 düzeyinde kaldığı ve bu oranın çok düşük olduğu söylenebilir.

3.2. İlköğretim Müfettişlerinin Kurumsal Yönetim Konusundaki Rehberliklerine Yönelik Bulgular

Bu başlık altında İlköğretim Müfettişlerinin kurumsal yönetim konusunda gerçekleştirdikleri rehberlik etkinlikleri, kurum yöneticilerine yönelik olarak; Kurumun Fiziki Durumu, Eğitim Öğretim ve Değerlendirme, Büro İşleri, Yönetim Ve Çevre İlişkileri, Kendini Yetiştirme alt başlıkları altında incelenmiş ve elde edilen bulgular verilmiştir.

3.2.1. İlköğretim Müfettişlerinin Kurum Yönetimi Konusunda “Kurumun Fiziki Durumuna ” Yönelik Rehberliklerine İlişkin Bulgular

İlköğretim müfettişlerinin, kurum yönetimine yönelik rehberlik yapma düzeylerine ilişkin yöneticilerin görüşleri irdelenmiş ve ilişki düzeyini aramaya yönelik yapılan istatistiksel işlemler sonunda elde edilen değerler Çizelge 15’te verilmiştir. Çizelgede yer alan verilerden merkez ve taşra okullarındaki yöneticilerinin fiziki durum ile ilgili yapılan rehberliklere ilişkin olarak görüşleri arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

İlköğretim müfettişlerinin “okul bahçesi, bina ve bölümleri, oyun-spor alanları ve tesislerini düzenleme, bakım onarım ve kullanımını sağlama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezde çalışan yöneticiler ($\bar{X} = 2,79$) ile taşrada çalışan yöneticilerde “çok” ($\bar{X} = 3,14$) olarak bulunmuştur. Merkez ve taşrada çalışan yöneticilerin görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(59)} = -1,60, p > .05$].

Çizelge 15. Yöneticilerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimine Göre, Müfettişlerin “Fiziki Durum” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri

Rehberlik Konuları	Okul Yeri	\bar{X}	s.s.	Sd	t	p																																																								
1. Okul bahçesi, bina ve bölümleri, oyun-spor alanları ve tesislerini düzenleme, bakım onarım ve kullanımını sağlama	Mer.	2,79	0,80	59	-1,60	0,11																																																								
	Taşra	3,14	0,90				2. Bina ve tesisleri yerleşim planına uygun adlandırma ve kullanımını sağlama,	Mer.	2,76	0,78	59	-2,08	0,04	Taşra	3,22	0,93	3. Yangından korunma ve sivil savunma önlemlerini alma, elektrik tesisat ve panosunun bakımını yapma, kullanım şeması ve açıklamaları ilgili bölümlere asma	Mer.	3,08	0,75	59	-1,23	0,22	Taşra	3,33	0,78	4. Türk Bayrağı mevzuatını uygulama, Atatürk ve şeref köşesini hazırlama, koridorları mevzuata ve hizmetin niteliğine uygun düzenleme,	Mer.	3,42	0,66	58	-0,53	0,59	Taşra	3,51	0,70	5. Dershane ve diğer bölümlerde mevzuatına uygun donanım ve düzenlemeleri yapma	Mer.	3,17	0,71	59	-0,38	0,69	Taşra	3,25	0,94	6. Ders, spor ve sosyal etkinliklerde kullanılacak araç gereçleri ve demirbaş eşyaları edinme, koruma ve kullanımını sağlama,	Mer.	3,06	0,74	58	-0,93	0,35	Taşra	3,25	0,90	7. Sınıf ve okul kitapları/kütüphane, öğretmen çalışma odası, ana sınıfı, rehberlik servisi, laboratuvar, atölye vb. oluşturma	Mer.	2,94	0,88	59	-1,68
2. Bina ve tesisleri yerleşim planına uygun adlandırma ve kullanımını sağlama,	Mer.	2,76	0,78	59	-2,08	0,04																																																								
	Taşra	3,22	0,93				3. Yangından korunma ve sivil savunma önlemlerini alma, elektrik tesisat ve panosunun bakımını yapma, kullanım şeması ve açıklamaları ilgili bölümlere asma	Mer.	3,08	0,75	59	-1,23	0,22	Taşra	3,33	0,78	4. Türk Bayrağı mevzuatını uygulama, Atatürk ve şeref köşesini hazırlama, koridorları mevzuata ve hizmetin niteliğine uygun düzenleme,	Mer.	3,42	0,66	58	-0,53	0,59	Taşra	3,51	0,70	5. Dershane ve diğer bölümlerde mevzuatına uygun donanım ve düzenlemeleri yapma	Mer.	3,17	0,71	59	-0,38	0,69	Taşra	3,25	0,94	6. Ders, spor ve sosyal etkinliklerde kullanılacak araç gereçleri ve demirbaş eşyaları edinme, koruma ve kullanımını sağlama,	Mer.	3,06	0,74	58	-0,93	0,35	Taşra	3,25	0,90	7. Sınıf ve okul kitapları/kütüphane, öğretmen çalışma odası, ana sınıfı, rehberlik servisi, laboratuvar, atölye vb. oluşturma	Mer.	2,94	0,88	59	-1,68	0,09	Taşra	3,33	0,91						
3. Yangından korunma ve sivil savunma önlemlerini alma, elektrik tesisat ve panosunun bakımını yapma, kullanım şeması ve açıklamaları ilgili bölümlere asma	Mer.	3,08	0,75	59	-1,23	0,22																																																								
	Taşra	3,33	0,78				4. Türk Bayrağı mevzuatını uygulama, Atatürk ve şeref köşesini hazırlama, koridorları mevzuata ve hizmetin niteliğine uygun düzenleme,	Mer.	3,42	0,66	58	-0,53	0,59	Taşra	3,51	0,70	5. Dershane ve diğer bölümlerde mevzuatına uygun donanım ve düzenlemeleri yapma	Mer.	3,17	0,71	59	-0,38	0,69	Taşra	3,25	0,94	6. Ders, spor ve sosyal etkinliklerde kullanılacak araç gereçleri ve demirbaş eşyaları edinme, koruma ve kullanımını sağlama,	Mer.	3,06	0,74	58	-0,93	0,35	Taşra	3,25	0,90	7. Sınıf ve okul kitapları/kütüphane, öğretmen çalışma odası, ana sınıfı, rehberlik servisi, laboratuvar, atölye vb. oluşturma	Mer.	2,94	0,88	59	-1,68	0,09	Taşra	3,33	0,91																
4. Türk Bayrağı mevzuatını uygulama, Atatürk ve şeref köşesini hazırlama, koridorları mevzuata ve hizmetin niteliğine uygun düzenleme,	Mer.	3,42	0,66	58	-0,53	0,59																																																								
	Taşra	3,51	0,70				5. Dershane ve diğer bölümlerde mevzuatına uygun donanım ve düzenlemeleri yapma	Mer.	3,17	0,71	59	-0,38	0,69	Taşra	3,25	0,94	6. Ders, spor ve sosyal etkinliklerde kullanılacak araç gereçleri ve demirbaş eşyaları edinme, koruma ve kullanımını sağlama,	Mer.	3,06	0,74	58	-0,93	0,35	Taşra	3,25	0,90	7. Sınıf ve okul kitapları/kütüphane, öğretmen çalışma odası, ana sınıfı, rehberlik servisi, laboratuvar, atölye vb. oluşturma	Mer.	2,94	0,88	59	-1,68	0,09	Taşra	3,33	0,91																										
5. Dershane ve diğer bölümlerde mevzuatına uygun donanım ve düzenlemeleri yapma	Mer.	3,17	0,71	59	-0,38	0,69																																																								
	Taşra	3,25	0,94				6. Ders, spor ve sosyal etkinliklerde kullanılacak araç gereçleri ve demirbaş eşyaları edinme, koruma ve kullanımını sağlama,	Mer.	3,06	0,74	58	-0,93	0,35	Taşra	3,25	0,90	7. Sınıf ve okul kitapları/kütüphane, öğretmen çalışma odası, ana sınıfı, rehberlik servisi, laboratuvar, atölye vb. oluşturma	Mer.	2,94	0,88	59	-1,68	0,09	Taşra	3,33	0,91																																				
6. Ders, spor ve sosyal etkinliklerde kullanılacak araç gereçleri ve demirbaş eşyaları edinme, koruma ve kullanımını sağlama,	Mer.	3,06	0,74	58	-0,93	0,35																																																								
	Taşra	3,25	0,90				7. Sınıf ve okul kitapları/kütüphane, öğretmen çalışma odası, ana sınıfı, rehberlik servisi, laboratuvar, atölye vb. oluşturma	Mer.	2,94	0,88	59	-1,68	0,09	Taşra	3,33	0,91																																														
7. Sınıf ve okul kitapları/kütüphane, öğretmen çalışma odası, ana sınıfı, rehberlik servisi, laboratuvar, atölye vb. oluşturma	Mer.	2,94	0,88	59	-1,68	0,09																																																								
	Taşra	3,33	0,91																																																											

$p < .05$

İlköğretim müfettişlerinin “bina ve tesisleri yerleşim planına uygun adlandırma ve kullanımını sağlama” işlerine yönelik rehberlikleri “çok” yerine getirdiği görülmektedir. Taşradaki okul yöneticileri 3,22’lik ortalama ile merkezdeki okul yöneticilerine ($\bar{X} = 2,76$) göre daha yüksek olmakla birlikte her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır [$t_{(59)} = -2,08, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “yangından korunma ve sivil savunma önlemlerini alma, elektrik tesisat ve panosunun bakımını yapma, kullanım şeması ve açıklamaları ilgili bölümlere asma” işlerine yönelik rehberlikleri taşradaki okul yöneticilerinin görüşlerine göre 3,33’lik ortalama ile “pek çok”, merkez okul yöneticilerinin görüşlerine göre “çok” ($\bar{X} = 3,08$) yerine getirdikleri görülmekte olup; taşradaki okul yöneticileri 3,33’lik ortalama ile merkezdeki okul yöneticilerine ($\bar{X} = 3,08$)

göre daha yüksek olmakla birlikte her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır [$t_{(59)}=-1,23, p>.05$] .

İlköğretim müfettişlerinin “Türk Bayrağı mevzuatını uygulama, Atatürk ve şeref köşesini hazırlama, koridorları mevzuata ve hizmetin niteliğine uygun düzenleme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezde çalışan yöneticiler ($\bar{X} = 3,42$) ile taşrada çalışan yöneticilerde “pekçok” ($\bar{X} = 3,51$) olarak bulunmuştur. Merkez ve taşrada çalışan yöneticilerin görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(58)}=-0,53, p>.05$] .

İlköğretim müfettişlerinin “dershane ve diğer bölümlerde mevzuatına uygun donanım ve düzenlemeleri yapma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezde çalışan yöneticiler ($\bar{X} = 3,17$) ile taşrada çalışan yöneticilerde “çok” ($\bar{X} = 3,25$) olarak bulunmuştur. Merkez ve taşrada çalışan yöneticilerin görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(59)}=-0,38, p>.05$] .

İlköğretim müfettişlerinin “ders, spor ve sosyal etkinliklerde kullanılacak araç gereçleri ve demirbaş eşyaları edinme, koruma ve kullanımını sağlama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezde çalışan yöneticiler ($\bar{X} = 3,06$) ile taşrada çalışan yöneticilerde “çok” ($\bar{X} = 3,25$) olarak bulunmuştur. Merkez ve taşrada çalışan yöneticilerin görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(58)}=-0,93, p>.05$] .

İlköğretim müfettişlerinin “sınıf ve okul kitapları/kütüphane, öğretmen çalışma odası, ana sınıfı, rehberlik servisi, laboratuvar, atölye vb. oluşturma” işlerine yönelik rehberlikleri taşradaki okul yöneticilerinin görüşlerine göre 3,33’lik ortalama ile “pek çok” , merkez okul yöneticilerinin görüşlerine göre “çok” ($\bar{X} = 2,94$) yerine getirdikleri görülmekte olup; taşradaki okul yöneticileri 3,33’lik ortalama ile merkezdeki okul yöneticilerine ($\bar{X} = 2,94$) göre daha yüksek olmakla birlikte her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır [$t_{(59)}=-1,68, p>.05$] .

İlköğretim müfettişlerinin, kurum yönetimine yönelik rehberlik yapma düzeylerine ilişkin yöneticilerin görev alanına göre görüşleri irdelenmiş ve ilişki düzeyini aramaya yönelik yapılan istatistiksel işlemler sonunda elde edilen değerler Çizelge 16’da verilmiştir. Çizelgede yer alan verilerden müdür ve müdür yardımcılarının okullarındaki fiziki durum ile ilgili yapılan rehberliklere ilişkin olarak görüşleri arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

İlköğretim müfettişlerinin “okul bahçesi, bina ve bölümleri, oyun-spor alanları ve tesislerini düzenleme, bakım onarım ve kullanımını sağlama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, okul müdürlerinin görüşlerine göre 3,16’lık ortalama ile “çok”, müdür yardımcılarının görüşlerine göre 2,74’lük ortalama ile “çok” yerine getirdikleri görülmektedir. Her iki grupta ortaya koydukları görüşlere göre İlköğretim müfettişlerinin “okul bahçesi, bina ve bölümleri, oyun-spor alanları ve tesislerini düzenleme, bakım onarım ve kullanımını sağlama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeylerini “çok” olarak ortaya koymalarına karşın, müdürler $\bar{X} = 3,16$ ’lık, müdür yardımcıları $\bar{X} = 2,74$ ile her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır [$t_{(59)} = 1,96, p = .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “bina ve tesisleri yerleşim planına uygun adlandırma ve kullanımını sağlama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, müdürler ($\bar{X} = 3,13$) ile müdür yardımcılarında “çok” ($\bar{X} = 2,80$) olarak bulunmuştur. Müdür ve müdür yardımcılarının görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(59)} = 1,47, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “yangından korunma ve sivil savunma önlemlerini alma, elektrik tesisat ve panosunun bakımını yapma, kullanım şeması ve açıklamaları ilgili bölümlere asma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, müdürlerde “pek çok” ($\bar{X} = 3,40$); müdür yardımcılarında “çok” ($\bar{X} = 3,00$) olarak bulunmuştur. Bu durumda yöneticilerin görüşleri arasında anlamlı bir fark olarak ortaya çıkmıştır [$t_{(59)} = -2,08, p < .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “Türk Bayrağı mevzuatını uygulama, Atatürk ve şeref köşesini hazırlama, koridorları mevzuata ve hizmetin niteliğine uygun

düzenleme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri müdürler ($\bar{X} = 3,56$) ile müdür yardımcılarında “pekçok” ($\bar{X} = 3,36$) olarak bulunmuştur. Müdür ve müdür yardımcılarının görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(58)} = -1,15, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “dershane ve diğer bölümlerde mevzuatına uygun donanım ve düzenlemeleri yapma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, okul müdürlerinin görüşlerine göre “pekçok” ($\bar{X} = 3,36$), müdür yardımcılarının görüşlerine göre 3,06’lık ortalama ile “çok” yerine getirdikleri anlaşılmakta ise de her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(59)} = 1,45, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “ders, spor ve sosyal etkinliklerde kullanılacak araç gereçleri ve demirbaş eşyaları edinme, koruma ve kullanımını sağlama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeylerini, müdürler ($\bar{X} = 3,20$) ile; müdür yardımcılarında “çok” ($\bar{X} = 3,09$) olarak bulunmuştur. Müdür ve müdür yardımcılarının görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(58)} = 0,51, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “sınıf ve okul kitaplıkları/kütüphane, öğretmen çalışma odası, anasınıfı, rehberlik servisi, laboratuvar, atölye vb. oluşturma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri müdürler ($\bar{X} = 3,16$) ile; müdür yardımcılarında “çok” ($\bar{X} = 3,06$) olarak bulunmuş olup müdür ve müdür yardımcılarının görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(59)} = 0,43, p > .05$].

Çizelge 16. Yöneticilerin Görev Alanına Göre, Müfettişlerin “Fiziki Durum” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri

Rehberlik Konuları	Görev Alanı	\bar{X}	s.s.	Sd	t	p																																																								
1. Okul bahçesi, bina ve bölümleri, oyun-spor alanları ve tesislerini düzenleme, bakım onarım ve kullanımını sağlama	Müdür	3,16	0,87	59	1,96*	0,05																																																								
	Md.Yrd.	2,74	0,81				2. Bina ve tesisleri yerleşim planına uygun adlandırma ve kullanımını sağlama,	Müdür	3,13	0,89	59	1,47	0,14	Md.Yrd.	2,80	0,83	3. Yangından korunma ve sivil savunma önlemlerini alma, elektrik tesisat ve panosunun bakımını yapma, kullanım şeması ve açıklamaları ilgili bölümlere asma	Müdür	3,40	0,77	59	2,08*	0,04	Md.Yrd.	3,00	0,73	4. Türk Bayrağı mevzuatını uygulama, Atatürk ve şeref köşesini hazırlama, koridorları mevzuata ve hizmetin niteliğine uygun düzenleme,	Müdür	3,56	0,72	58	1,15	0,25	Md.Yrd.	3,36	0,61	5. Dershane ve diğer bölümlerde mevzuatına uygun donanım ve düzenlemeleri yapma	Müdür	3,36	0,80	59	1,45	0,15	Md.Yrd.	3,06	0,81	6. Ders, spor ve sosyal etkinliklerde kullanılacak araç gereçleri ve demirbaş eşyaları edinme, koruma ve kullanımını sağlama,	Müdür	3,20	0,97	58	0,51	0,60	Md.Yrd.	3,09	0,65	7. Sınıf ve okul kitapları/kütüphane, öğretmen çalışma odası, ana sınıfı, rehberlik servisi, laboratuvar, atölye vb. oluşturma	Müdür	3,16	0,98	59	0,43
2. Bina ve tesisleri yerleşim planına uygun adlandırma ve kullanımını sağlama,	Müdür	3,13	0,89	59	1,47	0,14																																																								
	Md.Yrd.	2,80	0,83				3. Yangından korunma ve sivil savunma önlemlerini alma, elektrik tesisat ve panosunun bakımını yapma, kullanım şeması ve açıklamaları ilgili bölümlere asma	Müdür	3,40	0,77	59	2,08*	0,04	Md.Yrd.	3,00	0,73	4. Türk Bayrağı mevzuatını uygulama, Atatürk ve şeref köşesini hazırlama, koridorları mevzuata ve hizmetin niteliğine uygun düzenleme,	Müdür	3,56	0,72	58	1,15	0,25	Md.Yrd.	3,36	0,61	5. Dershane ve diğer bölümlerde mevzuatına uygun donanım ve düzenlemeleri yapma	Müdür	3,36	0,80	59	1,45	0,15	Md.Yrd.	3,06	0,81	6. Ders, spor ve sosyal etkinliklerde kullanılacak araç gereçleri ve demirbaş eşyaları edinme, koruma ve kullanımını sağlama,	Müdür	3,20	0,97	58	0,51	0,60	Md.Yrd.	3,09	0,65	7. Sınıf ve okul kitapları/kütüphane, öğretmen çalışma odası, ana sınıfı, rehberlik servisi, laboratuvar, atölye vb. oluşturma	Müdür	3,16	0,98	59	0,43	0,66	Md.Yrd.	3,06	0,85						
3. Yangından korunma ve sivil savunma önlemlerini alma, elektrik tesisat ve panosunun bakımını yapma, kullanım şeması ve açıklamaları ilgili bölümlere asma	Müdür	3,40	0,77	59	2,08*	0,04																																																								
	Md.Yrd.	3,00	0,73				4. Türk Bayrağı mevzuatını uygulama, Atatürk ve şeref köşesini hazırlama, koridorları mevzuata ve hizmetin niteliğine uygun düzenleme,	Müdür	3,56	0,72	58	1,15	0,25	Md.Yrd.	3,36	0,61	5. Dershane ve diğer bölümlerde mevzuatına uygun donanım ve düzenlemeleri yapma	Müdür	3,36	0,80	59	1,45	0,15	Md.Yrd.	3,06	0,81	6. Ders, spor ve sosyal etkinliklerde kullanılacak araç gereçleri ve demirbaş eşyaları edinme, koruma ve kullanımını sağlama,	Müdür	3,20	0,97	58	0,51	0,60	Md.Yrd.	3,09	0,65	7. Sınıf ve okul kitapları/kütüphane, öğretmen çalışma odası, ana sınıfı, rehberlik servisi, laboratuvar, atölye vb. oluşturma	Müdür	3,16	0,98	59	0,43	0,66	Md.Yrd.	3,06	0,85																
4. Türk Bayrağı mevzuatını uygulama, Atatürk ve şeref köşesini hazırlama, koridorları mevzuata ve hizmetin niteliğine uygun düzenleme,	Müdür	3,56	0,72	58	1,15	0,25																																																								
	Md.Yrd.	3,36	0,61				5. Dershane ve diğer bölümlerde mevzuatına uygun donanım ve düzenlemeleri yapma	Müdür	3,36	0,80	59	1,45	0,15	Md.Yrd.	3,06	0,81	6. Ders, spor ve sosyal etkinliklerde kullanılacak araç gereçleri ve demirbaş eşyaları edinme, koruma ve kullanımını sağlama,	Müdür	3,20	0,97	58	0,51	0,60	Md.Yrd.	3,09	0,65	7. Sınıf ve okul kitapları/kütüphane, öğretmen çalışma odası, ana sınıfı, rehberlik servisi, laboratuvar, atölye vb. oluşturma	Müdür	3,16	0,98	59	0,43	0,66	Md.Yrd.	3,06	0,85																										
5. Dershane ve diğer bölümlerde mevzuatına uygun donanım ve düzenlemeleri yapma	Müdür	3,36	0,80	59	1,45	0,15																																																								
	Md.Yrd.	3,06	0,81				6. Ders, spor ve sosyal etkinliklerde kullanılacak araç gereçleri ve demirbaş eşyaları edinme, koruma ve kullanımını sağlama,	Müdür	3,20	0,97	58	0,51	0,60	Md.Yrd.	3,09	0,65	7. Sınıf ve okul kitapları/kütüphane, öğretmen çalışma odası, ana sınıfı, rehberlik servisi, laboratuvar, atölye vb. oluşturma	Müdür	3,16	0,98	59	0,43	0,66	Md.Yrd.	3,06	0,85																																				
6. Ders, spor ve sosyal etkinliklerde kullanılacak araç gereçleri ve demirbaş eşyaları edinme, koruma ve kullanımını sağlama,	Müdür	3,20	0,97	58	0,51	0,60																																																								
	Md.Yrd.	3,09	0,65				7. Sınıf ve okul kitapları/kütüphane, öğretmen çalışma odası, ana sınıfı, rehberlik servisi, laboratuvar, atölye vb. oluşturma	Müdür	3,16	0,98	59	0,43	0,66	Md.Yrd.	3,06	0,85																																														
7. Sınıf ve okul kitapları/kütüphane, öğretmen çalışma odası, ana sınıfı, rehberlik servisi, laboratuvar, atölye vb. oluşturma	Müdür	3,16	0,98	59	0,43	0,66																																																								
	Md.Yrd.	3,06	0,85																																																											

P<.05

İlköğretim müfettişlerinin, kurum yönetimine yönelik rehberlik yapma düzeylerine ilişkin yöneticilerin cinsiyetine göre görüşleri irdelenmiş ve ilişki düzeyini aramaya yönelik yapılan istatistiksel işlemler sonunda elde edilen değerler Çizelge 17’de verilmiştir. Çizelgede yer alan verilerden kadın ve erkek yöneticilerin fiziki durum ile ilgili yapılan rehberliklere ilişkin olarak görüşleri arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

İlköğretim müfettişlerinin “okul bahçesi, bina ve bölümleri, oyun-spor alanları ve tesislerini düzenleme, bakım onarım ve kullanımını sağlama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın yöneticiler ($\bar{X} = 3,00$) ile erkek yöneticilerde “çok” ($\bar{X} = 2,92$) olarak bulunmuştur. Kadın ve erkek

yöneticilerin görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(58)} = 0,23, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “bina ve tesisleri yerleşim planına uygun adlandırma ve kullanımını sağlama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın yöneticiler ($\bar{X} = 2,75$) ile erkek yöneticilerde “çok” ($\bar{X} = 2,98$) olarak bulunmuştur. Kadın ve erkek yöneticilerin görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(58)} = -0,69, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “yangından korunma ve sivil savunma önlemlerini alma, elektrik tesisat ve panosunun bakımını yapma, kullanım şeması ve açıklamaları ilgili bölümlere asma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın yöneticilerin görüşlerine göre 3,37’lik ortalama ile “pekçok”, erkek yöneticilerin görüşlerine göre “çok” ($\bar{X} = 3,17$) yerine getirdikleri bulunmuş olup her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(58)} = 0,68, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “Türk Bayrağı mevzuatını uygulama, Atatürk ve şeref köşesini hazırlama, koridorları mevzuata ve hizmetin niteliğine uygun düzenleme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın yöneticiler ($\bar{X} = 3,62$) ile erkek yöneticilerde “pekçok” ($\bar{X} = 3,43$) olarak bulunmuştur. Kadın ve erkek yöneticilerin görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(57)} = 0,74, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “dershane ve diğer bölümlerde mevzuatına uygun donanım ve düzenlemeleri yapma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın yöneticilerin görüşlerine göre 2,75’lik ortalama ile “çok”, erkek yöneticilerin görüşlerine göre 3,26’lık ortalama ile “pekçok” yerine getirdikleri bulunmuş olup her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(58)} = -1,69, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “ders, spor ve sosyal etkinliklerde kullanılacak araç gereçleri ve demirbaş eşyaları edinme, koruma ve kullanımını sağlama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın yöneticilerde ($\bar{X} = 3,25$) ile erkek yöneticilerde “çok” ($\bar{X} = 3,11$) olarak bulunmuştur. Kadın ve erkek

yöneticilerin görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(57)}= 0,42, p>.05$].

İlköğretim müfettişlerinin “sınıf ve okul kitapları / kütüphane, öğretmen çalışma odası, anasınıfı, rehberlik servisi, laboratuvar, atölye vb. oluşturma ” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın yöneticilerin görüşlerine göre “çok” ($\bar{X} = 2,87$), erkek yöneticilerin görüşlerine göre 3,13'lük ortalama ile “çok” yerine getirdikleri bulunmuş olup her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(58)}=- 0,74, p>.05$].

Çizelge 17. Yöneticilerin Cinsiyetine Göre, Müfettişlerin “Fiziki Durum” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri

Rehberlik Konuları	Cinsiyet	\bar{X}	s.s.	Sd	t	p																																																								
1. Okul bahçesi, bina ve bölümleri, oyun-spor alanları ve tesislerini düzenleme, bakım onarım ve kullanımını sağlama	K	3,00	0,92	58	0,23	0,81																																																								
	E	2,92	0,85				2. Bina ve tesisleri yerleşim planına uygun adlandırma ve kullanımını sağlama,	K	2,75	0,88	58	-0,69	0,49	E	2,98	0,87	3. Yangından korunma ve sivil savunma önlemlerini alma, elektrik tesisat ve panosunun bakımını yapma, kullanım şeması ve açıklamaları ilgili bölümlere asma	K	3,37	0,51	58	0,68	0,49	E	3,17	0,80	4. Türk Bayrağı mevzuatını uygulama, Atatürk ve şeref köşesini hazırlama, koridorları mevzuata ve hizmetin niteliğine uygun düzenleme,	K	3,62	0,51	57	0,74	0,45	E	3,43	0,70	5. Dershane ve diğer bölümlerde mevzuatına uygun donanım ve düzenlemeleri yap	K	2,75	1,03	58	-1,69	0,09	E	3,26	0,76	6. Ders, spor ve sosyal etkinliklerde kullanılacak araç gereçleri ve demirbaş eşyaları edinme, koruma ve kullanımını sağlama,	K	3,25	0,70	57	0,42	0,67	E	3,11	0,84	7. Sınıf ve okul kitapları/kütüphane, öğretmen çalışma odası, ana sınıfı, rehberlik servisi, laboratuvar, atölye vb. oluşturma	K	2,87	0,99	58	-0,74
2. Bina ve tesisleri yerleşim planına uygun adlandırma ve kullanımını sağlama,	K	2,75	0,88	58	-0,69	0,49																																																								
	E	2,98	0,87				3. Yangından korunma ve sivil savunma önlemlerini alma, elektrik tesisat ve panosunun bakımını yapma, kullanım şeması ve açıklamaları ilgili bölümlere asma	K	3,37	0,51	58	0,68	0,49	E	3,17	0,80	4. Türk Bayrağı mevzuatını uygulama, Atatürk ve şeref köşesini hazırlama, koridorları mevzuata ve hizmetin niteliğine uygun düzenleme,	K	3,62	0,51	57	0,74	0,45	E	3,43	0,70	5. Dershane ve diğer bölümlerde mevzuatına uygun donanım ve düzenlemeleri yap	K	2,75	1,03	58	-1,69	0,09	E	3,26	0,76	6. Ders, spor ve sosyal etkinliklerde kullanılacak araç gereçleri ve demirbaş eşyaları edinme, koruma ve kullanımını sağlama,	K	3,25	0,70	57	0,42	0,67	E	3,11	0,84	7. Sınıf ve okul kitapları/kütüphane, öğretmen çalışma odası, ana sınıfı, rehberlik servisi, laboratuvar, atölye vb. oluşturma	K	2,87	0,99	58	-0,74	0,46	E	3,13	0,90						
3. Yangından korunma ve sivil savunma önlemlerini alma, elektrik tesisat ve panosunun bakımını yapma, kullanım şeması ve açıklamaları ilgili bölümlere asma	K	3,37	0,51	58	0,68	0,49																																																								
	E	3,17	0,80				4. Türk Bayrağı mevzuatını uygulama, Atatürk ve şeref köşesini hazırlama, koridorları mevzuata ve hizmetin niteliğine uygun düzenleme,	K	3,62	0,51	57	0,74	0,45	E	3,43	0,70	5. Dershane ve diğer bölümlerde mevzuatına uygun donanım ve düzenlemeleri yap	K	2,75	1,03	58	-1,69	0,09	E	3,26	0,76	6. Ders, spor ve sosyal etkinliklerde kullanılacak araç gereçleri ve demirbaş eşyaları edinme, koruma ve kullanımını sağlama,	K	3,25	0,70	57	0,42	0,67	E	3,11	0,84	7. Sınıf ve okul kitapları/kütüphane, öğretmen çalışma odası, ana sınıfı, rehberlik servisi, laboratuvar, atölye vb. oluşturma	K	2,87	0,99	58	-0,74	0,46	E	3,13	0,90																
4. Türk Bayrağı mevzuatını uygulama, Atatürk ve şeref köşesini hazırlama, koridorları mevzuata ve hizmetin niteliğine uygun düzenleme,	K	3,62	0,51	57	0,74	0,45																																																								
	E	3,43	0,70				5. Dershane ve diğer bölümlerde mevzuatına uygun donanım ve düzenlemeleri yap	K	2,75	1,03	58	-1,69	0,09	E	3,26	0,76	6. Ders, spor ve sosyal etkinliklerde kullanılacak araç gereçleri ve demirbaş eşyaları edinme, koruma ve kullanımını sağlama,	K	3,25	0,70	57	0,42	0,67	E	3,11	0,84	7. Sınıf ve okul kitapları/kütüphane, öğretmen çalışma odası, ana sınıfı, rehberlik servisi, laboratuvar, atölye vb. oluşturma	K	2,87	0,99	58	-0,74	0,46	E	3,13	0,90																										
5. Dershane ve diğer bölümlerde mevzuatına uygun donanım ve düzenlemeleri yap	K	2,75	1,03	58	-1,69	0,09																																																								
	E	3,26	0,76				6. Ders, spor ve sosyal etkinliklerde kullanılacak araç gereçleri ve demirbaş eşyaları edinme, koruma ve kullanımını sağlama,	K	3,25	0,70	57	0,42	0,67	E	3,11	0,84	7. Sınıf ve okul kitapları/kütüphane, öğretmen çalışma odası, ana sınıfı, rehberlik servisi, laboratuvar, atölye vb. oluşturma	K	2,87	0,99	58	-0,74	0,46	E	3,13	0,90																																				
6. Ders, spor ve sosyal etkinliklerde kullanılacak araç gereçleri ve demirbaş eşyaları edinme, koruma ve kullanımını sağlama,	K	3,25	0,70	57	0,42	0,67																																																								
	E	3,11	0,84				7. Sınıf ve okul kitapları/kütüphane, öğretmen çalışma odası, ana sınıfı, rehberlik servisi, laboratuvar, atölye vb. oluşturma	K	2,87	0,99	58	-0,74	0,46	E	3,13	0,90																																														
7. Sınıf ve okul kitapları/kütüphane, öğretmen çalışma odası, ana sınıfı, rehberlik servisi, laboratuvar, atölye vb. oluşturma	K	2,87	0,99	58	-0,74	0,46																																																								
	E	3,13	0,90																																																											

$p<.05$

İlköğretim müfettişlerinin, okul yöneticilerine okulun fiziksel durumu ile ilgili rehberlik rollerini oynama derecesine, okul yöneticilerinin hizmet süreleri

açısından bakıldığında; bu yönüyle görüşler arasında anlamlı bir farka ulaşılamamıştır. Fiziki durum ile ilgili olarak verilen yedi rehberlik konusunda farklı hizmet sürelerine sahip yöneticilerin görüşleri arasında anlamlı fark olmadığı ve görüşlerin farklılaşmadığı söylenebilir.

Çizelge 18. Yöneticilerin Hizmet Sürelerine Göre, Müfettişlerin “Okulların Fiziki Durumu” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri

			sd	\bar{X}	F	P
D.1 Okul bahçesi, bina ve bölümleri, oyun-spor alanları ve tesislerini düzenleme, bakım onarım ve kullanımını sağlama	Gruplararası	0,18	5	3,63	0,04	0,99
	Grupiçi	44,67	55	0,81		
	TOPLAM	44,85	60			
D.2 Bina ve tesisleri yerleşim planına uygun adlandırma ve kullanımını sağlama,	Gruplararası	2,09	5	0,41	0,52	0,75
	Grupiçi	43,84	55	0,79		
	TOPLAM	45,93	60			
D.3 Yangından korunma ve sivil savunma önlemlerini alma, elektrik tesisat ve panosunun bakımını yapma, kullanım şeması ve açıklamaları ilgili bölümlere asma	Gruplararası	1,82	5	0,36	0,59	0,70
	Grupiçi	33,81	55	0,61		
	TOPLAM	35,63	60			
D.4 Türk Bayrağı mevzuatını uygulama, Atatürk ve şeref köşesini hazırlama, koridorları mevzuata ve hizmetin niteliğine uygun düzenleme,	Gruplararası	3,72	5	0,74	1,73	0,14
	Grupiçi	23,21	54	0,43		
	TOPLAM	26,93	59			
D.5 Dershane ve diğer Bölümlerde mevzuatına uygun donanım ve düzenlemeleri yapma	Gruplararası	3,82	5	0,76	1,15	0,34
	Grupiçi	36,41	55	0,66		
	TOPLAM	40,23	60			
D.6 Ders, spor ve sosyal Etkinliklerde kullanılacak araç gereçleri ve demirbaş eşyaları edinme, koruma ve kullanımını sağlama,	Gruplararası	4,75	5	0,95	1,47	0,21
	Grupiçi	34,89	54	0,64		
	TOPLAM	39,65	59			
D.7 Sınıf ve okul kitapları / kütüphane, öğretmen çalışma odası, ana sınıfı, rehberlik servisi, laboratuvar, atölye vb. oluşturma	Gruplararası	3,37	5	0,67	0,79	0,56
	Grupiçi	46,82	55	0,85		
	TOPLAM	50,19	60			

3.2.2. İlköğretim Müfettişlerinin Kurum Yönetimi Konusunda “Eğitim Öğretim ve Değerlendirme ” İşlerine Yönelik Rehberliklerine İlişkin Bulgular

İlköğretim müfettişlerinin, kurum yönetimine yönelik rehberlik yapma düzeylerine ilişkin yöneticilerin görüşleri irdelenmiş ve ilişki düzeyini aramaya yönelik yapılan istatistiksel işlemler sonunda elde edilen değerler Çizelge 19’da verilmiştir. Çizelgede yer alan verilerden merkez ve taşra okullarındaki yöneticilerinin eğitim öğretim durumu ile ilgili yapılan rehberliklere ilişkin olarak görüşleri arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

İlköğretim müfettişlerinin “iş takvimi, yıllık çalışma programı ve okuttuğu dersin planlarını hazırlama ve uygulama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezde çalışan yöneticiler ($\bar{X} = 3,33$) ile taşrada çalışan yöneticilerde ($\bar{X} = 3,44$) “pekçok” olarak bulunmuştur. Merkez ve taşrada çalışan yöneticilerin görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(58)} = -0,57, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “haftalık ders dağıtım çizelgesini, öğrencilerin ve çevrenin koşullarına uygun olarak hazırlama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezde çalışan yöneticiler ($\bar{X} = 2,79$) ile taşrada çalışan yöneticilerde ($\bar{X} = 3,22$) “çok” olarak bulunmuştur. Merkez ve taşrada çalışan yöneticilerin görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(59)} = -1,76, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “öğrencilere hedef ve hedef davranışları kazandırma, öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezde çalışan yöneticiler ($\bar{X} = 3,12$) ile taşrada çalışan yöneticilerde ($\bar{X} = 3,11$) “çok” olarak bulunmuştur. Merkez ve taşrada çalışan yöneticilerin İlköğretim müfettişlerinin “Öğrencilere hedef ve hedef davranışları kazandırma, öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri ile ilgili görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır [$t_{(58)} = 0,04, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “eğitim ve öğretimle ilgili sorunları belirleme, öğretmenler kurulunda görüşme ve alınan kararları uygulama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezdeki okul yöneticilerinin görüşlerine

göre 3,14' lük ortalama ile “çok”, taşradaki okul yöneticilerinin görüşlerine göre 3,26'lık ortalama ile “pekçok” yerine getirdikleri görülmekte ise de; taşradaki okul yöneticileri 3,26'lık ortalama ile merkezdeki okul yöneticilerine ($\bar{X} = 3,14$) göre daha yüksek olmakla birlikte her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır [$t_{(58)} = -0,60, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “öğretmenlerin; planlama, uygulama ve öğrenci başarısını ölçme değerlendirme etkinliklerinde birliği sağlama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezdeki okul yöneticilerinin görüşlerine göre 3,26'lık ortalama ile “pekçok”, taşradaki okul yöneticilerinin görüşlerine göre 3,18'lik ortalama ile “çok” yerine getirdikleri görülmekte ise de; merkezdeki okul yöneticileri 3,26'lık ortalama ile taşradaki okul yöneticilerine ($\bar{X} = 3,18$) göre daha yüksek olmakla birlikte her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır [$t_{(59)} = 0,39, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “törenler, belirli günler ve haftalar, öğrenci kulüpleri, sosyal, kültürel, sportif etkinlikler ile ders dışı etkinlikleri planlama ve yürütme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezde çalışan yöneticiler ($\bar{X} = 3,15$) ile taşrada çalışan yöneticilerde ($\bar{X} = 3,22$) “çok” olarak bulunmuştur. Merkez ve taşrada çalışan yöneticilerin, İlköğretim müfettişlerinin “törenler, belirli günler ve haftalar, öğrenci kulüpleri, sosyal, kültürel, sportif etkinlikler ile ders dışı etkinlikleri planlama ve yürütme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri ile ilgili görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır [$t_{(58)} = -0,33, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “rehberlik hizmetlerinin amaca uygun yürütülmesini sağlama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezde çalışan yöneticiler ($\bar{X} = 2,85$) ile taşrada çalışan yöneticilerde ($\bar{X} = 2,92$) “çok” olarak bulunmuştur. Merkez ve taşrada çalışan yöneticilerin görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(58)} = -0,30, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “öğrenci başarısızlığının nedenlerini araştırma, çözüm yolları önerme, gerekli önlemleri alma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine

getirme düzeyleri, merkezde çalışan yöneticiler ($\bar{X} = 2,70$) ile; taşrada çalışan yöneticilerde ($\bar{X} = 3,03$) “çok” olarak bulunmuş, merkez ve taşrada çalışan yöneticilerin görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(58)} = -1,46$, $p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “okul öncesi eğitimi özendirme ve gelişmeleri sağlama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezde çalışan yöneticiler ($\bar{X} = 3,00$) ile taşrada çalışan yöneticilerde ($\bar{X} = 2,92$) “çok” olarak bulunmuş, merkez ve taşrada çalışan yöneticilerin görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(56)} = -0,33$, $p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “yönetici ve öğretmenlerin yararlanacağı mevzuat, ders programları, kaynak kitapları vb. edinme ve kullanılmasını sağlama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezde çalışan yöneticiler ($\bar{X} = 2,77$) ile; taşrada çalışan yöneticilerde ($\bar{X} = 3,08$) “çok” olarak bulunmuş, merkez ve taşrada çalışan yöneticilerin görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(53)} = -1,35$, $p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “derslerin/etütlerin zamanında ve verimli olarak yapılmasını sağlama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezdeki okul yöneticilerinin görüşlerine göre 2,87’lik ortalama ile “çok”, taşradaki okul yöneticilerinin görüşlerine göre 3,38’lik ortalama ile “pekçok” yerine getirdikleri görülmekte ise de; taşradaki okul yöneticileri 3,38’lik ortalama ile merkezdeki okul yöneticilerine ($\bar{X} = 2,87$) göre daha yüksek olmakla birlikte her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır [$t_{(56)} = -2,35$, $p < .05$].

Çizelge 19. Yöneticilerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimine Göre Müfettişlerin “Eğitim Öğretim Durumu” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri

Rehberlik Konuları	Okul Yeri	\bar{X}	s.s.	Sd	t	p
8. İş takvimi, yıllık çalışma programı ve okuttuğu dersin planlarını hazırlama ve uygulama	Mer.	3,33	0,77	58	-0,57	0,56
	Taşra	3,44	0,69			

9. Haftalık ders dağıtım çizelgesini, öğrencilerin ve çevrenin koşullarına uygun olarak hazırlama,	Mer.	2,79	0,94	59	-1,76	0,08
	Taşra	3,22	0,93			
10. Öğrencilere hedef ve hedef davranışları kazandırma, öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme	Mer.	3,12	0,78	58	0,04	0,96
	Taşra	3,11	0,89			
11. Eğitim ve öğretimle ilgili sorunları belirleme, öğretmenler kurulunda görüşme ve alınan kararları uygulama.	Mer.	3,14	0,74	58	-0,60	0,55
	Taşra	3,26	0,82			
12. Öğretmenlerin; planlama, uygulama ve öğrenci başarısını ölçme değerlendirme etkinliklerinde birliği sağlama	Mer.	3,26	0,66	59	0,39	0,69
	Taşra	3,18	0,92			
13. Törenler, belirli günler ve haftalar, öğrenci kulüpleri, sosyal, kültürel, sportif etkinlikler ile ders dışı etkinlikleri planlama ve yürütme	Mer.	3,15	0,83	58	-0,33	0,74
	Taşra	3,22	0,80			
14. Rehberlik hizmetlerinin amaca uygun yürütülmesini sağlama	Mer.	2,85	0,89	58	-0,30	0,76
	Taşra	2,92	0,89			
15. Öğrenci başarısızlığının nedenlerini araştırma, çözüm yolları önerme, gerekli önlemleri alma,	Mer.	2,70	0,79	58	-1,46	0,14
	Taşra	3,03	0,95			
16. Okul öncesi eğitimini özendirme ve gelişmeleri sağlama	Mer.	3,00	0,90	56	0,33	0,74
	Taşra	2,92	0,90			
17. Yönetici ve öğretmenlerin yararlanacağı mevzuat, ders programları, kaynak kitapları vb. edinme ve kullanılmasını sağlama konusunda yapılan rehberlik.	Mer.	2,77	0,84	53	-1,35	0,18
	Taşra	3,08	0,82			
18. Derslerin/etütlerin zamanında ve verimli olarak yapılmasını sağlama	Mer.	2,87	0,87	56	-2,35	0,02*
	Taşra	3,38	0,75			

p<.05

İlköğretim müfettişlerinin, kurum yönetimine yönelik rehberlik yapma düzeylerine ilişkin yöneticilerin görev alanına göre görüşleri irdelenmiş ve ilişki düzeyini aramaya yönelik yapılan istatistiksel işlemler sonunda elde edilen değerler Çizelge 20’de verilmiştir. Çizelgede yer alan verilerden müdür ve müdür yardımcılarının okullarındaki eğitim öğretim durumu ile ilgili yapılan rehberliklere ilişkin olarak görüşleri arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

İlköğretim müfettişlerinin “iş takvimi, yıllık çalışma programı ve okuttuğu dersin planlarını hazırlama ve uygulama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, müdürler ($\bar{X} = 3,46$) ile müdür yardımcılarında ($\bar{X} = 3,30$) “pekçok” olarak bulunmuştur. Müdür ve müdür yardımcılarının görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(58)} = 0,87, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “haftalık ders dağıtım çizelgesini, öğrencilerin ve çevrenin koşullarına uygun olarak hazırlama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, okul müdürlerinin görüşlerine göre 3,10’luk ortalama ile “çok”, müdür yardımcılarının görüşlerine göre 2,87’lik ortalama ile “çok” yerine getirdikleri bulunmuş olup her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(59)} = 0,35, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “öğrencilere hedef ve hedef davranışları kazandırma, öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, müdürler ($\bar{X} = 3,13$) ile müdür yardımcılarında ($\bar{X} = 3,10$) “çok” olarak bulunmuştur. Müdür ve müdür yardımcılarının görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(58)} = 0,15, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “eğitim ve öğretimle ilgili sorunları belirleme, öğretmenler kurulunda görüşme ve alınan kararları uygulama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, okul müdürlerinin görüşlerine göre 3,13’lük ortalama ile “çok”, müdür yardımcılarının görüşlerine göre 3,26’lık ortalama ile “pekçok” yerine getirdikleri bulunmuş olup her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(58)} = -0,66, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “öğretmenlerin; planlama, uygulama ve öğrenci başarısını ölçme değerlendirme etkinliklerinde birliği sağlama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, okul müdürlerinin görüşlerine göre “pekçok” ($\bar{X} = 3,33$), müdür yardımcılarının görüşlerine göre 3,12’lik ortalama ile “çok” yerine getirdikleri bulunmuş olup her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(59)} = 1,01, p > .05$].

Çizelge 20. Yöneticilerin Görev Alanına Göre, Müfettişlerin “Eğitim Öğretim Durumu” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri

Rehberlik Konuları	Görev Alanı	\bar{X}	s.s.	Sd	t	p																																																																																																
8. İş takvimi, yıllık çalışma programı ve okuttuğu dersin planlarını hazırlama ve uygulama	Müdür	3,46	0,77	58	0,87	0,38																																																																																																
	Md.Yrd.	3,30	0,70				9. Haftalık ders dağıtım çizelgesini, öğrencilerin ve çevrenin koşullarına uygun olarak hazırlama,	Müdür	3,10	0,92	59	0,93	0,35	Md.Yrd.	2,87	0,99	10. Öğrencilere hedef ve hedef davranışları kazandırma, öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme	Müdür	3,13	0,86	58	0,15	0,87	Md.Yrd.	3,10	0,80	11. Eğitim ve öğretimle ilgili sorunları belirleme, öğretmenler kurulunda görüşme ve alınan kararları uygulama.	Müdür	3,13	0,93	58	-0,66	0,51	Md.Yrd.	3,26	0,58	12. Öğretmenlerin; planlama, uygulama ve öğrenci başarısını ölçme değerlendirme etkinliklerinde birliği sağlama	Müdür	3,33	0,84	59	1,01	0,31	Md.Yrd.	3,12	0,71	13. Törenler, belirli günler ve haftalar, öğrenci kulüpleri, sosyal, kültürel, sportif etkinlikler ile ders dışı etkinlikleri planlama ve yürütme	Müdür	3,24	0,87	58	0,53	0,59	Md.Yrd.	3,12	0,76	14. Rehberlik hizmetlerinin amaca uygun yürütülmesini sağlama	Müdür	2,86	1,04	58	-0,14	0,88	Md.Yrd.	2,90	0,71	15. Öğrenci başarısızlığının nedenlerini araştırma, çözüm yolları önerme, gerekli önlemleri alma,	Müdür	2,86	0,97	58	0,14	0,88	Md.Yrd.	2,83	0,79	16. Okul öncesi eğitimini özendirme ve gelişmeleri sağlama	Müdür	2,93	0,96	56	-0,29	0,77	Md.Yrd.	3,00	0,84	17. Yönetici ve öğretmenlerin yararlanacağı mevzuat, ders programları, kaynak kitapları vb. edinme ve kullanılmasını sağlama	Müdür	3,07	0,85	53	1,46	0,14	Md.Yrd.	2,74	0,81	18. Derslerin/etütlerin zamanında ve verimli olarak yapılmasını sağlama	Müdür	3,10	0,91	56	0,03
9. Haftalık ders dağıtım çizelgesini, öğrencilerin ve çevrenin koşullarına uygun olarak hazırlama,	Müdür	3,10	0,92	59	0,93	0,35																																																																																																
	Md.Yrd.	2,87	0,99				10. Öğrencilere hedef ve hedef davranışları kazandırma, öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme	Müdür	3,13	0,86	58	0,15	0,87	Md.Yrd.	3,10	0,80	11. Eğitim ve öğretimle ilgili sorunları belirleme, öğretmenler kurulunda görüşme ve alınan kararları uygulama.	Müdür	3,13	0,93	58	-0,66	0,51	Md.Yrd.	3,26	0,58	12. Öğretmenlerin; planlama, uygulama ve öğrenci başarısını ölçme değerlendirme etkinliklerinde birliği sağlama	Müdür	3,33	0,84	59	1,01	0,31	Md.Yrd.	3,12	0,71	13. Törenler, belirli günler ve haftalar, öğrenci kulüpleri, sosyal, kültürel, sportif etkinlikler ile ders dışı etkinlikleri planlama ve yürütme	Müdür	3,24	0,87	58	0,53	0,59	Md.Yrd.	3,12	0,76	14. Rehberlik hizmetlerinin amaca uygun yürütülmesini sağlama	Müdür	2,86	1,04	58	-0,14	0,88	Md.Yrd.	2,90	0,71	15. Öğrenci başarısızlığının nedenlerini araştırma, çözüm yolları önerme, gerekli önlemleri alma,	Müdür	2,86	0,97	58	0,14	0,88	Md.Yrd.	2,83	0,79	16. Okul öncesi eğitimini özendirme ve gelişmeleri sağlama	Müdür	2,93	0,96	56	-0,29	0,77	Md.Yrd.	3,00	0,84	17. Yönetici ve öğretmenlerin yararlanacağı mevzuat, ders programları, kaynak kitapları vb. edinme ve kullanılmasını sağlama	Müdür	3,07	0,85	53	1,46	0,14	Md.Yrd.	2,74	0,81	18. Derslerin/etütlerin zamanında ve verimli olarak yapılmasını sağlama	Müdür	3,10	0,91	56	0,03	0,97	Md.Yrd.	3,10	0,80						
10. Öğrencilere hedef ve hedef davranışları kazandırma, öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme	Müdür	3,13	0,86	58	0,15	0,87																																																																																																
	Md.Yrd.	3,10	0,80				11. Eğitim ve öğretimle ilgili sorunları belirleme, öğretmenler kurulunda görüşme ve alınan kararları uygulama.	Müdür	3,13	0,93	58	-0,66	0,51	Md.Yrd.	3,26	0,58	12. Öğretmenlerin; planlama, uygulama ve öğrenci başarısını ölçme değerlendirme etkinliklerinde birliği sağlama	Müdür	3,33	0,84	59	1,01	0,31	Md.Yrd.	3,12	0,71	13. Törenler, belirli günler ve haftalar, öğrenci kulüpleri, sosyal, kültürel, sportif etkinlikler ile ders dışı etkinlikleri planlama ve yürütme	Müdür	3,24	0,87	58	0,53	0,59	Md.Yrd.	3,12	0,76	14. Rehberlik hizmetlerinin amaca uygun yürütülmesini sağlama	Müdür	2,86	1,04	58	-0,14	0,88	Md.Yrd.	2,90	0,71	15. Öğrenci başarısızlığının nedenlerini araştırma, çözüm yolları önerme, gerekli önlemleri alma,	Müdür	2,86	0,97	58	0,14	0,88	Md.Yrd.	2,83	0,79	16. Okul öncesi eğitimini özendirme ve gelişmeleri sağlama	Müdür	2,93	0,96	56	-0,29	0,77	Md.Yrd.	3,00	0,84	17. Yönetici ve öğretmenlerin yararlanacağı mevzuat, ders programları, kaynak kitapları vb. edinme ve kullanılmasını sağlama	Müdür	3,07	0,85	53	1,46	0,14	Md.Yrd.	2,74	0,81	18. Derslerin/etütlerin zamanında ve verimli olarak yapılmasını sağlama	Müdür	3,10	0,91	56	0,03	0,97	Md.Yrd.	3,10	0,80																
11. Eğitim ve öğretimle ilgili sorunları belirleme, öğretmenler kurulunda görüşme ve alınan kararları uygulama.	Müdür	3,13	0,93	58	-0,66	0,51																																																																																																
	Md.Yrd.	3,26	0,58				12. Öğretmenlerin; planlama, uygulama ve öğrenci başarısını ölçme değerlendirme etkinliklerinde birliği sağlama	Müdür	3,33	0,84	59	1,01	0,31	Md.Yrd.	3,12	0,71	13. Törenler, belirli günler ve haftalar, öğrenci kulüpleri, sosyal, kültürel, sportif etkinlikler ile ders dışı etkinlikleri planlama ve yürütme	Müdür	3,24	0,87	58	0,53	0,59	Md.Yrd.	3,12	0,76	14. Rehberlik hizmetlerinin amaca uygun yürütülmesini sağlama	Müdür	2,86	1,04	58	-0,14	0,88	Md.Yrd.	2,90	0,71	15. Öğrenci başarısızlığının nedenlerini araştırma, çözüm yolları önerme, gerekli önlemleri alma,	Müdür	2,86	0,97	58	0,14	0,88	Md.Yrd.	2,83	0,79	16. Okul öncesi eğitimini özendirme ve gelişmeleri sağlama	Müdür	2,93	0,96	56	-0,29	0,77	Md.Yrd.	3,00	0,84	17. Yönetici ve öğretmenlerin yararlanacağı mevzuat, ders programları, kaynak kitapları vb. edinme ve kullanılmasını sağlama	Müdür	3,07	0,85	53	1,46	0,14	Md.Yrd.	2,74	0,81	18. Derslerin/etütlerin zamanında ve verimli olarak yapılmasını sağlama	Müdür	3,10	0,91	56	0,03	0,97	Md.Yrd.	3,10	0,80																										
12. Öğretmenlerin; planlama, uygulama ve öğrenci başarısını ölçme değerlendirme etkinliklerinde birliği sağlama	Müdür	3,33	0,84	59	1,01	0,31																																																																																																
	Md.Yrd.	3,12	0,71				13. Törenler, belirli günler ve haftalar, öğrenci kulüpleri, sosyal, kültürel, sportif etkinlikler ile ders dışı etkinlikleri planlama ve yürütme	Müdür	3,24	0,87	58	0,53	0,59	Md.Yrd.	3,12	0,76	14. Rehberlik hizmetlerinin amaca uygun yürütülmesini sağlama	Müdür	2,86	1,04	58	-0,14	0,88	Md.Yrd.	2,90	0,71	15. Öğrenci başarısızlığının nedenlerini araştırma, çözüm yolları önerme, gerekli önlemleri alma,	Müdür	2,86	0,97	58	0,14	0,88	Md.Yrd.	2,83	0,79	16. Okul öncesi eğitimini özendirme ve gelişmeleri sağlama	Müdür	2,93	0,96	56	-0,29	0,77	Md.Yrd.	3,00	0,84	17. Yönetici ve öğretmenlerin yararlanacağı mevzuat, ders programları, kaynak kitapları vb. edinme ve kullanılmasını sağlama	Müdür	3,07	0,85	53	1,46	0,14	Md.Yrd.	2,74	0,81	18. Derslerin/etütlerin zamanında ve verimli olarak yapılmasını sağlama	Müdür	3,10	0,91	56	0,03	0,97	Md.Yrd.	3,10	0,80																																				
13. Törenler, belirli günler ve haftalar, öğrenci kulüpleri, sosyal, kültürel, sportif etkinlikler ile ders dışı etkinlikleri planlama ve yürütme	Müdür	3,24	0,87	58	0,53	0,59																																																																																																
	Md.Yrd.	3,12	0,76				14. Rehberlik hizmetlerinin amaca uygun yürütülmesini sağlama	Müdür	2,86	1,04	58	-0,14	0,88	Md.Yrd.	2,90	0,71	15. Öğrenci başarısızlığının nedenlerini araştırma, çözüm yolları önerme, gerekli önlemleri alma,	Müdür	2,86	0,97	58	0,14	0,88	Md.Yrd.	2,83	0,79	16. Okul öncesi eğitimini özendirme ve gelişmeleri sağlama	Müdür	2,93	0,96	56	-0,29	0,77	Md.Yrd.	3,00	0,84	17. Yönetici ve öğretmenlerin yararlanacağı mevzuat, ders programları, kaynak kitapları vb. edinme ve kullanılmasını sağlama	Müdür	3,07	0,85	53	1,46	0,14	Md.Yrd.	2,74	0,81	18. Derslerin/etütlerin zamanında ve verimli olarak yapılmasını sağlama	Müdür	3,10	0,91	56	0,03	0,97	Md.Yrd.	3,10	0,80																																														
14. Rehberlik hizmetlerinin amaca uygun yürütülmesini sağlama	Müdür	2,86	1,04	58	-0,14	0,88																																																																																																
	Md.Yrd.	2,90	0,71				15. Öğrenci başarısızlığının nedenlerini araştırma, çözüm yolları önerme, gerekli önlemleri alma,	Müdür	2,86	0,97	58	0,14	0,88	Md.Yrd.	2,83	0,79	16. Okul öncesi eğitimini özendirme ve gelişmeleri sağlama	Müdür	2,93	0,96	56	-0,29	0,77	Md.Yrd.	3,00	0,84	17. Yönetici ve öğretmenlerin yararlanacağı mevzuat, ders programları, kaynak kitapları vb. edinme ve kullanılmasını sağlama	Müdür	3,07	0,85	53	1,46	0,14	Md.Yrd.	2,74	0,81	18. Derslerin/etütlerin zamanında ve verimli olarak yapılmasını sağlama	Müdür	3,10	0,91	56	0,03	0,97	Md.Yrd.	3,10	0,80																																																								
15. Öğrenci başarısızlığının nedenlerini araştırma, çözüm yolları önerme, gerekli önlemleri alma,	Müdür	2,86	0,97	58	0,14	0,88																																																																																																
	Md.Yrd.	2,83	0,79				16. Okul öncesi eğitimini özendirme ve gelişmeleri sağlama	Müdür	2,93	0,96	56	-0,29	0,77	Md.Yrd.	3,00	0,84	17. Yönetici ve öğretmenlerin yararlanacağı mevzuat, ders programları, kaynak kitapları vb. edinme ve kullanılmasını sağlama	Müdür	3,07	0,85	53	1,46	0,14	Md.Yrd.	2,74	0,81	18. Derslerin/etütlerin zamanında ve verimli olarak yapılmasını sağlama	Müdür	3,10	0,91	56	0,03	0,97	Md.Yrd.	3,10	0,80																																																																		
16. Okul öncesi eğitimini özendirme ve gelişmeleri sağlama	Müdür	2,93	0,96	56	-0,29	0,77																																																																																																
	Md.Yrd.	3,00	0,84				17. Yönetici ve öğretmenlerin yararlanacağı mevzuat, ders programları, kaynak kitapları vb. edinme ve kullanılmasını sağlama	Müdür	3,07	0,85	53	1,46	0,14	Md.Yrd.	2,74	0,81	18. Derslerin/etütlerin zamanında ve verimli olarak yapılmasını sağlama	Müdür	3,10	0,91	56	0,03	0,97	Md.Yrd.	3,10	0,80																																																																												
17. Yönetici ve öğretmenlerin yararlanacağı mevzuat, ders programları, kaynak kitapları vb. edinme ve kullanılmasını sağlama	Müdür	3,07	0,85	53	1,46	0,14																																																																																																
	Md.Yrd.	2,74	0,81				18. Derslerin/etütlerin zamanında ve verimli olarak yapılmasını sağlama	Müdür	3,10	0,91	56	0,03	0,97	Md.Yrd.	3,10	0,80																																																																																						
18. Derslerin/etütlerin zamanında ve verimli olarak yapılmasını sağlama	Müdür	3,10	0,91	56	0,03	0,97																																																																																																
	Md.Yrd.	3,10	0,80																																																																																																			

p<.05

İlköğretim müfettişlerinin “törenler, belirli günler ve haftalar, öğrenci kulüpleri, sosyal, kültürel, sportif etkinlikler ile ders dışı etkinlikleri planlama ve yürütme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, okul müdürlerinin görüşlerine göre 3,24'lük ortalama ile “çok”, müdür yardımcılarının görüşlerine göre

3,12'lik ortalama ile “çok” yerine getirdikleri bulunmuş olup her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(58)} = -0,53, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “rehberlik hizmetlerinin amaca uygun yürütülmesini sağlama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, müdürler ($\bar{X} = 2,86$) ile müdür yardımcılarında ($\bar{X} = 2,90$) “çok” olarak bulunmuştur. Müdür ve müdür yardımcılarının görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(58)} = -0,14, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “öğrenci başarısızlığının nedenlerini araştırma, çözüm yolları önerme, gerekli önlemleri alma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, müdürler ($\bar{X} = 2,86$) ile müdür yardımcılarında ($\bar{X} = 2,83$) “çok” olarak bulunmuştur. Müdür ve müdür yardımcılarının görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(58)} = 0,14, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “okul öncesi eğitimini özendirme ve geliştirmeleri sağlama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, okul müdürlerinin görüşlerine göre 2,93'lük ortalama ile “çok”, müdür yardımcılarının görüşlerine göre 3,00'lik ortalama ile “çok” yerine getirdikleri bulunmuş olup her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(56)} = -0,29, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “yönetici ve öğretmenlerin yararlanacağı mevzuat, ders programları, kaynak kitapları vb. edinme ve kullanılmasını sağlama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, okul müdürlerinin görüşlerine göre “çok” ($\bar{X} = 3,07$), müdür yardımcılarının görüşlerine göre 2,74'lük ortalama ile “çok” yerine getirdikleri bulunmuş olup her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(53)} = 1,46, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “derslerin / etütlerin zamanında ve verimli olarak yapılmasını sağlama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, müdürler ($\bar{X} = 3,10$) ile; müdür yardımcılarında ($\bar{X} = 3,10$) “çok” olarak bulunmuştur. Müdür ve müdür yardımcılarının görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(56)} = 0,03, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin, kurum yönetimine yönelik rehberlik yapma düzeylerine ilişkin yöneticilerin cinsiyetine göre görüşleri irdelenmiş ve ilişki düzeyini aramaya yönelik yapılan istatistiksel işlemler sonunda elde edilen değerler Çizelge 21’de verilmiştir. Çizelgede yer alan verilerden kadın ve erkek yöneticilerin okullarındaki eğitim öğretim durumu ile ilgili yapılan rehberliklere ilişkin olarak görüşleri arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

İlköğretim müfettişlerinin “iş takvimi, yıllık çalışma programı ve okuttuğu dersin planlarını hazırlama ve uygulama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın yöneticiler ($\bar{X} = 3,37$) ile; erkek yöneticilerde ($\bar{X} = 3,37$) “pekçok” olarak bulunmuştur. Kadın ve erkek yöneticilerin görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(57)} = 0,00, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “haftalık ders dağıtım çizelgesini, öğrencilerin ve çevrenin koşullarına uygun olarak hazırlama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın yöneticilerin görüşlerine göre 3,50’lik ortalama ile “pekçok”, erkek yöneticilerin görüşlerine göre 2,90’lık ortalama ile “çok” yerine getirdikleri bulunmuş olup her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(58)} = 1,65, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “öğrencilere hedef ve hedef davranışları kazandırma, öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın yöneticiler ($\bar{X} = 3,25$) ile erkek yöneticilerde ($\bar{X} = 3,10$) “çok” olarak bulunmuştur. Kadın ve erkek yöneticilerin görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(57)} = 0,47, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “eğitim ve öğretimle ilgili sorunları belirleme, öğretmenler kurulunda görüşme ve alınan kararları uygulama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın yöneticilerin görüşlerine göre 3,25’lik ortalama ile “çok”, erkek yöneticilerin görüşlerine göre 3,17’lik ortalama ile “çok” yerine getirdikleri bulunmuş olup her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(57)} = 0,35, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “öğretmenlerin; planlama, uygulama ve öğrenci başarısını ölçme değerlendirme etkinliklerinde birliği sağlama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın yöneticilerin görüşlerine göre “çok” ($\bar{X} = 2,87$), erkek yöneticilerin görüşlerine göre 3,26’lık ortalama ile “pekçok” yerine getirdikleri bulunmuş olup her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(58)} = -1,33, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “törenler, belirli günler ve haftalar, öğrenci kulüpleri, sosyal, kültürel, sportif etkinlikler ile ders dışı etkinlikleri planlama ve yürütme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın yöneticilerin görüşlerine göre 3,50’lik ortalama ile “pekçok”, erkek yöneticilerin görüşlerine göre 3,13’lük ortalama ile “çok” yerine getirdikleri bulunmuş olup her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(57)} = 1,16, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “rehberlik hizmetlerinin amaca uygun yürütülmesini sağlama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın yöneticiler ($\bar{X} = 2,87$) ile; erkek yöneticilerde ($\bar{X} = 2,88$) “çok” olarak bulunmuştur. kadın ve erkek yöneticilerin görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(57)} = -0,02, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “öğrenci başarısızlığının nedenlerini araştırma, çözüm yolları önerme, gerekli önlemleri alma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın yöneticiler ($\bar{X} = 2,71$) ile; erkek yöneticilerde ($\bar{X} = 2,86$) “çok” olarak bulunmuştur. Kadın ve erkek yöneticilerin görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(57)} = -0,42, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “okul öncesi eğitimini özendirme ve gelişmeleri sağlama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın yöneticilerin görüşlerine göre 3,25’lik ortalama ile “çok”, erkek yöneticilerin görüşlerine göre 2,89’luk ortalama ile “çok” yerine getirdikleri bulunmuş olup her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(55)} = 1,03, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “yönetici ve öğretmenlerin yararlanacağı mevzuat, ders programları, kaynak kitapları vb. edinme ve kullanılmasını sağlama” işlerine

yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın yöneticilerin görüşlerine göre 2,85'lik ortalama ile “çok”, erkek yöneticilerin görüşlerine göre “çok” (\bar{X} 2,91) yerine getirdikleri bulunmuş olup her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(53)} = -1,17, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “derslerin / etütlerin zamanında ve verimli olarak yapılmasını sağlama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın yöneticiler ($\bar{X} = 3,00$) ile; erkek yöneticilerde ($\bar{X} = 3,12$) “çok” olarak bulunmuştur. Kadın ve erkek yöneticilerin görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(56)} = -0,36, p > .05$].

Çizelge 21. Yöneticilerin Cinsiyetine Göre, Müfettişlerin “Eğitim Öğretim Durumu” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri

Rehberlik Konuları	Cin siye t	\bar{X}	s.s.	Sd	t	p
8. İş takvimi, yıllık çalışma programı ve okuttuğu dersin planlarını hazırlama ve uygulama	K	3,37	0,74	57	0,00	0,99
	E	3,37	0,74			
9. Haftalık ders dağıtım çizelgesini, öğrencilerin ve çevrenin koşullarına uygun olarak hazırlama,	K	3,50	0,75	58	1,65	0,10
	E	2,90	0,97			

10. Öğrencilere hedef ve hedef davranışları kazandırma, öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme	K	3,25	1,03	57	0,47	0,6 3
	E	3,09	0,80			
11. Eğitim ve öğretimle ilgili sorunları belirleme, öğretmenler kurulunda görüşme ve alınan kararları uygulama.	K	3,25	0,75	57	0,35	0,7 2
	E	3,17	0,78			
12. Öğretmenlerin; planlama, uygulama ve öğrenci başarısını ölçme değerlendirme etkinliklerinde birliği sağlama	K	2,87	1,12	58	-1,33	0,1 8
	E	3,26	0,71			
13. Törenler, belirli günler ve haftalar, öğrenci kulüpleri, sosyal, kültürel, sportif etkinlikler ile ders dışı etkinlikleri planlama ve yürütme	K	3,50	0,53	57	1,16	0,2 4
	E	3,13	0,84			
14. Rehberlik hizmetlerinin amaca uygun yürütülmesini sağlama	K	2,87	0,99	57	-0,02	0,9 8
	E	2,88	0,88			
15. Öğrenci başarısızlığının nedenlerini araştırma, çözüm yolları önerme, gerekli önlemleri alma,	K	2,71	0,75	57	-0,42	0,6 7
	E	2,86	0,90			
16. Okul öncesi eğitimini özendirme ve gelişmeleri sağlama	K	3,25	0,88	55	1,03	0,3 0
	E	2,89	0,88			
17. Yönetici ve öğretmenlerin yararlanacağı mevzuat, ders programları, kaynak kitapları vb. edinme ve kullanılmasını sağlama	K	2,85	1,06	53	-0,17	0,8 6
	E	2,91	0,82			
18. Derslerin/etütlerin zamanında ve verimli olarak yapılmasını sağlama	K	3,00	0,57	56	-0,36	0,7 1
	E	3,12	0,87			

p<.05

İlköğretim müfettişlerinin, okul yöneticilerine okulun eğitim öğretim durumu ile ilgili rehberlik rollerini oynama derecesine, okul yöneticilerinin hizmet süreleri açısından bakıldığında; bu yönüyle görüşler arasında anlamlı bir farka ulaşılamamıştır. Eğitim öğretim durumu ile ilgili olarak verilen onbir rehberlik konusunda farklı hizmet sürelerine sahip yöneticilerin görüşleri arasında anlamlı fark olmadığı ve görüşlerin farklılaşmadığı söylenebilir.

Çizelge 22. Yöneticilerin Hizmet Sürelerine Göre, Müfettişlerin “Eğitim Öğretim Durumu” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri

		sd	\bar{X}	F _{.05}	P
D.8 İş takvimi, yıllık çalışma programı ve okuttuğu dersin planlarını hazırlama ve uygulama	Gruplararası	1,21	5	0,24	0,42 0,83
	Grupiçi	30,96	54	0,57	
	TOPLAM	32,18	59		

D. 9 Haftalık ders dağıtım çizelgesini, öğrencilerin ve çevrenin koşullarına uygun olarak hazırlama,	Gruplararası	3,15	5	0,63	0,66	0,64
	Grupiçi	51,83	55	0,94		
	TOPLAM	54,98	60			
D. 10 Öğrencilere hedef ve hedef davranışları kazandırma, öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme	Gruplararası	4,71	5	0,94	1,43	0,22
	Grupiçi	35,47	54	0,65		
	TOPLAM	40,18	59			
D. 11 Eğitim ve öğretimle ilgili sorunları belirleme, öğretmenler kurulunda görüşme ve alınan kararları uygulama	Gruplararası	3,30	5	0,66	1,10	0,36
	Grupiçi	32,29	54	0,59		
	TOPLAM	35,60	59			
D.12 Öğretmenlerin, planlama, uygulama ve öğrenci başarısını ölçme değerlendirme etkinliklerinde birliği sağlama	Gruplararası	1,37	5	0,27	0,42	0,82
	Grupiçi	35,41	55	0,64		
	TOPLAM	36,78	60			
D.13 Törenler, belirli günler ve haftalar, öğrenci kulüpleri, sosyal, kültürel, sportif etkinlikler ile ders dışı etkinlikleri planlama ve yürütme	Gruplararası	1,61	5	0,32	0,46	0,79
	Grupiçi	37,36	54	0,69		
	TOPLAM	38,98	59			
D.14 Rehberlik hizmetlerinin amaca uygun yürütülmesini sağlama	Gruplararası	1,98	5	0,39	0,48	0,78
	Grupiçi	44,20	54	0,81		
	TOPLAM	46,18	59			
D. 15 Öğrenci başarısızlığının nedenlerini araştırma, çözüm yolları önerme, gerekli önlemleri alma,	Gruplararası	3,45	5	0,69	0,88	0,49
	Grupiçi	42,20	54	0,78		
	TOPLAM	45,65	59			
D. 16 Okul öncesi eğitimini özendirme ve gelişmeleri sağlama	Gruplararası	3,30	5	0,66	0,80	0,55
	Grupiçi	42,62	52	0,82		
	TOPLAM	45,93	57			
D.17 Yönetici ve öğretmenlerin yararlanacağı mevzuat, ders programları, kaynak kitapları vb. edinme ve kullanılmasını sağlama	Gruplararası	4,29	5	0,85	1,22	0,31
	Grupiçi	34,25	49	0,69		
	TOPLAM	38,54	54			
D.18 Derslerin / etütlerin zamanında ve verimli olarak yapılmasını sağlama	Gruplararası	1,55	5	0,31	0,40	0,84
	Grupiçi	39,82	52	0,76		
	TOPLAM	41,37	57			

3.2.3. İlköğretim Müfettişlerinin Kurum Yönetimi Konusunda “Büro İşlerine” Yönelik Rehberliklerine İlişkin Bulgular

İlköğretim müfettişlerinin, kurum yönetimine yönelik rehberlik yapma düzeylerine ilişkin yöneticilerin görüşleri irdelenmiş ve ilişki düzeyini aramaya yönelik yapılan istatistiksel işlemler sonunda elde edilen değerler Çizelge 23’de

verilmiştir. Çizelgede yer alan verilerden merkez ve taşra okullarındaki yöneticilerinin büro işleri ile ilgili yapılan rehberliklere ilişkin olarak görüşleri arasındaki farklar aşağıda belirtilmiştir.

İlköğretim müfettişlerinin “kurumlarda tutulması gereken defter ve dosyaları usulüne uygun düzenleme, işletme ve arşivleme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezdeki okul yöneticilerinin görüşlerine göre 3,19’luk ortalama ile “çok”, taşradaki okul yöneticilerinin görüşlerine göre 3,50’lik ortalama ile “pekçok” yerine getirdikleri görülmekte ise de; taşradaki okul yöneticileri 3,50’lik ortalama ile merkezdeki okul yöneticilerine ($\bar{X} = 3,19$) göre daha yüksek olmakla birlikte her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır [$t_{(55)} = -1,52, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “öğrenciler ile ilgili işleri yürütme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezdeki okul yöneticilerinin görüşlerine göre 3,10’luk ortalama ile “çok”, taşradaki okul yöneticilerinin görüşlerine göre 3,30’luk ortalama ile “pekçok” yerine getirdikleri görülmekte ise de; her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır [$t_{(54)} = -0,97, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “personel ile ilgili işleri yürütme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezdeki okul yöneticilerinin görüşlerine göre “çok” ($\bar{X} 3,03$), taşradaki okul yöneticilerinin görüşlerine göre 3,46’lık ortalama ile “pekçok” yerine getirdikleri görülmekte ve her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır [$t_{(56)} = -1,94, p = .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “yeterli ve dengeli beslenme ilkelerine uygun aylık-haftalık yemek listelerini hazırlama ve uygulama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezdeki okul yöneticilerinin görüşlerine göre 2,43’lük ortalama ile “az”, taşradaki okul yöneticilerinin görüşlerine göre 2,96’lık ortalama ile “çok” yerine getirdikleri görülmekte ve her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır [$t_{(53)} = -2,03, p < .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “öğrenci ve öğretmenlerin nöbet çizelgelerini ve görev talimatını hazırlama ve uygulama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme

düzeyleri, merkezdeki okul yöneticilerinin görüşlerine göre 2,93'lük ortalama ile “çok”, taşradaki okul yöneticilerinin görüşlerine göre 3,11'lik ortalama ile “çok” yerine getirdikleri görülmekte ve her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır [$t_{(56)}=-0,81, p>.05$].

İlköğretim müfettişlerinin “demirbaş alımı, kayıt, sayım, düşüm, devir-teslim işlerini mevzuatına uygun yürütme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezdeki okul yöneticilerinin görüşlerine göre “çok” ($\bar{X} = 3,06$), taşradaki okul yöneticilerinin görüşlerine “pekçok” ($\bar{X} = 3,38$) yerine getirdikleri bulunmuş olup, merkez ve taşrada çalışan yöneticilerin görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(54)}=-1,49, p>.05$].

İlköğretim müfettişlerinin “aylık, ücret, özel gider indirimi, anasınıfı ücretleri, kantin ve okul kooperatifleri ile ilgili iş ve işlemleri mevzuatına uygun yürütme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezdeki okul yöneticilerinin görüşlerine göre 2,93'lük, taşradaki okul yöneticilerinin görüşlerine göre 3,23'lük ortalama ile “çok” yerine getirdikleri bulunmuş olup, merkez ve taşrada çalışan yöneticilerin görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(56)}=-1,27, p>.05$].

İlköğretim müfettişlerinin “bütçe, ödenek, ihale, döner sermaye ve ambara ait iş ve işlemleri mevzuatına uygun yürütme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezdeki okul yöneticilerinin görüşlerine göre ($\bar{X} = 2,87$), taşradaki okul yöneticilerinin görüşlerine göre “çok” ($\bar{X} 2,92$) yerine getirdikleri bulunmuş olup, merkez ve taşrada çalışan yöneticilerin görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(56)}=-0,19, p>.05$].

Çizelge 23.Yöneticilerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimine Göre Müfettişlerin “Büro İşleri” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri

Rehberlik Konuları	Okul Yeri	\bar{X}	s.s.	Sd	t	p
19. Kurumlarda tutulması gereken defter ve dosyaları usulüne uygun düzenleme, işletme ve arşivleme	Mer.	3,19	0,70	55	-1,52	0,13
	Taşra	3,50	0,81			

20. Öğrenciler ile ilgili işleri yürütme	Mer.	3,10	0,80	54	-0,97	0,33
	Taşra	3,30	0,78			
21. Personel ile ilgili işleri yürütme	Mer.	3,03	0,93	56	-1,94*	0,05
	Taşra	3,46	0,70			
22. Yeterli ve dengeli beslenme ilkelerine uygun aylık-haftalık yemek listelerini hazırlama ve uygulama	Mer.	2,43	1,04	53	-2,03*	0,04
	Taşra	2,96	0,84			
23. Öğrenci ve öğretmenlerin nöbet çizelgelerini ve görev talimatını hazırlama ve uygulama	Mer.	2,93	0,80	56	-0,81	0,42
	Taşra	3,11	0,86			
24. Demirbaş alımı, kayıt, sayım, düşüm, devir-teslim işlerini mevzuatına uygun yürütme	Mer.	3,06	0,82	54	-1,49	0,14
	Taşra	3,38	0,75			
25. Aylık, ücret, özel gider indirimi, anasınıfı ücretleri, kantin ve okul kooperatifleri ile ilgili iş ve işlemleri mevzuatına uygun yürütme	Mer.	2,93	0,94	56	-1,27	0,20
	Taşra	3,23	0,76			
26. Bütçe, ödenek, ihale, döner sermaye ve ambara ait iş ve işlemleri mevzuatına uygun Yürütme	Mer.	2,87	0,95	55	-0,19	0,84
	Taşra	2,92	1,05			

p<.05

İlköğretim müfettişlerinin, kurum yönetimine yönelik rehberlik yapma düzeylerine ilişkin yöneticilerin görev alanına göre görüşleri irdelenmiş ve ilişki düzeyini aramaya yönelik yapılan istatistiksel işlemler sonunda elde edilen değerler Çizelge 24’de verilmiştir. Çizelgede yer alan verilerden müdür ve müdür yardımcılarının okullarındaki büro işleri ile ilgili yapılan rehberliklere ilişkin olarak görüşleri arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

İlköğretim müfettişlerinin “kurumlarda tutulması gereken defter ve dosyaları usulüne uygun düzenleme, işletme ve arşivleme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, müdürlerde “pek çok” ($\bar{X} = 3,57$); müdür yardımcılarında “çok” ($\bar{X} = 3,13$) olarak bulunmuştur. Bu durumda yöneticilerin görüşleri arasında anlamlı bir fark olarak ortaya çıkmıştır [$t_{(55)}=2,01$, $p<.05$].

İlköğretim müfettişlerinin “öğrenciler ile ilgili işleri yürütme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, müdürler ($\bar{X} = 3,25$) ile; müdür yardımcılarında ($\bar{X} = 3,14$) “çok” olarak bulunmuştur. Müdür ve müdür yardımcılarının görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(54)}=0,50$, $p>.05$].

İlköğretim müfettişlerinin “personel ile ilgili işleri yürütme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, okul müdürlerinin görüşlerine göre 3,57’lik ortalama ile “pekçok”, müdür yardımcılarının görüşlerine göre 3,10’luk ortalama ile “çok” yerine getirdikleri bulunmuş olup her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(56)}= 1,14, p>.05$].

İlköğretim müfettişlerinin “yeterli ve dengeli beslenme ilkelerine uygun aylık-haftalık yemek listelerini hazırlama ve uygulama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, müdürler ($\bar{X} = 2,76$) ile; müdür yardımcılarında ($\bar{X} = 2,58$) “çok” olarak bulunmuştur. Müdür ve müdür yardımcılarının görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(53)}= 0,68, p>.05$].

İlköğretim müfettişlerinin “öğrenci ve öğretmenlerin nöbet çizelgelerini ve görev talimatını hazırlama ve uygulama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, müdürler ($\bar{X} = 3,14$) ile; müdür yardımcılarında ($\bar{X} = 2,90$) “çok” olarak bulunmuştur. Müdür ve müdür yardımcılarının görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(56)}= 1,12, p>.05$].

İlköğretim müfettişlerinin “demirbaş alımı, kayıt, sayım, düşüm, devir-teslim işlerini mevzuatına uygun yürütme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, müdürlerin görüşlerine göre 3,21’lik ortalama ile “çok”, müdür yardımcılarının görüşlerine göre 3,21’lik ortalama ile “çok” yerine getirdikleri bulunmuş olup, müdür ve müdür yardımcılarının görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(54)}= 0,00, p>.05$].

İlköğretim müfettişlerinin “aylık, ücret, özel gider indirimi, anasınıfı ücretleri, kantin ve okul kooperatifleri ile ilgili iş ve işlemleri mevzuatına uygun yürütme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, müdürlerin görüşlerine göre 3,17’lik, müdür yardımcılarının görüşlerine göre 2,96’lık ortalama ile “çok” yerine getirdikleri bulunmuş olup, müdür ve müdür yardımcılarının görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(56)}= 0,92, p>.05$].

Çizelge 24. Yöneticilerin Görev Alanına Göre, Müfettişlerin “Büro İşleri” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri

Rehberlik Konuları	Görev Alanı	\bar{X}	s.s.	Sd	t	p																																																																		
19. Kurumlarda tutulması gereken defter ve dosyaları usulüne uygun düzenleme, işletme ve arşivleme	Md.	3,57	0,74	55	2,01*	0,04																																																																		
	Md.Yr	3,13	0,74				20. Öğrenciler ile ilgili işleri yürütme	Müdür	3,25	0,79	54	0,50	0,61	Md.Yr	3,14	0,80	21. Personel ile ilgili işleri yürütme	Müdür	3,57	0,91	56	1,14	0,25	Md.Yr	3,10	0,80	22. Yeterli ve dengeli beslenme ilkelerine uygun aylık-haftalık yemek listelerini hazırlama ve uygulama	Müdür	2,76	1,14	53	0,68	0,49	Md.Yr	2,58	0,82	23. Öğrenci ve öğretmenlerin nöbet çizelgelerini ve görev talimatını hazırlama ve uygulama	Müdür	3,14	0,89	56	1,12	0,26	Md.Yr	2,90	0,75	24. Demirbaş alımı, kayıt, sayım, düşüm, devir-teslim işlerini mevzuatına uygun yürütme	Müdür	3,21	0,91	54	0,00	1,00	Md.Yr	3,21	0,68	25. Aylık, ücret, özel gider indirimi, anasınıfı ücretleri, kantin ve okul kooperatifleri ile ilgili iş ve işlemleri mevzuatına uygun yürütme	Müdür	3,17	0,94	56	0,92	0,36	Md.Yr	2,96	0,80	26. Bütçe, ödenek, ihale, döner sermaye ve ambara ait iş ve işlemleri mevzuatına uygun Yürütme	Müdür	2,85	1,07	55	-0,27
20. Öğrenciler ile ilgili işleri yürütme	Müdür	3,25	0,79	54	0,50	0,61																																																																		
	Md.Yr	3,14	0,80				21. Personel ile ilgili işleri yürütme	Müdür	3,57	0,91	56	1,14	0,25	Md.Yr	3,10	0,80	22. Yeterli ve dengeli beslenme ilkelerine uygun aylık-haftalık yemek listelerini hazırlama ve uygulama	Müdür	2,76	1,14	53	0,68	0,49	Md.Yr	2,58	0,82	23. Öğrenci ve öğretmenlerin nöbet çizelgelerini ve görev talimatını hazırlama ve uygulama	Müdür	3,14	0,89	56	1,12	0,26	Md.Yr	2,90	0,75	24. Demirbaş alımı, kayıt, sayım, düşüm, devir-teslim işlerini mevzuatına uygun yürütme	Müdür	3,21	0,91	54	0,00	1,00	Md.Yr	3,21	0,68	25. Aylık, ücret, özel gider indirimi, anasınıfı ücretleri, kantin ve okul kooperatifleri ile ilgili iş ve işlemleri mevzuatına uygun yürütme	Müdür	3,17	0,94	56	0,92	0,36	Md.Yr	2,96	0,80	26. Bütçe, ödenek, ihale, döner sermaye ve ambara ait iş ve işlemleri mevzuatına uygun Yürütme	Müdür	2,85	1,07	55	-0,27	0,78	Md.Yr	2,93	0,92						
21. Personel ile ilgili işleri yürütme	Müdür	3,57	0,91	56	1,14	0,25																																																																		
	Md.Yr	3,10	0,80				22. Yeterli ve dengeli beslenme ilkelerine uygun aylık-haftalık yemek listelerini hazırlama ve uygulama	Müdür	2,76	1,14	53	0,68	0,49	Md.Yr	2,58	0,82	23. Öğrenci ve öğretmenlerin nöbet çizelgelerini ve görev talimatını hazırlama ve uygulama	Müdür	3,14	0,89	56	1,12	0,26	Md.Yr	2,90	0,75	24. Demirbaş alımı, kayıt, sayım, düşüm, devir-teslim işlerini mevzuatına uygun yürütme	Müdür	3,21	0,91	54	0,00	1,00	Md.Yr	3,21	0,68	25. Aylık, ücret, özel gider indirimi, anasınıfı ücretleri, kantin ve okul kooperatifleri ile ilgili iş ve işlemleri mevzuatına uygun yürütme	Müdür	3,17	0,94	56	0,92	0,36	Md.Yr	2,96	0,80	26. Bütçe, ödenek, ihale, döner sermaye ve ambara ait iş ve işlemleri mevzuatına uygun Yürütme	Müdür	2,85	1,07	55	-0,27	0,78	Md.Yr	2,93	0,92																
22. Yeterli ve dengeli beslenme ilkelerine uygun aylık-haftalık yemek listelerini hazırlama ve uygulama	Müdür	2,76	1,14	53	0,68	0,49																																																																		
	Md.Yr	2,58	0,82				23. Öğrenci ve öğretmenlerin nöbet çizelgelerini ve görev talimatını hazırlama ve uygulama	Müdür	3,14	0,89	56	1,12	0,26	Md.Yr	2,90	0,75	24. Demirbaş alımı, kayıt, sayım, düşüm, devir-teslim işlerini mevzuatına uygun yürütme	Müdür	3,21	0,91	54	0,00	1,00	Md.Yr	3,21	0,68	25. Aylık, ücret, özel gider indirimi, anasınıfı ücretleri, kantin ve okul kooperatifleri ile ilgili iş ve işlemleri mevzuatına uygun yürütme	Müdür	3,17	0,94	56	0,92	0,36	Md.Yr	2,96	0,80	26. Bütçe, ödenek, ihale, döner sermaye ve ambara ait iş ve işlemleri mevzuatına uygun Yürütme	Müdür	2,85	1,07	55	-0,27	0,78	Md.Yr	2,93	0,92																										
23. Öğrenci ve öğretmenlerin nöbet çizelgelerini ve görev talimatını hazırlama ve uygulama	Müdür	3,14	0,89	56	1,12	0,26																																																																		
	Md.Yr	2,90	0,75				24. Demirbaş alımı, kayıt, sayım, düşüm, devir-teslim işlerini mevzuatına uygun yürütme	Müdür	3,21	0,91	54	0,00	1,00	Md.Yr	3,21	0,68	25. Aylık, ücret, özel gider indirimi, anasınıfı ücretleri, kantin ve okul kooperatifleri ile ilgili iş ve işlemleri mevzuatına uygun yürütme	Müdür	3,17	0,94	56	0,92	0,36	Md.Yr	2,96	0,80	26. Bütçe, ödenek, ihale, döner sermaye ve ambara ait iş ve işlemleri mevzuatına uygun Yürütme	Müdür	2,85	1,07	55	-0,27	0,78	Md.Yr	2,93	0,92																																				
24. Demirbaş alımı, kayıt, sayım, düşüm, devir-teslim işlerini mevzuatına uygun yürütme	Müdür	3,21	0,91	54	0,00	1,00																																																																		
	Md.Yr	3,21	0,68				25. Aylık, ücret, özel gider indirimi, anasınıfı ücretleri, kantin ve okul kooperatifleri ile ilgili iş ve işlemleri mevzuatına uygun yürütme	Müdür	3,17	0,94	56	0,92	0,36	Md.Yr	2,96	0,80	26. Bütçe, ödenek, ihale, döner sermaye ve ambara ait iş ve işlemleri mevzuatına uygun Yürütme	Müdür	2,85	1,07	55	-0,27	0,78	Md.Yr	2,93	0,92																																														
25. Aylık, ücret, özel gider indirimi, anasınıfı ücretleri, kantin ve okul kooperatifleri ile ilgili iş ve işlemleri mevzuatına uygun yürütme	Müdür	3,17	0,94	56	0,92	0,36																																																																		
	Md.Yr	2,96	0,80				26. Bütçe, ödenek, ihale, döner sermaye ve ambara ait iş ve işlemleri mevzuatına uygun Yürütme	Müdür	2,85	1,07	55	-0,27	0,78	Md.Yr	2,93	0,92																																																								
26. Bütçe, ödenek, ihale, döner sermaye ve ambara ait iş ve işlemleri mevzuatına uygun Yürütme	Müdür	2,85	1,07	55	-0,27	0,78																																																																		
	Md.Yr	2,93	0,92																																																																					

P<.05

İlköğretim müfettişlerinin “bütçe, ödenek, ihale, döner sermaye ve ambara ait iş ve işlemleri mevzuatına uygun yürütme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, müdürler ($\bar{X} = 2,85$) ile; müdür yardımcılarında “çok” ($\bar{X} = 2,93$) olarak bulunmuştur. Müdür ve müdür yardımcılarının görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(55)} = -0,27, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin, kurum yönetimine yönelik rehberlik yapma düzeylerine ilişkin yöneticilerin cinsiyetine göre görüşleri irdelenmiş ve ilişki düzeyini aramaya yönelik yapılan istatistiksel işlemler sonunda elde edilen değerler Çizelge 25’de verilmiştir. Çizelgede yer alan verilerden kadın ve erkek yöneticilerin okullarındaki büro işleri ile ilgili yapılan rehberliklere ilişkin olarak görüşleri arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

İlköğretim müfettişlerinin “kurumlarda tutulması gereken defter ve dosyaları usulüne uygun düzenleme, işletme ve arşivleme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın yöneticilerde “çok” ($\bar{X} = 2,87$); erkek yöneticilerde

“pekçok” ($\bar{X} = 3,40$) olarak ortaya konmasına rağmen yöneticilerin görüşleri arasında anlamlı bir fark olarak ortaya çıkmamıştır [$t_{(55)} = -1,87, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “öğrenciler ile ilgili işleri yürütme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın yöneticiler ($\bar{X} = 3,14$) ile; erkek yöneticilerde “çok” ($\bar{X} = 3,20$) olarak bulunmuştur. Kadın ve erkek yöneticilerin görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(54)} = -0,18, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “personel ile ilgili işleri yürütme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın yöneticilerin görüşlerine göre 3,00’lik ortalama ile “çok”, erkek yöneticilerin görüşlerine göre 3,26’lik ortalama ile “pekçok” yerine getirdikleri bulunmuş olup her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(56)} = -1,79, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “yeterli ve dengeli beslenme ilkelerine uygun aylık-haftalık yemek listelerini hazırlama ve uygulama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın yöneticiler ($\bar{X} = 2,71$) ile; erkek yöneticilerde “çok” ($\bar{X} = 2,66$) olarak bulunmuştur. Kadın ve erkek yöneticilerin görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(53)} = 0,11, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “öğrenci ve öğretmenlerin nöbet çizelgelerini ve görev talimatını hazırlama ve uygulama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın yöneticiler ($\bar{X} = 2,87$) ile; erkek yöneticilerde “çok” ($\bar{X} = 3,04$) olarak bulunmuştur. Kadın ve erkek yöneticilerin görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(56)} = -0,52, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “demirbaş alımı, kayıt, sayım, düşüm, devir-teslim işlerini mevzuatına uygun yürütme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın yöneticilerin görüşlerine göre 3,00’lik ortalama ile “çok”, erkek yöneticilerin görüşlerine göre 3,25’lik ortalama ile “çok” yerine getirdikleri bulunmuş olup, kadın ve erkek yöneticilerin görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(54)} = -0,81, p > .05$].

Çizelge 25. Yöneticilerin Cinsiyetine Göre, Müfettişlerin “Büro İşleri” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri

Rehberlik Konuları	Cinsi yet	\bar{X}	s.s.	Sd	T	p																																																																		
19. Kurumlarda tutulması gereken defter ve dosyaları usulüne uygun düzenleme, işletme ve arşivleme	K	2,87	0,99	55	-1,87	0,06																																																																		
	E	3,40	0,70				20. Öğrenciler ile ilgili işleri yürütme	K	3,14	1,06	54	-0,18	0,85	E	3,20	0,76	21. Personel ile ilgili işleri yürütme	K	3,00	0,92	56	-0,79	0,43	E	3,26	0,85	22. Yeterli ve dengeli beslenme ilkelerine uygun aylık-haftalık yemek listelerini hazırlama ve uygulama	K	2,71	0,95	53	0,11	0,90	E	2,66	0,99	23. Öğrenci ve öğretmenlerin nöbet çizelgelerini ve görev talimatını hazırlama ve uygulama	K	2,87	0,99	56	-0,52	0,60	E	3,04	0,80	24. Demirbaş alımı, kayıt, sayım, düşüm, devir-teslim işlerini mevzuatına uygun yürütme	K	3,00	0,75	54	-0,81	0,41	E	3,25	0,81	25. Aylık, ücret, özel gider indirimi, anasınıfı ücretleri, kantin ve okul kooperatifleri ile ilgili iş ve işlemleri mevzuatına uygun yürütme	K	3,00	0,75	56	-0,23	0,81	E	3,08	0,89	26. Bütçe, ödenek, ihale, döner sermaye ve ambara ait iş ve işlemleri mevzuatına uygun yürütme	K	2,75	1,03	55	-0,44
20. Öğrenciler ile ilgili işleri yürütme	K	3,14	1,06	54	-0,18	0,85																																																																		
	E	3,20	0,76				21. Personel ile ilgili işleri yürütme	K	3,00	0,92	56	-0,79	0,43	E	3,26	0,85	22. Yeterli ve dengeli beslenme ilkelerine uygun aylık-haftalık yemek listelerini hazırlama ve uygulama	K	2,71	0,95	53	0,11	0,90	E	2,66	0,99	23. Öğrenci ve öğretmenlerin nöbet çizelgelerini ve görev talimatını hazırlama ve uygulama	K	2,87	0,99	56	-0,52	0,60	E	3,04	0,80	24. Demirbaş alımı, kayıt, sayım, düşüm, devir-teslim işlerini mevzuatına uygun yürütme	K	3,00	0,75	54	-0,81	0,41	E	3,25	0,81	25. Aylık, ücret, özel gider indirimi, anasınıfı ücretleri, kantin ve okul kooperatifleri ile ilgili iş ve işlemleri mevzuatına uygun yürütme	K	3,00	0,75	56	-0,23	0,81	E	3,08	0,89	26. Bütçe, ödenek, ihale, döner sermaye ve ambara ait iş ve işlemleri mevzuatına uygun yürütme	K	2,75	1,03	55	-0,44	0,66	E	2,91	0,99						
21. Personel ile ilgili işleri yürütme	K	3,00	0,92	56	-0,79	0,43																																																																		
	E	3,26	0,85				22. Yeterli ve dengeli beslenme ilkelerine uygun aylık-haftalık yemek listelerini hazırlama ve uygulama	K	2,71	0,95	53	0,11	0,90	E	2,66	0,99	23. Öğrenci ve öğretmenlerin nöbet çizelgelerini ve görev talimatını hazırlama ve uygulama	K	2,87	0,99	56	-0,52	0,60	E	3,04	0,80	24. Demirbaş alımı, kayıt, sayım, düşüm, devir-teslim işlerini mevzuatına uygun yürütme	K	3,00	0,75	54	-0,81	0,41	E	3,25	0,81	25. Aylık, ücret, özel gider indirimi, anasınıfı ücretleri, kantin ve okul kooperatifleri ile ilgili iş ve işlemleri mevzuatına uygun yürütme	K	3,00	0,75	56	-0,23	0,81	E	3,08	0,89	26. Bütçe, ödenek, ihale, döner sermaye ve ambara ait iş ve işlemleri mevzuatına uygun yürütme	K	2,75	1,03	55	-0,44	0,66	E	2,91	0,99																
22. Yeterli ve dengeli beslenme ilkelerine uygun aylık-haftalık yemek listelerini hazırlama ve uygulama	K	2,71	0,95	53	0,11	0,90																																																																		
	E	2,66	0,99				23. Öğrenci ve öğretmenlerin nöbet çizelgelerini ve görev talimatını hazırlama ve uygulama	K	2,87	0,99	56	-0,52	0,60	E	3,04	0,80	24. Demirbaş alımı, kayıt, sayım, düşüm, devir-teslim işlerini mevzuatına uygun yürütme	K	3,00	0,75	54	-0,81	0,41	E	3,25	0,81	25. Aylık, ücret, özel gider indirimi, anasınıfı ücretleri, kantin ve okul kooperatifleri ile ilgili iş ve işlemleri mevzuatına uygun yürütme	K	3,00	0,75	56	-0,23	0,81	E	3,08	0,89	26. Bütçe, ödenek, ihale, döner sermaye ve ambara ait iş ve işlemleri mevzuatına uygun yürütme	K	2,75	1,03	55	-0,44	0,66	E	2,91	0,99																										
23. Öğrenci ve öğretmenlerin nöbet çizelgelerini ve görev talimatını hazırlama ve uygulama	K	2,87	0,99	56	-0,52	0,60																																																																		
	E	3,04	0,80				24. Demirbaş alımı, kayıt, sayım, düşüm, devir-teslim işlerini mevzuatına uygun yürütme	K	3,00	0,75	54	-0,81	0,41	E	3,25	0,81	25. Aylık, ücret, özel gider indirimi, anasınıfı ücretleri, kantin ve okul kooperatifleri ile ilgili iş ve işlemleri mevzuatına uygun yürütme	K	3,00	0,75	56	-0,23	0,81	E	3,08	0,89	26. Bütçe, ödenek, ihale, döner sermaye ve ambara ait iş ve işlemleri mevzuatına uygun yürütme	K	2,75	1,03	55	-0,44	0,66	E	2,91	0,99																																				
24. Demirbaş alımı, kayıt, sayım, düşüm, devir-teslim işlerini mevzuatına uygun yürütme	K	3,00	0,75	54	-0,81	0,41																																																																		
	E	3,25	0,81				25. Aylık, ücret, özel gider indirimi, anasınıfı ücretleri, kantin ve okul kooperatifleri ile ilgili iş ve işlemleri mevzuatına uygun yürütme	K	3,00	0,75	56	-0,23	0,81	E	3,08	0,89	26. Bütçe, ödenek, ihale, döner sermaye ve ambara ait iş ve işlemleri mevzuatına uygun yürütme	K	2,75	1,03	55	-0,44	0,66	E	2,91	0,99																																														
25. Aylık, ücret, özel gider indirimi, anasınıfı ücretleri, kantin ve okul kooperatifleri ile ilgili iş ve işlemleri mevzuatına uygun yürütme	K	3,00	0,75	56	-0,23	0,81																																																																		
	E	3,08	0,89				26. Bütçe, ödenek, ihale, döner sermaye ve ambara ait iş ve işlemleri mevzuatına uygun yürütme	K	2,75	1,03	55	-0,44	0,66	E	2,91	0,99																																																								
26. Bütçe, ödenek, ihale, döner sermaye ve ambara ait iş ve işlemleri mevzuatına uygun yürütme	K	2,75	1,03	55	-0,44	0,66																																																																		
	E	2,91	0,99																																																																					

$p < .05$

İlköğretim müfettişlerinin “aylık, ücret, özel gider indirimi, anasınıfı ücretleri, kantin ve okul kooperatifleri ile ilgili iş ve işlemleri mevzuatına uygun yürütme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın yöneticilerin görüşlerine göre 3,00’lık, erkek yöneticilerin görüşlerine göre 3,08’lik ortalama ile “çok” yerine getirdikleri bulunmuş olup, kadın ve erkek yöneticilerin görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(56)} = -0,23$, $p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “bütçe, ödenek, ihale, döner sermaye ve ambara ait iş ve işlemleri mevzuatına uygun yürütme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın yöneticiler ($\bar{X} = 2,75$) ile erkek yöneticilerde “çok” ($\bar{X} = 2,91$) olarak bulunmuştur. Kadın ve erkek yöneticilerin görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(55)} = -0,44$, $p > .05$].

Çizelge 26. Yöneticilerin Hizmet Sürelerine Göre, Müfettişlerin “Büro İşleri” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri

			sd	\bar{X}	F	P
D.19 Kurumlarda tutulması gereken defter ve dosyaları usulüne uygun düzenleme, işletme ve arşivleme	Gruplararası	1,87	5	0,37	0,62	0,68
	1	30,79	51	0,60		
	Grupiçi TOPLAM	32,66	56			
D. 20 Öğrenciler ile ilgili işleri yürütme	Gruplararası	3,63	5	0,72	1,16	0,34
	1	31,21	50	0,62		
	Grupiçi TOPLAM	34,83	55			
D. 21 Personel ile ilgili işleri yürütme	Gruplararası	0,60	5	0,12	0,15	0,97
	1	41,48	52	0,79		
	Grupiçi TOPLAM	42,08	57			
D. 22 Yeterli ve dengeli beslenme ilkelerine uygun aylık-haftalık yemek listelerini hazırlama ve uygulama	Gruplararası	1,53	5	0,30	0,29	0,91
	1	50,57	49	1,03		
	Grupiçi TOPLAM	52,10	54			
D. 23 Öğrenci ve öğretmenlerin nöbet çizelgelerini ve görev talimatını hazırlama ve uygulama	Gruplararası	3,93	5	0,78	1,16	0,33
	1	35,04	52	0,67		
	Grupiçi TOPLAM	38,98	57			
D. 24 Demirbaş alımı, kayıt, sayım, düşüm, devir-teslim işlerini mevzuatına uygun yürütme	Gruplararası	1,35	5	0,27	0,39	0,84
	1	34,07	50	0,68		
	Grupiçi TOPLAM	35,42	55			
D.25 Aylık, ücret, özel gider indirimi, anasınıfı ücretleri, kantin ve okul kooperatifleri ile ilgili iş ve işlemleri mevzuatına uygun yürütme	Gruplararası	2,14	5	0,42	0,53	0,74
	1	41,58	52	0,80		
	Grupiçi TOPLAM	43,72	57			
D.26 Bütçe, ödenek, ihale, döner sermaye ve ambara ait iş ve işlemleri mevzuatına uygun yürütme	Gruplararası	3,63	5	0,72	0,71	0,61
	1	51,73	51	1,01		
	Grupiçi TOPLAM	55,36	56			

İlköğretim müfettişlerinin, okul yöneticilerine okulun büro işleri ile ilgili rehberlik rollerini oynama derecesine, okul yöneticilerinin hizmet süreleri açısından bakıldığında; bu yönüyle görüşler arasında anlamlı bir farka ulaşılamamıştır. Büro işleri ile ilgili olarak verilen sekiz rehberlik konusunda farklı hizmet sürelerine sahip yöneticilerin görüşleri arasında anlamlı fark olmadığı ve görüşlerin farklılaşmadığı söylenebilir.

3.2.4. İlköğretim Müfettişlerinin Kurum Yönetimi Konusunda “Yönetim ve Çevre İlişkilerine” Yönelik Rehberliklerine İlişkin Bulgular

İlköğretim müfettişlerinin, kurum yönetimine yönelik rehberlik yapma düzeylerine ilişkin yöneticilerin görüşleri irdelenmiş ve ilişki düzeyini aramaya yönelik yapılan istatistiksel işlemler sonunda elde edilen değerler Çizelge 27’de verilmiştir. Çizelgede yer alan verilerden merkez ve taşra okullarındaki yöneticilerinin yönetim – çevre ilişkileri ile ilgili olarak yapılan rehberliklere ilişkin olarak görüşleri arasındaki farklar aşağıda belirtilmiştir.

İlköğretim müfettişlerinin “eğitim öğretim ve yönetim görevlerini yasal düzenlemelere uygun olarak yürütme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezdeki okul yöneticilerinin görüşlerine göre 3,18’ lik ortalama ile “çok”, taşradaki okul yöneticilerinin görüşlerine göre “pekçok” ($\bar{X} = 3,34$) yerine getirdikleri görülmekte ise de; taşradaki okul yöneticileri 3,34’lük ortalama ile merkezdeki okul yöneticilerine ($\bar{X} = 3,19$) göre daha yüksek olmakla birlikte her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır [$t_{(56)} = -0,78, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “verimlilik ve kaliteyi artırmak üzere araştırmalar yapma, okul geliştirme programı, plan, projeler hazırlama ve uygulama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezdeki okul yöneticilerinin görüşlerine göre 2,93’lük ortalama ile “çok”, taşradaki okul yöneticilerinin görüşlerine göre “pekçok” ($\bar{X} = 3,30$) yerine getirdikleri görülmekte ise de; taşradaki okul yöneticileri 3,30’lük ortalama ile merkezdeki okul yöneticilerine ($\bar{X} = 2,93$) göre daha yüksek olmakla birlikte her iki grubun görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(56)} = -1,71, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “kurumda demokratik kuralların uygulandığı, iş birliği, iş bölümü ve koordinasyonun sağlandığı uyumlu bir çalışma ortamı oluşturma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezdeki okul yöneticilerinin görüşlerine göre 2,93’lük ortalama ile “çok”, taşradaki okul yöneticilerinin görüşlerine göre “pek çok” ($\bar{X} = 3,30$) yerine getirdikleri görülmekte ise de; taşradaki okul yöneticileri 3,30’lük ortalama ile merkezdeki okul

yöneticilerine ($\bar{X} = 2,93$) göre daha yüksek olmakla birlikte her iki grubun görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(56)} = -2,00, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “personelin derslerini ve diğer etkinliklerini denetleme, rehberlik yapma ve motivasyonu sağlama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezdeki okul yöneticilerinin görüşlerine göre 3,21’lik ortalama ile “çok”, taşradaki okul yöneticilerinin görüşlerine göre 3,34’lük ortalama ile “pekçok” yerine getirdikleri görülmekte ise de; taşradaki okul yöneticileri 3,34’lük ortalama ile merkezdeki okul yöneticilerine ($\bar{X} = 3,21$) göre daha yüksek olmakla birlikte her iki grubun görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(56)} = -0,57, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “öğretmenlerin iş başında yetiştirilmesini sağlama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezde çalışan yöneticiler ($\bar{X} = 2,96$) ile taşrada çalışan yöneticilerde ($\bar{X} = 3,15$) “çok” olarak bulunmuştur. Merkez ve taşrada çalışan yöneticilerin görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(56)} = -0,78, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “rehberlik ve teftiş sonunda bildirilen önerileri ve kurumun ihtiyaçlarını ilgili kurullarda değerlendirme ve yerine getirme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezdeki okul yöneticilerinin görüşlerine göre 2,96’lık ortalama ile “çok”, taşradaki okul yöneticilerinin görüşlerine göre 3,30’luk ortalama ile “pekçok” yerine getirdikleri görülmekte ise de; taşradaki okul yöneticileri 3,30’luk ortalama ile merkezdeki okul yöneticilerine ($\bar{X} = 2,96$) göre daha yüksek olmakla birlikte her iki grubun görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(56)} = -1,47, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “servis araçları ve taşımaları eğitim kapsamındaki öğrencilerin taşınma, güvenlik ve beslenmesi ile ilgili önlemleri alma ve uygulama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezde çalışan yöneticiler ($\bar{X} = 2,60$) ile taşrada çalışan yöneticilerde ($\bar{X} = 3,00$) “çok” olarak bulunmuştur.

Merkez ve taşrada çalışan yöneticilerin görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(52)}=-1,47, p>.05$] .

Çizelge 27.Yöneticilerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimine Göre Müfettişlerin “Yönetim-Çevre İlişkileri” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri

Rehberlik Konuları	Okul Yeri	\bar{X}	s.s.	Sd	t	p																																																								
27. Eğitim öğretim ve yönetim görevlerini yasal düzenlemelere uygun olarak yürütme	Mer.	3,18	0,78	56	-0,78	0,43																																																								
	Taşra	3,34	0,74				28. Verimlilik ve kaliteyi artırmak üzere araştırmalar yapma, okul geliştirme programı, plan, projeler hazırlama ve uygulama	Mer.	2,93	0,87	56	-1,71	0,09	Taşra	3,30	0,73	29. Kurumda demokratik kuralların uygulandığı, iş birliği, işbölümü ve koordinasyonun sağlandığı, uyumlu bir çalışma ortamı oluşturma	Mer.	2,93	0,66	56	-2,00	0,50	Taşra	3,30	0,73	30. Personelin derslerini ve diğer etkinliklerini denetleme, rehberlik yapma ve motivasyonu sağlama	Mer.	3,21	0,83	56	-0,57	0,56	Taşra	3,34	0,84	31. Öğretmenlerin iş başında yetiştirilmesini sağlama	Mer.	2,96	0,93	56	-0,78	0,43	Taşra	3,15	0,83	32. Rehberlik ve teftiş sonunda bildirilen önerileri ve kurumun ihtiyaçlarını ilgili kurullarda değerlendirme ve yerine getirme	Mer.	2,96	0,89	56	-1,47	0,14	Taşra	3,30	0,83	33. Servis araçları ve taşınmalı eğitim kapsamındaki öğrencilerin taşınma, güvenlik ve beslenmesi ile ilgili önlemleri alma ve uygulama,	Mer.	2,60	0,96	52	-1,47
28. Verimlilik ve kaliteyi artırmak üzere araştırmalar yapma, okul geliştirme programı, plan, projeler hazırlama ve uygulama	Mer.	2,93	0,87	56	-1,71	0,09																																																								
	Taşra	3,30	0,73				29. Kurumda demokratik kuralların uygulandığı, iş birliği, işbölümü ve koordinasyonun sağlandığı, uyumlu bir çalışma ortamı oluşturma	Mer.	2,93	0,66	56	-2,00	0,50	Taşra	3,30	0,73	30. Personelin derslerini ve diğer etkinliklerini denetleme, rehberlik yapma ve motivasyonu sağlama	Mer.	3,21	0,83	56	-0,57	0,56	Taşra	3,34	0,84	31. Öğretmenlerin iş başında yetiştirilmesini sağlama	Mer.	2,96	0,93	56	-0,78	0,43	Taşra	3,15	0,83	32. Rehberlik ve teftiş sonunda bildirilen önerileri ve kurumun ihtiyaçlarını ilgili kurullarda değerlendirme ve yerine getirme	Mer.	2,96	0,89	56	-1,47	0,14	Taşra	3,30	0,83	33. Servis araçları ve taşınmalı eğitim kapsamındaki öğrencilerin taşınma, güvenlik ve beslenmesi ile ilgili önlemleri alma ve uygulama,	Mer.	2,60	0,96	52	-1,47	0,14	Taşra	3,00	1,02						
29. Kurumda demokratik kuralların uygulandığı, iş birliği, işbölümü ve koordinasyonun sağlandığı, uyumlu bir çalışma ortamı oluşturma	Mer.	2,93	0,66	56	-2,00	0,50																																																								
	Taşra	3,30	0,73				30. Personelin derslerini ve diğer etkinliklerini denetleme, rehberlik yapma ve motivasyonu sağlama	Mer.	3,21	0,83	56	-0,57	0,56	Taşra	3,34	0,84	31. Öğretmenlerin iş başında yetiştirilmesini sağlama	Mer.	2,96	0,93	56	-0,78	0,43	Taşra	3,15	0,83	32. Rehberlik ve teftiş sonunda bildirilen önerileri ve kurumun ihtiyaçlarını ilgili kurullarda değerlendirme ve yerine getirme	Mer.	2,96	0,89	56	-1,47	0,14	Taşra	3,30	0,83	33. Servis araçları ve taşınmalı eğitim kapsamındaki öğrencilerin taşınma, güvenlik ve beslenmesi ile ilgili önlemleri alma ve uygulama,	Mer.	2,60	0,96	52	-1,47	0,14	Taşra	3,00	1,02																
30. Personelin derslerini ve diğer etkinliklerini denetleme, rehberlik yapma ve motivasyonu sağlama	Mer.	3,21	0,83	56	-0,57	0,56																																																								
	Taşra	3,34	0,84				31. Öğretmenlerin iş başında yetiştirilmesini sağlama	Mer.	2,96	0,93	56	-0,78	0,43	Taşra	3,15	0,83	32. Rehberlik ve teftiş sonunda bildirilen önerileri ve kurumun ihtiyaçlarını ilgili kurullarda değerlendirme ve yerine getirme	Mer.	2,96	0,89	56	-1,47	0,14	Taşra	3,30	0,83	33. Servis araçları ve taşınmalı eğitim kapsamındaki öğrencilerin taşınma, güvenlik ve beslenmesi ile ilgili önlemleri alma ve uygulama,	Mer.	2,60	0,96	52	-1,47	0,14	Taşra	3,00	1,02																										
31. Öğretmenlerin iş başında yetiştirilmesini sağlama	Mer.	2,96	0,93	56	-0,78	0,43																																																								
	Taşra	3,15	0,83				32. Rehberlik ve teftiş sonunda bildirilen önerileri ve kurumun ihtiyaçlarını ilgili kurullarda değerlendirme ve yerine getirme	Mer.	2,96	0,89	56	-1,47	0,14	Taşra	3,30	0,83	33. Servis araçları ve taşınmalı eğitim kapsamındaki öğrencilerin taşınma, güvenlik ve beslenmesi ile ilgili önlemleri alma ve uygulama,	Mer.	2,60	0,96	52	-1,47	0,14	Taşra	3,00	1,02																																				
32. Rehberlik ve teftiş sonunda bildirilen önerileri ve kurumun ihtiyaçlarını ilgili kurullarda değerlendirme ve yerine getirme	Mer.	2,96	0,89	56	-1,47	0,14																																																								
	Taşra	3,30	0,83				33. Servis araçları ve taşınmalı eğitim kapsamındaki öğrencilerin taşınma, güvenlik ve beslenmesi ile ilgili önlemleri alma ve uygulama,	Mer.	2,60	0,96	52	-1,47	0,14	Taşra	3,00	1,02																																														
33. Servis araçları ve taşınmalı eğitim kapsamındaki öğrencilerin taşınma, güvenlik ve beslenmesi ile ilgili önlemleri alma ve uygulama,	Mer.	2,60	0,96	52	-1,47	0,14																																																								
	Taşra	3,00	1,02																																																											

$p<.05$

İlköğretim müfettişlerinin, kurum yönetimine yönelik rehberlik yapma düzeylerine ilişkin yöneticilerin görev alanına göre görüşleri irdelenmiş ve ilişki düzeyini aramaya yönelik yapılan istatistiksel işlemler sonunda elde edilen değerler Çizelge 28’de verilmiştir. Çizelgede yer alan verilerden müdür ve müdür yardımcılarının okullarındaki yönetim – çevre ilişkileri ile ilgili yapılan rehberliklere ilişkin olarak görüşleri arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

İlköğretim müfettişlerinin “eğitim öğretim ve yönetim görevlerini yasal düzenlemelere uygun olarak yürütme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, okul müdürlerinin görüşlerine göre 3,57’lik ortalama ile “pekçok”, müdür yardımcılarının görüşlerine göre 3,16’lık ortalama ile “çok” yerine getirdikleri bulunmuş olup her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(56)}=0,95, p>.05$].

İlköğretim müfettişlerinin “verimlilik ve kaliteyi artırmak üzere araştırmalar yapma, okul geliştirme programı, plan, projeler hazırlama ve uygulama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, müdürler ($\bar{X} = 3,17$) ile; müdür yardımcılarında ($\bar{X} = 3,03$) “çok” olarak bulunmuştur. Müdür ve müdür yardımcılarının görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(56)} = -0,66, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “kurumda demokratik kuralların uygulandığı, iş birliği, işbölümü ve koordinasyonun sağlandığı, uyumlu bir çalışma ortamı oluşturma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, müdürler ($\bar{X} = 3,21$) ile; müdür yardımcılarında ($\bar{X} = 3,00$) “çok” olarak bulunmuştur. Müdür ve müdür yardımcılarının görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(56)} = 1,13, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “personelin derslerini ve diğer etkinliklerini denetleme, rehberlik yapma ve motivasyonu sağlama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, okul müdürlerinin görüşlerine göre 3,42’lik ortalama ile “pekçok”, müdür yardımcılarının görüşlerine göre 3,13’lük ortalama ile “çok” yerine getirdikleri bulunmuş olup her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(56)} = 1,35, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “öğretmenlerin iş başında yetiştirilmesini sağlama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, müdürler ($\bar{X} = 3,10$) ile; müdür yardımcılarında ($\bar{X} = 3,00$) “çok” olarak bulunmuştur. Müdür ve müdür yardımcılarının görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(56)} = 0,45, p > .05$].

Çizelge 28. Yöneticilerin Görev Alanına Göre, Müfettişlerin “Yönetim-Çevre İlişkileri” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri

Rehberlik Konuları	Görev Alanı	\bar{X}	s.s.	Sd	t	p
27. Eğitim öğretim ve yönetim görevlerini yasal düzenlemelere uygun olarak yürütme	Md.	3,57	0,78	56	0,95	0,34
	Md.Yr	3,16	0,74			

28. Verimlilik ve kaliteyi artırmak üzere araştırmalar yapma, okul geliştirme programı, plan, projeler hazırlama ve uygulama	Md.	3,17	0,86	56	0,66	0,51
	Md.Yr	3,03	0,80			
29. Kurumda demokratik kuralların uygulandığı, iş birliği, işbölümü ve koordinasyonun sağlandığı, uyumlu bir çalışma ortamı oluşturma	Md.	3,21	0,83	56	1,13	0,26
	Md.Yr	3,00	0,58			
30. Personelin derslerini ve diğer etkinliklerini denetleme, rehberlik yapma ve motivasyonu sağlama	Md.	3,42	0,79	56	1,35	0,18
	Md.Yr	3,13	0,86			
31. Öğretmenlerin iş başında yetiştirilmesini sağlama	Md.	3,10	0,91	56	0,45	0,65
	Md.Yr	3,00	0,87			
32. Rehberlik ve teftiş sonunda bildirilen önerileri ve kurumun ihtiyaçlarını ilgili kurullarda değerlendirme ve yerine getirme	Md.	3,21	0,95	56	0,78	0,43
	Md.Yr	3,03	0,80			
33. Servis araçları ve taşınmalı eğitim kapsamındaki öğrencilerin taşınma, güvenlik ve beslenmesi ile ilgili önlemleri alma ve uygulama,	Md.	3,00	1,01	52	1,59	0,11
	Md.Yr	2,57	0,95			

$p < .05$

İlköğretim müfettişlerinin “rehberlik ve teftiş sonunda bildirilen önerileri ve kurumun ihtiyaçlarını ilgili kurullarda değerlendirme ve yerine getirme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, müdürler ($\bar{X} = 3,21$) ile; müdür yardımcılarında ($\bar{X} = 3,03$) “çok” olarak bulunmuştur. Müdür ve müdür yardımcılarının görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(56)} = 0,78, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “servis araçları ve taşınmalı eğitim kapsamındaki öğrencilerin taşınma, güvenlik ve beslenmesi ile ilgili önlemleri alma ve uygulama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, müdürler ($\bar{X} = 3,00$) ile; müdür yardımcılarında ($\bar{X} = 2,57$) “çok” olarak bulunmuştur. Müdür ve müdür yardımcılarının görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(52)} = 1,59, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin, kurum yönetimine yönelik rehberlik yapma düzeylerine ilişkin yöneticilerin cinsiyetlerine göre görüşleri irdelenmiş ve ilişki düzeyini aramaya yönelik yapılan istatistiksel işlemler sonunda elde edilen değerler Çizelge 29’da verilmiştir. Çizelgede yer alan verilerden kadın ve erkek yöneticilerin okullarındaki yönetim – çevre ilişkileri ile ilgili yapılan rehberliklere ilişkin olarak görüşleri arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

İlköğretim müfettişlerinin “eğitim öğretim ve yönetim görevlerini yasal düzenlemelere uygun olarak yürütme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın yöneticilerin görüşlerine göre 3,12’lik ortalama ile “çok”, erkek yöneticilerin görüşlerine göre 3,28’lik ortalama ile “pekçok” yerine getirdikleri bulunmuş olup her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(56)} = -0,53, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “verimlilik ve kaliteyi artırmak üzere araştırmalar yapma, okul geliştirme programı, plan, projeler hazırlama ve uygulama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın yöneticiler ($\bar{X} = 3,00$) ile; erkek yöneticilerde ($\bar{X} = 3,03$) “çok” olarak bulunmuştur. Kadın ve erkek yöneticilerin görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(56)} = -0,37, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “kurumda demokratik kuralların uygulandığı, iş birliği, işbölümü ve koordinasyonun sağlandığı, uyumlu bir çalışma ortamı oluşturma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın yöneticiler ($\bar{X} = 3,12$) ile erkek yöneticilerde ($\bar{X} = 3,10$) “çok” olarak bulunmuştur. Kadın ve erkek yöneticilerin görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(56)} = 0,09, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “personelin derslerini ve diğer etkinliklerini denetleme, rehberlik yapma ve motivasyonu sağlama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın yöneticilerin görüşlerine göre 3,25’lik ortalama ile “çok”, erkek yöneticilerin görüşlerine göre 3,28’lik ortalama ile “pekçok” yerine getirdikleri bulunmuş olup her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(56)} = -0,09, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “öğretmenlerin iş başında yetiştirilmesini sağlama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın yöneticiler ($\bar{X} = 2,87$) ile erkek yöneticilerde ($\bar{X} = 3,08$) “çok” olarak bulunmuştur. Kadın ve erkek yöneticilerin görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(56)} = -0,60, p > .05$].

Çizelge 29. Yöneticilerin Cinsiyetine Göre, Müfettişlerin “Yönetim-Çevre İlişkileri” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri

Rehberlik Konuları	Cinsi yet	\bar{X}	s.s.	Sd	t	P
27. Eğitim öğretim ve yönetim görevlerini yasal düzenlemelere uygun olarak yürütme	K	3,12	1,12	56	-0,53	0,59
	E	3,28	0,70			
28. Verimlilik ve kaliteyi artırmak üzere araştırmalar yapma, okul geliştirme programı, plan, projeler hazırlama ve uygulama	K	3,00	0,92	56	-0,37	0,70
	E	3,12	0,82			
29. Kurumda demokratik kuralların uygulandığı, iş birliği, işbölümü ve koordinasyonun sağlandığı, uyumlu bir çalışma ortamı oluşturma	K	3,12	0,83	56	0,09	0,92
	E	3,10	0,70			
30. Personelin derslerini ve diğer etkinliklerini denetleme, rehberlik yapma ve motivasyonu sağlama	K	3,25	1,03	56	-0,09	0,92
	E	3,28	0,80			
31. Öğretmenlerin iş başında yetiştirilmesini sağlama	K	2,87	1,12	56	-0,60	0,54
	E	3,08	0,85			
32. Rehberlik ve teftiş sonunda bildirilen önerileri ve kurumun ihtiyaçlarını ilgili kurullarda değerlendirme ve yerine getirme	K	2,75	1,03	56	-1,29	0,20
	E	3,18	0,84			
33. Servis araçları ve taşınmalı eğitim kapsamındaki öğrencilerin taşınma, güvenlik ve beslenmesi ile ilgili önlemleri alma ve uygulama,	K	2,14	1,21	52	-1,83	0,07
	E	2,87	0,96			

p<.05

İlköğretim müfettişlerinin “rehberlik ve teftiş sonunda bildirilen önerileri ve kurumun ihtiyaçlarını ilgili kurullarda değerlendirme ve yerine getirme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın yöneticiler ($\bar{X} = 2,75$) ile erkek yöneticilerde ($\bar{X} = 3,18$) “çok” olarak bulunmuştur. Kadın ve erkek yöneticilerin görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(56)} = -1,29, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “servis araçları ve taşınmalı eğitim kapsamındaki öğrencilerin taşınma, güvenlik ve beslenmesi ile ilgili önlemleri alma ve uygulama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın yöneticiler ($\bar{X} = 2,14$) ile “az”; erkek yöneticilerde ($\bar{X} = 2,87$) “çok” olarak bulunmuştur. Kadın ve erkek yöneticilerin görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(52)} = -1,83, p > .05$].

Çizelge 30. Yöneticilerin Hizmet Sürelerine Göre, Müfettişlerin “Yönetim Çevre İlişkileri” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri

	sd	\bar{X}	F	P
--	----	-----------	---	---

D.27 Eğitim öğretim ve yönetim görevlerini yasal düzenlemelere uygun olarak yürütme	Gruplararası	4,09	5	0,81	1,46	0,21
	Grupiçi	29,02	52	0,55		
	TOPLAM	33,12	57			
D. 28. Verimliliği ve kaliteyi artırmak üzere araştırmalar yapma, okul geliştirme programı, plan, projeler hazırlama ve uygulama	Gruplararası	2,36	5	0,47	0,66	0,65
	Grupiçi	37,01	52	0,71		
	TOPLAM	39,37	57			
D. 29. Kurumda demokratik kuralların uygulandığı, iş birliği, işbölümü ve koordinasyonun sağlandığı, uyumlu bir çalışma ortamı oluşturma	Gruplararası	1,52	5	0,30	0,56	0,72
	Grupiçi	27,85	52	0,53		
	TOPLAM	29,37	57			
D. 30. Personelin derslerini ve diğer etkinliklerini denetleme, rehberlik yapma ve motivasyonu sağlama	Gruplararası	1,42	5	0,28	0,38	0,85
	Grupiçi	38,16	52	0,73		
	TOPLAM	39,58	57			
D. 31 Öğretmenlerin, iş başında yetiştirilmesini sağlama	Gruplararası	5,11	5	1,02	1,33	0,26
	Grupiçi	39,73	52	0,76		
	TOPLAM	44,84	57			
D.32 Rehberlik ve teftiş sonunda bildirilen önerileri ve kurumun ihtiyaçlarını ilgili kurullarda değerlendirme ve yerine getirme	Gruplararası	1,33	5	0,26	0,32	0,89
	Grupiçi	42,82	52	0,82		
	TOPLAM	44,15	57			
D.33 Servis araçları ve taşınmalı eğitim kapsamındaki öğrencilerin taşınma, güvenlik ve beslenmesi ile ilgili önlemleri alma ve uygulama,	Gruplararası	1,38	5	0,27	0,25	0,93
	Grupiçi	51,94	48	1,08		
	TOPLAM	53,33	53			

İlköğretim müfettişlerinin, okul yöneticilerine yönetim – çevre ilişkileri konusu ile ilgili rehberlik rollerini oynama derecesine, okul yöneticilerinin hizmet süreleri açısından bakıldığında; bu yönüyle görüşler arasında anlamlı bir farka ulaşılamamıştır. Yönetim – çevre ilişkileri ile ilgili olarak verilen yedi rehberlik konusunda farklı hizmet sürelerine sahip yöneticilerin görüşleri arasında anlamlı fark olmadığı ve görüşlerin farklılaşmadığı söylenebilir.

3.2.5. İlköğretim Müfettişlerinin Kurum Yönetimi Konusunda “Kendini Yetiştirme” Konusuna Yönelik Rehberliklerine İlişkin Bulgular

İlköğretim müfettişlerinin, kurum yönetimine yönelik rehberlik yapma düzeylerine ilişkin yöneticilerin görüşleri irdelenmiş ve ilişki düzeyini aramaya

yönelik yapılan istatistiksel işlemler sonunda elde edilen değerler Çizelge 31’de verilmiştir. Çizelgede yer alan verilerden merkez ve taşra okullarındaki yöneticilerinin mesleki gelişim ile ilgili olarak yapılan rehberliklere ilişkin olarak görüşleri arasındaki farklar aşağıda belirtilmiştir.

İlköğretim müfettişlerinin “kurum kültürünü geliştirme, misyonunu yerine getirme ve vizyon oluşturma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezdeki okul yöneticilerinin görüşlerine göre 2,53’lük ortalama ile “çok”, taşradaki okul yöneticilerinin görüşlerine göre 3,03’lük ortalama ile “çok” yerine getirdikleri görülmekte ise de her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark oluşmuştur [$t_{(56)} = -2,14, p < .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “eğitim ve öğretim etkinliklerini planlarken okulun çevre olanaklarından yararlanma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezdeki okul yöneticilerinin görüşlerine göre 2,71’lük ortalama ile “çok”, taşradaki okul yöneticilerinin görüşlerine göre 3,19’lük ortalama ile “çok” yerine getirdikleri görülmekte ise de her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark oluşmuştur [$t_{(56)} = -2,10, p < .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “koruma derneği, okul aile birliği ve okul kooperatifini kurma iş birliği içinde verimli çalışmalarını sağlama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezdeki okul yöneticilerinin görüşlerine göre “çok” ($\bar{X} = 2,62$), taşradaki okul yöneticilerinin görüşlerine göre 3,15’lik ortalama ile “çok” yerine getirdikleri görülmekte ise de her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark oluşmuştur [$t_{(56)} = -2,23, p < .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “üniversiteler, yerel yönetimler, özel-kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri ile ilişki kurma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezdeki okul yöneticilerinin görüşlerine göre 2,59’lük ortalama ile “çok”, taşradaki okul yöneticilerinin görüşlerine göre “çok” ($\bar{X} = 2,72$) yerine getirdikleri ortaya çıkmış olup her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(55)} = -0,49, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “veli toplantılarının ve ana-baba eğitiminin yapılmasına imkan sağlama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezdeki okul yöneticilerinin görüşlerine göre 2,87’lik ortalama ile “çok”, taşradaki okul yöneticilerinin görüşlerine göre 3,00’lik ortalama ile “çok” yerine getirdikleri ortaya çıkmış olup her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark oluşmamıştır [$t_{(56)}=-0,53, p>.05$].

İlköğretim müfettişlerinin “çevreyi tanıma ve koruma, bulaşıcı hastalıklara karşı önlemler alma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezdeki okul yöneticilerinin görüşlerine göre 2,78’lik ortalama ile “çok”, taşradaki okul yöneticilerinin görüşlerine göre “çok” ($\bar{X} = 2,96$) yerine getirdikleri ortaya çıkmış olup her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark oluşmamıştır [$t_{(55)}=-0,72, p>.05$].

İlköğretim müfettişlerinin “kendini yetiştirme, çağdaş öğretim stratejileri ve yönetim yaklaşımlarını izleme teknolojik gelişmelerden yararlanma ve yararlandırma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezdeki okul yöneticilerinin görüşlerine göre “çok” ($\bar{X} = 2,65$), taşradaki okul yöneticilerinin görüşlerine göre 3,19’luk ortalama ile “çok” yerine getirdikleri görülmekte ise de her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark oluşmuştur [$t_{(56)}=-2,63, p<.05$].

İlköğretim müfettişlerinin “mesleğinin ve görevinin gerektirdiği kurallara uyma ve örnek olma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezdeki okul yöneticilerinin görüşlerine göre 2,90’lık ortalama ile “çok”, taşradaki okul yöneticilerinin görüşlerine göre 3,34’lük ortalama ile “pekçok” yerine getirdikleri görülmekte ve her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır [$t_{(56)}=-2,18, p<.05$].

Çizelge 31.Yöneticilerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimine Göre Müfettişlerin “Mesleki Gelişim” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri

Rehberlik Konuları	Okul Yeri	\bar{X}	s.s.	Sd	t	P
--------------------	-----------	-----------	------	----	---	---

34. Kurum kültürünü geliştirme, misyonunu yerine getirme ve vizyon oluşturma	Mer.	2,53	0,87	56	-2,14*	0,03
	Taşra	3,03	0,91			
35. Eğitim ve öğretim etkinliklerini planlarken, okulun çevre olanaklarından yararlanma,	Mer.	2,71	0,81	56	-2,10*	0,03
	Taşra	3,19	0,89			
36. Koruma dermeği, okul aile birliği ve okul kooperatifini kurma, iş birliği içinde verimli çalışmalarını sağlama	Mer.	2,62	0,87	56	-2,23*	0,02
	Taşra	3,15	0,92			
37. Üniversiteler, yerel yönetimler, özel-kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri ile ilişki kurma	Mer.	2,59	0,91	55	-0,49	0,62
	Taşra	2,72	1,02			
38. Veli toplantılarının ve ana-baba eğitiminin yapılmasına imkân sağlama	Mer.	2,87	0,90	56	-0,53	0,59
	Taşra	3,00	0,84			
39. Çevreyi tanıma ve koruma, bulaşıcı hastalıklara karşı önlemler alma	Mer.	2,78	0,97	55	-0,72	0,46
	Taşra	2,96	0,84			
40. Kendini yetiştirme, çağdaş öğretim stratejileri ve yönetim yaklaşımlarını izleme, teknolojik gelişmelerden yararlanma ve yararlandırma	Mer.	2,65	0,82	56	-2,63*	0,01
	Taşra	3,19	0,69			
41. Mesleğinin ve görevinin gerektirdiği kurallara uyma ve örnek olma	Mer.	2,90	0,81	56	-2,18*	0,03
	Taşra	3,34	0,68			

p<.05

İlköğretim müfettişlerinin, kurum yönetimine yönelik rehberlik yapma düzeylerine ilişkin yöneticilerin görev alanına göre görüşleri irdelenmiş ve ilişki düzeyini aramaya yönelik yapılan istatistiksel işlemler sonunda elde edilen değerler Çizelge 32’de verilmiştir. Çizelgede yer alan verilerden müdür ve müdür yardımcılarının mesleki gelişim konusu ile ilgili yapılan rehberliklere ilişkin olarak görüşleri arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

İlköğretim müfettişlerinin “ kurum kültürünü geliştirme, misyonunu yerine getirme ve vizyon oluşturma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, müdürler ($\bar{X} = 2,89$) ile; müdür yardımcılarında ($\bar{X} = 2,63$) “çok” olarak bulunmuştur. Müdür ve müdür yardımcılarının görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(56)} = 1,07, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “eğitim ve öğretim etkinliklerini planlarken, okulun çevre olanaklarından yararlanma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, müdürler ($\bar{X} = 3,07$) ile müdür yardımcılarında ($\bar{X} = 2,80$) “çok” olarak bulunmuştur. Müdür ve müdür yardımcılarının görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(56)} = 1,18, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “koruma dermeği, okul aile birliği ve okul kooperatifini kurma, iş birliği içinde verimli çalışmalarını sağlama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, okul müdürlerinin görüşlerine göre 3,00’lük ortalama ile “çok”, müdür yardımcılarının görüşlerine göre 2,73’lük ortalama ile “çok” yerine getirdikleri bulunmuş olup her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(56)}=1,09, p>.05$].

İlköğretim müfettişlerinin “üniversiteler, yerel yönetimler, özel-kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri ile ilişki kurma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, müdürler ($\bar{X} = 2,77$) ile; müdür yardımcılarında ($\bar{X} = 2,53$) “çok” olarak bulunmuştur. Müdür ve müdür yardımcılarının görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(55)}=0,96, p>.05$].

İlköğretim müfettişlerinin “veli toplantılarının ve ana-baba eğitiminin yapılmasına imkân sağlama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, okul müdürlerinin görüşlerine göre 3,03’lük ortalama ile “çok”, müdür yardımcılarının görüşlerine göre 2,83’lük ortalama ile “çok” yerine getirdikleri bulunmuş olup her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(56)}=0,87, p>.05$].

İlköğretim müfettişlerinin “çevreyi tanıma ve koruma, bulaşıcı hastalıklara karşı önlemler alma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, müdürler ($\bar{X} = 2,85$) ile müdür yardımcılarında ($\bar{X} = 2,86$) “çok” olarak bulunmuştur. Müdür ve müdür yardımcılarının görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(55)}=-0,02, p>.05$].

Çizelge 32. Yöneticilerin Görev Alanına Göre, Müfettişlerin “Mesleki Gelişim” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri

Rehberlik Konuları	Görev Alanı	\bar{X}	s.s.	Sd	t	P
34. Kurum kültürünü geliştirme, misyonunu yerine getirme ve vizyon oluşturma	Md.	2,89	0,99	56	1,07	0,28
	Md.Yr	2,63	0,85			
35. Eğitim ve öğretim etkinliklerini planlarken, okulun çevre olanaklarından yararlanma,	Md.	3,07	0,85	56	1,18	0,24
	Md.Yr	2,80	0,88			
36. Koruma dermeği, okul aile birliği ve okul kooperatifini kurma, iş birliği içinde verimli çalışmalarını sağlama	Md.	3,00	0,94	56	1,09	0,27
	Md.Yr	2,73	0,90			

37. Üniversiteler, yerel yönetimler, özel-kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri ile ilişki kurma	Md.	2,77	1,08	55	0,96	0,33
	Md.Yr	2,53	0,81			
38. Veli toplantılarının ve ana-baba eğitiminin yapılmasına imkân sağlama	Md.	3,03	0,88	56	0,87	0,38
	Md.Yr	2,83	0,87			
39. Çevreyi tanıma ve koruma, bulaşıcı hastalıklara karşı önlemler alma	Md.	2,85	0,97	55	-0,02	0,98
	Md.Yr	2,86	0,87			
40. Kendini yetiştirme, çağdaş öğretim stratejileri ve yönetim yaklaşımlarını izleme, teknolojik gelişmelerden yararlanma ve yararlandırma	Md.	2,96	0,79	56	0,61	0,54
	Md.Yr	2,83	0,83			
41. Mesleğinin ve görevinin gerektirdiği kurallara uyma ve örnek olma	Md.	3,17	0,86	56	0,69	0,48
	Md.Yr	3,03	0,71			

p<.05

İlköğretim müfettişlerinin “kendini yetiştirme, çağdaş öğretim stratejileri ve yönetim yaklaşımlarını izleme, teknolojik gelişmelerden yararlanma ve yararlandırma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, okul müdürlerinin görüşlerine göre 2,96’lık ortalama ile “çok”, müdür yardımcılarının görüşlerine göre 2,83’lük ortalama ile “çok” yerine getirdikleri bulunmuş olup her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(56)}=0,61$, $p>.05$].

İlköğretim müfettişlerinin “mesleğinin ve görevinin gerektirdiği kurallara uyma ve örnek olma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, müdürler ($\bar{X} = 3,17$) ile; müdür yardımcılarında ($\bar{X} = 3,03$) “çok” olarak bulunmuştur. Müdür ve müdür yardımcılarının görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(56)}= -0,69$, $p>.05$].

İlköğretim müfettişlerinin, kurum yönetimine yönelik rehberlik yapma düzeylerine ilişkin yöneticilerin cinsiyetlerine göre görüşleri irdelenmiş ve ilişki düzeyini aramaya yönelik yapılan istatistiksel işlemler sonunda elde edilen değerler Çizelge 33’de verilmiştir. Çizelgede yer alan verilerden kadın ve erkek yöneticilerin mesleki gelişim konusu ile ilgili yapılan rehberliklere ilişkin olarak görüşleri arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

İlköğretim müfettişlerinin “ kurum kültürünü geliştirme, misyonunu yerine getirme ve vizyon oluşturma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın yöneticiler ($\bar{X} = 2,50$) ile “az”; erkek yöneticiler de ($\bar{X} = 2,80$) “çok” olarak

bulunmuştur. Kadın yöneticiler ve erkek yöneticilerin görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(56)} = -0,85, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “eğitim ve öğretim etkinliklerini planlarken, okulun çevre olanaklarından yararlanma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın yöneticiler ($\bar{X} = 3,12$) ile erkek yöneticilerde ($\bar{X} = 2,90$) “çok” olarak bulunmuştur. Kadın ve erkek yöneticilerin görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(56)} = 0,67, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “koruma dermeği, okul aile birliği ve okul kooperatifini kurma, iş birliği içinde verimli çalışmalarını sağlama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın yöneticilerin görüşlerine göre 2,37’lik ortalama ile “az”, erkek yöneticilerin görüşlerine göre 2,94’lük ortalama ile “çok” yerine getirdikleri bulunmuş olup her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(56)} = -1,62, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “üniversiteler, yerel yönetimler, özel-kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri ile ilişki kurma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın yöneticiler ($\bar{X} = 2,75$) ile erkek yöneticilerde ($\bar{X} = 2,63$) “çok” olarak bulunmuştur. Kadın ve erkek yöneticilerin görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(55)} = 0,32, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “veli toplantılarının ve ana-baba eğitiminin yapılmasına imkân sağlama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın yöneticilerin görüşlerine göre 3,00’lik ortalama ile “çok”, erkek yöneticilerin görüşlerine göre 2,92’lik ortalama ile “çok” yerine getirdikleri bulunmuş olup her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(56)} = 0,23, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “çevreyi tanıma ve koruma, bulaşıcı hastalıklara karşı önlemler alma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın yöneticiler ($\bar{X} = 3,25$) ile erkek yöneticilerde “çok” ($\bar{X} = 2,79$) olarak bulunmuştur. Kadın ve erkek yöneticilerin görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(55)} = -1,31, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “kendini yetiştirme, çağdaş öğretim stratejileri ve yönetim yaklaşımlarını izleme, teknolojik gelişmelerden yararlanma ve yararlandırma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın yöneticilerin görüşlerine göre 2,87’lik ortalama ile “çok”, erkek yöneticilerin görüşlerine göre 2,90’lık ortalama ile “çok” yerine getirdikleri bulunmuş olup her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(56)} = -0,08, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “mesleğinin ve görevinin gerektirdiği kurallara uyma ve örnek olma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın yöneticiler ($\bar{X} = 3,00$) ile erkek yöneticilerde ($\bar{X} = 3,12$) “çok” olarak bulunmuştur. Kadın ve erkek yöneticilerin görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(56)} = -0,39, p > .05$].

Çizelge 33. Yöneticilerin Cinsiyetine Göre, Müfettişlerin “Mesleki Gelişim” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri

Rehberlik Konuları	Cinsi yet	\bar{X}	s.s.	Sd	t	P																																														
34. Kurum kültürünü geliştirme, misyonunu yerine getirme ve vizyon oluşturma	K	2,50	1,06	56	-0,85	0,39																																														
	E	2,80	0,90				35. Eğitim ve öğretim etkinliklerini planlarken, okulun çevre olanaklarından yararlanma,	K	3,12	0,64	56	0,67	0,50	E	2,90	0,90	36. Koruma dermeği, okul aile birliği ve okul kooperatifini kurma, iş birliği içinde verimli çalışmalarını sağlama	K	2,37	1,18	56	-1,62	0,11	E	2,94	0,86	37. Üniversiteler, yerel yönetimler, özel-kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri ile ilişki kurma	K	2,75	0,70	55	0,32	0,75	E	2,63	0,99	38. Veli toplantılarının ve ana-baba eğitiminin yapılmasına imkân sağlama	K	3,00	0,92	56	0,23	0,81	E	2,92	0,87	39. Çevreyi tanıma ve koruma, bulaşıcı hastalıklara karşı önlemler alma	K	3,25	0,70	55	1,31
35. Eğitim ve öğretim etkinliklerini planlarken, okulun çevre olanaklarından yararlanma,	K	3,12	0,64	56	0,67	0,50																																														
	E	2,90	0,90				36. Koruma dermeği, okul aile birliği ve okul kooperatifini kurma, iş birliği içinde verimli çalışmalarını sağlama	K	2,37	1,18	56	-1,62	0,11	E	2,94	0,86	37. Üniversiteler, yerel yönetimler, özel-kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri ile ilişki kurma	K	2,75	0,70	55	0,32	0,75	E	2,63	0,99	38. Veli toplantılarının ve ana-baba eğitiminin yapılmasına imkân sağlama	K	3,00	0,92	56	0,23	0,81	E	2,92	0,87	39. Çevreyi tanıma ve koruma, bulaşıcı hastalıklara karşı önlemler alma	K	3,25	0,70	55	1,31	0,19	E	2,79	0,93						
36. Koruma dermeği, okul aile birliği ve okul kooperatifini kurma, iş birliği içinde verimli çalışmalarını sağlama	K	2,37	1,18	56	-1,62	0,11																																														
	E	2,94	0,86				37. Üniversiteler, yerel yönetimler, özel-kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri ile ilişki kurma	K	2,75	0,70	55	0,32	0,75	E	2,63	0,99	38. Veli toplantılarının ve ana-baba eğitiminin yapılmasına imkân sağlama	K	3,00	0,92	56	0,23	0,81	E	2,92	0,87	39. Çevreyi tanıma ve koruma, bulaşıcı hastalıklara karşı önlemler alma	K	3,25	0,70	55	1,31	0,19	E	2,79	0,93																
37. Üniversiteler, yerel yönetimler, özel-kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri ile ilişki kurma	K	2,75	0,70	55	0,32	0,75																																														
	E	2,63	0,99				38. Veli toplantılarının ve ana-baba eğitiminin yapılmasına imkân sağlama	K	3,00	0,92	56	0,23	0,81	E	2,92	0,87	39. Çevreyi tanıma ve koruma, bulaşıcı hastalıklara karşı önlemler alma	K	3,25	0,70	55	1,31	0,19	E	2,79	0,93																										
38. Veli toplantılarının ve ana-baba eğitiminin yapılmasına imkân sağlama	K	3,00	0,92	56	0,23	0,81																																														
	E	2,92	0,87				39. Çevreyi tanıma ve koruma, bulaşıcı hastalıklara karşı önlemler alma	K	3,25	0,70	55	1,31	0,19	E	2,79	0,93																																				
39. Çevreyi tanıma ve koruma, bulaşıcı hastalıklara karşı önlemler alma	K	3,25	0,70	55	1,31	0,19																																														
	E	2,79	0,93																																																	

40. Kendini yetiştirme, çağdaş öğretim stratejileri ve yönetim yaklaşımlarını izleme, teknolojik gelişmelerden yararlanma ve yararlandırma	K	2,87	0,83	56	-0,08	0,93
	E	2,90	0,81			
41. Mesleğinin ve görevinin gerektirdiği kurallara uyma ve örnek olma	K	3,00	0,92	56	-0,39	0,69
	E	3,12	0,77			

p<.05

İlköğretim müfettişlerinin, okul yöneticilerine mesleki gelişim ile ilgili rehberlik rollerini oynama derecesine, okul yöneticilerinin hizmet süreleri açısından bakıldığında; bu yönüyle görüşler arasında anlamlı bir farka ulaşılamamıştır. Mesleki gelişim ile ilgili olarak verilen sekiz rehberlik konusunda farklı hizmet sürelerine sahip yöneticilerin görüşleri arasında anlamlı fark olmadığı ve görüşlerin farklılaşmadığı söylenebilir.

Çizelge 34. Yöneticilerin Hizmet Sürelerine Göre, Müfettişlerin “Mesleki Gelişim” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri

		sd	\bar{X}	F	P
D.34 Kurum kültürünü geliştirme, misyonunu yerine getirme ve vizyon oluşturma	Gruplararası	2,67	5	0,53	0,60 0,69
	Grupiçi	45,94	52	0,88	
	TOPLAM	48,62	57		
D.35 Eğitim ve öğretim etkinliklerini planlarken, okulun Çevre Olanaklarından yararlanma,	Gruplararası	2,81	5	0,56	0,71 0,61
	Grupiçi	40,90	52	0,78	
	TOPLAM	43,72	57		
D. 36 Koruma dermeği, okul aile birliği ve okul kooperatifini kurma, iş birliği içinde verimli çalışmalarını sağlama	Gruplararası	2,78	5	0,55	0,62 0,68
	Grupiçi	46,11	52	0,88	
	TOPLAM	48,89	57		
D. 37 Üniversiteler, yerel yönetimler, özel-kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri ile ilişki kurma	Gruplararası	5,52	5	1,10	1,24 0,30
	Grupiçi	45,45	51	0,89	
	TOPLAM	50,98	56		
D.38 Veli toplantılarının ve ana-baba eğitiminin yapılmasına imkân sağlama	Gruplararası	4,67	5	0,93	1,24 0,30
	Grupiçi	39,05	52	0,75	
	TOPLAM	43,72	57		

D. 39 Çevreyi tanıma ve koruma, bulaşıcı hastalıklara karşı önlemler alma	Gruplararası	1,51	5	0,30	0,34	0,88
	Grupiçi	45,36	51	0,89		
	TOPLAM	46,87	56			
D. 40 Kendini yetiştirme, çağdaş öğretim stratejileri ve yönetim yaklaşımlarını izleme, teknolojik gelişmelerden yararlanma ve yararlandırma	Gruplararası	2,46	5	0,49	0,73	0,60
	Grupiçi	34,91	52	0,67		
	TOPLAM	37,37	57			
D. 41 Mesleğinin ve görevinin Gerekirdiği kurallara uyma ve örnek olma	Gruplararası	1,73	5	0,34	0,53	0,74
	Grupiçi	33,64	52	0,64		
	TOPLAM	35,37	57			

3.3. İlköğretim Müfettişlerinin Kurum Yönetimi Konusunda Rehberliklerine İlişkin Yorumlar

Anketlerden elde edilen bulgular, ilköğretim müfettişlerinin kurum yönetimi konusunda rehberliklerine ilişkin yöneticilerin görüşleri; 1)Yerleşim birimi, 2)Görev alanı, 3) Cinsiyet, 4) Hizmet süresi olmak üzere dört başlık altında ve a) Kurumun fiziki durumu, b) Eğitim öğretim ve değerlendirme, c) Büro işleri, d) Yönetim ve çevre ilişkileri, e) Kendini yetiştirme olmak üzere beş alt boyutta değerlendirilmiştir.

İlköğretim müfettişlerinin, okul yöneticilerine kurumun fiziksel durumu, Eğitim öğretim ve değerlendirme, Büro işleri, Yönetim ve çevre ilişkileri, ve Kendini yetiştirme ile ilgili rehberlik rollerini oynama derecesine, okul yöneticilerinin hizmet süreleri, cinsiyetleri, görev alanları ve görev yaptıkları yerleşim birimi açısından bakıldığında; yöneticiler, ilköğretim müfettişlerinin “*fiziki durum*”, “*eğitim öğretim durumu*”, “*büro işleri*”, “*yönetim – çevre ilişkileri*” ile “*mesleki gelişim*” konusunda rehberlik görevlerini “çok” yerine getirdiklerini belirtmişler ve görüşler arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Buna göre; veri toplama aracında yöneticilere yönelik olarak verilen kırk bir rehberlik konusunda; farklı hizmet sürelerine, farklı cinsiyete, farklı görev alanlarına ve farklı görev yaptıkları yerleşim birimine sahip yöneticilerin görüşleri doğrultusunda; İlköğretim Müfettişlerinin rehberlik görevlerini yerine getirirken

kurumların durumsallıklarını göz ardı etmedikleri, yöneticilerin kişisel özelliklerinden dolayı farklı davranış ve tutum içerisinde olmadıkları, yönetimin gelişmesini engelleyen faktörleri ortadan kaldırmada etkin rol alma, değişiklikler için uygun ve destekleyici bir ortam oluşturma, verimi yükseltme, bireylerin çalışmalarını ilgi ile destekleme, yöneltme, özendirip teşvik etme; toplantılar düzenleme çözüm projeleri geliştirme ve önerme şeklinde rehberlik rollerini oynadıkları söylenebilir.

3.4.İlköğretim Müfettişlerinin Öğretmenlere Rehberlik Yapma Derecelerine Yönelik Bulgular

Bu başlık altında İlköğretim Müfettişlerinin öğretmenlere yönelik olarak gerçekleştirdikleri rehberlik etkinlikleri; Dersliğin Eğitim Öğretime Hazırlık Durumu, Eğitim Öğretim Durumu, Yönetim - Çevre İlişkileri Ve Mesleki Gelişim alt başlıkları altında incelenmiş ve elde edilen bulgular verilmiştir.

3.4.1. İlköğretim Müfettişlerinin Öğretmenlere “Dersliklerin Eğitim Öğretime Hazırlanması” Konusunda Rehberlik Yapma Derecelerine Yönelik Bulgular

İlköğretim müfettişlerinin, öğretmenlerin görev yaptıkları yerleşim birimine göre öğretmenlere yönelik rehberlik yapma düzeylerine ilişkin öğretmenlerin görüşleri irdelenmiş ve ilişki düzeyini aramaya yönelik yapılan istatistiksel işlemler sonunda elde edilen değerler Çizelge 35’de verilmiştir. Çizelgede yer alan verilerden merkez ve taşra okullarındaki öğretmenlerin dersliklerin eğitim öğretime hazırlanması ile ilgili yapılan rehberliklere ilişkin olarak görüşleri arasındaki farklar aşağıda belirtilmiştir.

İlköğretim müfettişlerinin “dersliğin düzenlenmesi, bakım ve temizliği” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezde görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre 2,56’lık ortalama ile “çok”, taşrada görev yapan

öğretmenlerin görüşlerine göre 2,79'luk ortalama ile “çok” yerine getirdikleri görülmekte ise de her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark oluşmuştur [$t_{(559)} = -2,70, p < .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “derslikte gerekli olan etkinlik ve ilgi köşelerini oluşturma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezde görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre 2,61' lik ortalama ile “çok”, taşrada görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre 2,83'lük ortalama ile “çok” yerine getirdikleri, her iki grupta ortaya koydukları görüşlere göre İlköğretim müfettişlerinin “derslikte gerekli olan etkinlik ve ilgi köşelerini oluşturma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeylerini “çok” olarak ortaya koymalarına karşın taşradaki öğretmenler 2,83'lük, merkezdeki öğretmenlerde 2,61' lik ortalama ile her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır [$t_{(558)} = -2,51, p < .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “derslikte seviyeyi uygun ders/oyun, araç, gereç ve materyalleri bulundurma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezde görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre 2,62' lik ortalama ile “çok”, taşrada görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre 2,91'lik ortalama ile “çok” yerine getirdikleri görülmekte ise de her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark oluşmuştur [$t_{(554)} = -3,38, p < .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “sınıf kitaplığı/kitap köşesi oluşturma ve gerekli kayıtları tutma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezde görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre “pekçok” ($\bar{X} = 3,91$), taşrada görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre “çok” ($\bar{X} = 3,01$) yerine getirdikleri görülmekte ise de her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamaktadır [$t_{(554)} = -0,55, p > .05$].

Çizelge 35. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimine Göre, Müfettişlerin “Dersliklerin Eğitim Öğretime Hazırlanması” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri

Rehberlik Konuları	Okul Yeri	\bar{X}	s.s.	Sd	t	P
1. Dersliğin düzenlenmesi, bakım ve temizliği,	Mer.	2,56	0,97	559	-2,70*	0,01
	Taşra	2,79	0,96			

2. Derslikte gerekli olan etkinlik ve ilgi köşelerini oluşturma,	Mer.	2,61	0,94	558	-2,51*	0,01
	Taşra	2,83	1,00			
3. Derslikte seviyeyi uygun ders/oyun, araç, gereç ve materyalleri bulundurma,	Mer.	2,62	0,95	554	-3,38*	0,00
	Taşra	2,91	1,00			
4. Sınıf kitaplığı/kitap köşesi oluşturma ve gerekli kayıtları tutma,	Mer.	3,91	22,57	554	0,55	0,57
	Taşra	3,01	0,90			

p<.05

İlköğretim müfettişlerinin, öğretmenlerin branşlarına göre öğretmenlere yönelik rehberlik yapma düzeylerine ilişkin öğretmenlerin görüşleri irdelenmiş ve ilişki düzeyini aramaya yönelik yapılan istatistiksel işlemler sonunda elde edilen değerler Çizelge 36’da verilmiştir. Çizelgede yer alan verilerden sınıf öğretmenleri ve diğer branşlardaki öğretmenlerin dersliklerin eğitim öğretime hazırlanması ile ilgili yapılan rehberliklere ilişkin olarak görüşleri arasında anlamlı bir fark saptanamamıştır.

İlköğretim müfettişlerinin “dersliğin düzenlenmesi, bakım ve temizliği” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, sınıf öğretmenleri ($\bar{X} = 2,64$) ile diğer branşlarda ($\bar{X} = 2,63$) “çok” olarak bulunmuştur. Sınıf Öğretmenleri ve diğer branşlardaki öğretmenlerin görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(568)} = 0,09, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “derslikte gerekli olan etkinlik ve ilgi köşelerini oluşturma,” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, sınıf öğretmenleri ($\bar{X} = 2,68$) ile diğer branşlarda ($\bar{X} = 2,66$) “çok” olarak bulunmuştur. Sınıf Öğretmenleri ve diğer branşlardaki öğretmenlerin görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(567)} = 0,26, p > .05$].

Çizelge 36. Öğretmenlerin Branşlarına Göre, Müfettişlerin “Dersliklerin Eğitim Öğretime Hazırlanması” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri

Rehberlik Konuları	Branşı	\bar{X}	s.s.	Sd	t	P
1. Dersliğin düzenlenmesi, bakım ve temizliği,	SınÖ.	2,64	1,01	568	0,09	0,93
	Diğer	2,63	0,93			

2. Derslikte gerekli olan etkinlik ve ilgi köşelerini oluşturma,	SınÖ.	2,68	0,99	567	0,26	0,79
	Diğer	2,66	0,94			
3. Derslikte seviyeyi uygun ders/oyun, araç, gereç ve materyalleri bulundurma,	SınÖ.	2,67	1,00	562	-1,07	0,28
	Diğer	2,76	0,95			
4. Sınıf kitaplığı/kitap köşesi oluşturma ve gerekli kayıtları tutma,	SınÖ.	4,27	24,56	563	0,99	0,32
	Diğer	2,75	0,94			

P<.05

İlköğretim müfettişlerinin “derslikte seviyeyi uygun ders/oyun, araç, gereç ve materyalleri bulundurma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre 2,67’lik ortalama ile “çok”, diğer branşlardaki öğretmenlerin görüşlerine göre 2,76’lık ortalama ile “çok” yerine getirdikleri bulunmuş olup her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(562)} = -1,07, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “sınıf kitaplığı/kitap köşesi oluşturma ve gerekli kayıtları tutma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, sınıf öğretmenlerinde “pek çok” ($\bar{X} = 4,27$) ile diğer branşlarda “çok” ($\bar{X} = 2,75$) olarak bulunmuştur. Sınıf Öğretmenleri ve diğer branşlardaki öğretmenlerin görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(563)} = 0,99, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre öğretmenlere yönelik dersliklerin eğitim öğretime hazırlanması konusuna yönelik rehberlik yapma düzeylerine ilişkin öğretmenlerin görüşleri irdelenmiş ve ilişki düzeyini aramaya yönelik yapılan istatistiksel işlemler sonunda elde edilen değerler Çizelge 37’de verilmiştir. Çizelgede yer alan verilerden kadın ve erkek öğretmenlerin dersliklerin eğitim öğretime hazırlanması ile ilgili yapılan rehberliklere ilişkin olarak görüşleri arasındaki farklar aşağıda belirtilmiştir.

İlköğretim müfettişlerinin “dersliğin düzenlenmesi, bakım ve temizliği” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın öğretmenlerin görüşlerine göre 2,38’lik ortalama ile “az”, erkek öğretmenlerin görüşlerine göre

2,89’luk ortalama ile “çok” yerine getirdikleri bulunmuş olup her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark oluşmuştur [$t_{(555)}= 6,37, p<.05$].

Çizelge 37. Öğretmenlerin Cinsiyete Göre, Müfettişlerin “Dersliklerin Eğitim Öğretime Hazırlanması” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri

Rehberlik Konuları	Cinsiyet	\bar{X}	s.s.	Sd	t	P
1. Dersliğin düzenlenmesi, bakım ve temizliği,	K	2,38	0,98	555	6,37*	0,00
	E	2,89	0,89			
2. Derslikte gerekli olan etkinlik ve ilgi köşelerini oluşturma,	K	2,40	0,95	554	-6,94*	0,00
	E	2,95	0,91			
3. Derslikte seviyeyi uygun ders/oyun, araç, gereç ve materyalleri bulundurma,	K	2,47	0,98	550	-5,91*	0,00
	E	2,95	0,92			
4. Sınıf kitaplığı/kitap köşesi oluşturma ve gerekli kayıtları tutma,	K	2,58	0,92	551	-1,33	0,18
	E	3,65	26,08			

$p<.05$

İlköğretim müfettişlerinin “derslikte gerekli olan etkinlik ve ilgi köşelerini oluşturma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın öğretmenlerin görüşlerine göre “az” ($\bar{X} = 2,40$), erkek öğretmenlerin görüşlerine göre 2,95’lik ortalama ile “çok” yerine getirdiklerini ortaya koymuş olup her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır [$t_{(554)}=-6,94, p<.05$].

İlköğretim müfettişlerinin “derslikte seviyeyi uygun ders/oyun, araç, gereç ve materyalleri bulundurma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın öğretmenlerin görüşlerine göre 2,47’ lik ortalama ile “az”, erkek öğretmenlerin görüşlerine göre 2,95’lik ortalama ile “çok” yerine getirdikleri görülmekte ise de her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark oluşmuştur [$t_{(550)}=-5,91, p<.05$].

İlköğretim müfettişlerinin “sınıf kitaplığı/kitap köşesi oluşturma ve gerekli kayıtları tutma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın öğretmenlerin görüşlerine göre 2,58’lik ortalama ile “çok”, erkek öğretmenlerin görüşlerine göre “pekçok” ($\bar{X} = 3,65$) yerine getirdikleri görülmekte ise de her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamaktadır [$t_{(551)}=-1,33, p>.05$].

Çizelge 38. Öğretmenlerin Hizmet Sürelerine Göre, Müfettişlerin “Dersliklerin Eğitim Öğretime Hazırlanması” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri

			Sd	\bar{X}	F	P
D.1 Dersliğin düzenlenmesi bakım ve temizliği,	Gruplararası	6,37	5	1,27	1,35	0,24
	Grupiçi	530,64	562	0,94		
	TOPLAM	537,01	567			
D.2 Derslikte gerekli olan etkinlik ve ilgi köşelerini oluşturma,	Gruplararası	3,42	5	0,68	0,72	0,60
	Grupiçi	527,06	561	0,94		
	TOPLAM	530,49	566			
D.3 Derslikte seviyeye uy gun ders/oyun, araç, gereç ve materyalleri bulundurma,	Gruplararası	5,83	5	1,16	1,22	0,29
	Grupiçi	531,96	556	0,95		
	TOPLAM	537,80	561			
D.4 Sınıf kitaplığı/kitap köşesi oluşturma ve gerekli kayıtları tutma,	Gruplararası	1356,64	5	271,32	0,82	0,53
	Grupiçi	183853,56	558	329,48		
	TOPLAM	185210,20	563			

İlköğretim müfettişlerinin, öğretmenlere dersliklerin eğitim öğretime hazırlanması konusu ile ilgili rehberlik rollerini oynama derecesine, öğretmenlerin hizmet süreleri açısından bakıldığında; bu yönüyle görüşler arasında anlamlı bir farka ulaşılamamıştır. Dersliklerin eğitim öğretime hazırlanması ile ilgili olarak verilen dört rehberlik konusunda farklı hizmet sürelerine sahip öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı fark olmadığı ve görüşlerin farklılaşmadığı söylenebilir

3.4.2. İlköğretim Müfettişlerinin Öğretmenlere “Eğitim Öğretim Durumu” Konusunda Rehberlik Yapma Derecelerine Yönelik Bulgular

İlköğretim müfettişlerinin, Öğretmenlerin görev yaptıkları yerleşim birimine göre öğretmenlere yönelik rehberlik yapma düzeylerine ilişkin öğretmenlerin görüşleri irdelenmiş ve ilişki düzeyini aramaya yönelik yapılan istatistiksel işlemler sonunda elde edilen değerler Çizelge 39’da verilmiştir. Çizelgede yer alan verilerden merkez ve taşra okullarındaki öğretmenlerin eğitim öğretim durumu ile ilgili yapılan rehberliklere ilişkin olarak görüşleri arasındaki farklar ortaya çıkmıştır.

İlköğretim müfettişlerinin “yıllık, ünite, günlük ve diğer öğretim planlarını ve hazırlama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezde görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre 2,90’ lık ortalama ile “çok”, taşrada görev

yapan öğretmenlerin görüşlerine göre 3,19'lük ortalama ile “çok” yerine getirdikleri görülmekte ise de her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark oluşmuştur [$t_{(557)} = -3,60, p < .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “öğrenme ilkelerine dayalı olarak uygun strateji, yöntem, teknik ve araçları seçme, etkili kullanma ve kullandırma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezde görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre 2,64'lük ortalama ile “çok”, taşrada görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre 2,97'lük ortalama ile “çok” yerine getirdikleri, her iki grupta ortaya koydukları görüşlere göre İlköğretim müfettişlerinin “Öğrenme ilkelerine dayalı olarak uygun strateji, yöntem, teknik ve araçları seçme, etkili kullanma ve kullandırma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeylerini “çok” olarak ortaya koymalarına karşın taşradaki öğretmenler 2,97'lik, merkezdeki öğretmenlerde 2,64' lük ortalama ile her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır [$t_{(556)} = -4,03, p < .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “Öğrencilerin öğrenme etkinliklerine aktif katılımını sağlayacak ortam ve süreçleri hazırlama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezde görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre “çok” ($\bar{X} = 2,54$), taşrada görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre 3,07'lik ortalama ile “çok” yerine getirdikleri, her iki grupta ortaya koydukları görüşlere göre İlköğretim müfettişlerinin “Öğrencilerin öğrenme etkinliklerine aktif katılımını sağlayacak ortam ve süreçleri hazırlama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeylerini “çok” olarak ortaya koymalarına karşın taşradaki öğretmenler 3,07'lik, merkezdeki öğretmenlerde 2,54' lük ortalama ile her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır [$t_{(560)} = -6,52, p < .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “öğrenci seviyesine ve mevzuatına uygun ödev verme, araştırma, yaptırma, öğrenmeyi öğrenen bireyler yetiştirme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezde görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre “çok” ($\bar{X} = 2,52$), taşrada görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre “çok” ($\bar{X} = 2,92$) yerine getirdikleri görülmekte ise de her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark oluşmuştur [$t_{(559)} = -4,65, p < .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “öğrencilerde ulusal bilinci ve ulusal değerlere saygı ve sevgiyi geliştirme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezde görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre 2,84’ lük ortalama ile “çok”, taşrada görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre 3,20’lik ortalama ile “çok” yerine getirdikleri görülmekte ise de her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark oluşmuştur [$t_{(561)} = -4,29, p < .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “öğrencilere okuma zevki ve alışkanlığı kazandırma, Türkçeyi etkili ve doğru kullanma ve kullandırma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezde görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre “çok” ($\bar{X} = 2,70$), taşrada görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre “çok” ($\bar{X} = 3,11$) yerine getirdikleri görülmekte ise de her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark oluşmuştur [$t_{(560)} = -4,99, p < .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “öğrencilere ders programlarının öngördüğü hedef ve hedef davranışları, sorumluluk ve güven duygusu kazandırma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezde görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre 2,63’lük ortalama ile “çok”, taşrada görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre 2,99’lik ortalama ile “çok” yerine getirdikleri görülmekte ise de her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır [$t_{(553)} = -4,48, p < .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “sınıflarda özel öğretimi gerektiren öğrencilerle ilgili etkinlikleri yürütme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezde görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre 2,22’ lik ortalama ile “az”, taşrada görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre 2,69’lik ortalama ile “çok” yerine getirdikleri görülmekte ve her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmaktadır [$t_{(549)} = -5,23, p < .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezde görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre “çok” ($\bar{X} = 2,58$), taşrada görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre “çok” ($\bar{X} = 2,96$) yerine getirdikleri görülmekte ise

de her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır [$t_{(545)} = -4,25$, $p < .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “öğretmenin sınıf içi çevredeki eğitimsel liderlik becerisi” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezde görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre 2,51’ lik ortalama ile “çok”, taşrada görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre 2,94’lük ortalama ile “çok” yerine getirdikleri görülmekte ise de her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır [$t_{(551)} = -5,02$, $p < .05$].

Çizelge 39. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimine Göre, Müfettişlerin “Eğitim Öğretim Durumu”Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri

Rehberlik Konuları	Okul Yeri	\bar{X}	s.s.	Sd	t	p
5 Yıllık, ünite, günlük ve diğer öğretim planlarını ve hazırlama,	Mer.	2,90	0,91	557	-3,60*	0,0
	Taşra	3,19	0,86			
6 Öğrenme ilkelerine dayalı olarak uygun strateji, yöntem, teknik ve araçları seçme, etkili kullanma ve kullandırma.	Mer.	2,64	0,93	556	-4,03*	0,0
	Taşra	2,97	0,89			
7 Öğrencilerin öğrenme etkinliklerine aktif katılımını sağlayacak ortam ve süreçleri hazırlama,	Mer.	2,54	0,93	560	-6,52*	0,0
	Taşra	3,07	0,84			
8 Öğrenci seviyesine ve mevzuatına uygun ödev verme, araştırma, yaptırma, öğrenmeyi öğrenen bireyler yetiştirme,	Mer.	2,52	0,94	559	-4,65*	0,0
	Taşra	2,92	0,94			
9 Öğrencilerde ulusal bilinci ve ulusal değerlere saygı ve sevgiyi geliştirme,	Mer.	2,84	0,95	561	-4,29*	0,0
	Taşra	3,20	0,88			
10 Öğrencilere okuma zevki ve alışkanlığı kazandırma, Türkçeyi etkili ve doğru kullanma ve kullandırma.	Mer.	2,70	0,95	560	-4,99*	0,0
	Taşra	3,11	0,91			

11 Öğrencilere ders programlarının öngördüğü hedef ve hedef davranışları, sorumluluk ve güven duygusu kazandırma,	Mer.	2,63	0,88	553	-4,48*	0,0 0
	Taşra	2,99	0,89			
12 Sınıflarda özel öğretimi gerektiren öğrencilerle ilgili etkinlikleri yürütme,	Mer.	2,22	0,99	549	-5,23*	0,0 0
	Taşra	2,69	1,01			
13 Öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme,	Mer.	2,58	0,95	545	-4,25*	0,0 0
	Taşra	2,96	1,01			
14 Öğretmenin sınıf içi çevredeki eğitimsel liderliği becerisi,	Mer.	2,51	0,99	551	-5,02*	0,0 0
	Taşra	2,94	0,92			

p<.05

İlköğretim müfettişlerinin, öğretmenlerin branşlarına göre öğretmenlere yönelik rehberlik yapma düzeylerine ilişkin öğretmenlerin görüşleri irdelenmiş ve ilişki düzeyini aramaya yönelik yapılan istatistiksel işlemler sonunda elde edilen değerler Çizelge 40’da verilmiştir. Çizelgede yer alan verilerden sınıf öğretmenleri ve diğer branşlardaki öğretmenlerin eğitim öğretim durumu ile ilgili yapılan rehberliklere ilişkin olarak görüşleri arasında anlamlı bir fark saptanamamıştır.

İlköğretim müfettişlerinin “yıllık, ünite, günlük ve diğer öğretim planlarını ve hazırlama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, sınıf öğretmenleri ($\bar{X} = 2,96$) ile; diğer branşlarda ($\bar{X} = 3,03$) “çok” olarak bulunmuştur. Sınıf Öğretmenleri ve diğer branşlardaki öğretmenlerin görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(566)} = -0,92$, $p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “öğrenme ilkelerine dayalı olarak uygun strateji, yöntem, teknik ve araçları seçme, etkili kullanma ve kullandırma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, sınıf öğretmenleri ($\bar{X} = 2,73$) ile diğer branşlarda ($\bar{X} = 2,76$) “çok” olarak bulunmuştur. Sınıf Öğretmenleri ve diğer branşlardaki öğretmenlerin görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(565)} = -0,27$, $p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “öğrencilerin öğrenme etkinliklerine aktif katılımını sağlayacak ortam ve süreçleri hazırlama” işlerine yönelik rehberlikleri

yerine getirme düzeyleri, sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre 2,67'lik ortalama ile “çok”, diğer branşlardaki öğretmenlerin görüşlerine göre 2,76'lık ortalama ile “çok” yerine getirdikleri bulunmuş olup her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(568)} = -1,09, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “öğrenci seviyesine ve mevzuatına uygun ödev verme, araştırma, yaptırma, öğrenmeyi öğrenen bireyler yetiştirme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, sınıf öğretmenlerinde ($\bar{X} = 2,61$) ile “çok”; diğer branşlarda “çok” ($\bar{X} = 2,68$) olarak bulunmuştur. Sınıf Öğretmenleri ve diğer branşlardaki öğretmenlerin görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(568)} = -0,89, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “öğrencilerde ulusal bilinci ve ulusal değerlere saygı ve sevgiyi geliştirme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre 2,91'lik ortalama ile “çok”, diğer branşlardaki öğretmenlerin görüşlerine göre 3,02'lik ortalama ile “çok” yerine getirdikleri bulunmuş olup her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(569)} = -1,38, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “öğrencilere okuma zevki ve alışkanlığı kazandırma, Türkçeyi etkili ve doğru kullanma ve kullandırma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, sınıf öğretmenlerinde ($\bar{X} = 2,88$) ile “çok”; diğer branşlarda “çok” ($\bar{X} = 2,77$) olarak bulunmuştur. Sınıf Öğretmenleri ve diğer branşlardaki öğretmenlerin görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(568)} = 1,35, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “sınıflarda özel öğretimi gerektiren öğrencilerle ilgili etkinlikleri yürütme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre 2,40'lık ortalama ile “az”, diğer branşlardaki öğretmenlerin görüşlerine göre 2,36'lık ortalama ile “az” yerine getirdikleri bulunmuş olup her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(556)} = 0,47, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, sınıf öğretmenlerinde ($\bar{X} = 2,67$) ile “çok”; diğer branşlarda ($\bar{X} = 2,74$) “çok” olarak bulunmuştur. Sınıf Öğretmenleri ve diğer branşlardaki öğretmenlerin görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(553)} = -0,82, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “öğretmenin sınıf içi çevredeki eğitimsel liderliği becerisi” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre 2,64'lük ortalama ile “çok”, diğer branşlardaki öğretmenlerin görüşlerine göre 2,64'lük ortalama ile “çok” yerine getirdikleri bulunmuş olup her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(557)} = -0,04, p > .05$].

Çizelge 40. Öğretmenlerin Branşlarına Göre, Müfettişlerin “Eğitim Öğretim Durumu” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri

Rehberlik Konuları	Branşı	\bar{X}	s.s.	Sd	t	p																																														
5 Yıllık, ünite, günlük ve diğer öğretim planlarını ve hazırlama,	SınÖ.	2,96	0,88	566	-0,92	0,35																																														
	Diğer	3,03	0,94				6 Öğrenme ilkelerine dayalı olarak uygun strateji, yöntem, teknik ve araçları seçme, etkili kullanma ve kullandırma.	SınÖ.	2,73	0,92	565	-0,27	0,78	Diğer	2,76	0,96	7 Öğrencilerin öğrenme etkinliklerine aktif katılımını sağlayacak ortam ve süreçleri hazırlama,	SınÖ.	2,67	0,95	568	-1,09	0,27	Diğer	2,76	0,92	8 Öğrenci seviyesine ve mevzuatına uygun ödev verme, araştırma, yaptırma, öğrenmeyi öğrenen bireyler yetiştirme,	SınÖ.	2,61	0,97	568	-0,89	0,37	Diğer	2,68	0,95	9 Öğrencilerde ulusal bilinci ve ulusal değerlere saygı ve sevgiyi geliştirme,	SınÖ.	2,91	0,96	569	-1,38	0,16	Diğer	3,02	0,93	10 Öğrencilere okuma zevki ve alışkanlığı kazandırma, Türkçeyi etkili ve doğru kullanma ve kullandırma.	SınÖ.	2,88	0,96	568	1,35
6 Öğrenme ilkelerine dayalı olarak uygun strateji, yöntem, teknik ve araçları seçme, etkili kullanma ve kullandırma.	SınÖ.	2,73	0,92	565	-0,27	0,78																																														
	Diğer	2,76	0,96				7 Öğrencilerin öğrenme etkinliklerine aktif katılımını sağlayacak ortam ve süreçleri hazırlama,	SınÖ.	2,67	0,95	568	-1,09	0,27	Diğer	2,76	0,92	8 Öğrenci seviyesine ve mevzuatına uygun ödev verme, araştırma, yaptırma, öğrenmeyi öğrenen bireyler yetiştirme,	SınÖ.	2,61	0,97	568	-0,89	0,37	Diğer	2,68	0,95	9 Öğrencilerde ulusal bilinci ve ulusal değerlere saygı ve sevgiyi geliştirme,	SınÖ.	2,91	0,96	569	-1,38	0,16	Diğer	3,02	0,93	10 Öğrencilere okuma zevki ve alışkanlığı kazandırma, Türkçeyi etkili ve doğru kullanma ve kullandırma.	SınÖ.	2,88	0,96	568	1,35	0,17	Diğer	2,77	0,97						
7 Öğrencilerin öğrenme etkinliklerine aktif katılımını sağlayacak ortam ve süreçleri hazırlama,	SınÖ.	2,67	0,95	568	-1,09	0,27																																														
	Diğer	2,76	0,92				8 Öğrenci seviyesine ve mevzuatına uygun ödev verme, araştırma, yaptırma, öğrenmeyi öğrenen bireyler yetiştirme,	SınÖ.	2,61	0,97	568	-0,89	0,37	Diğer	2,68	0,95	9 Öğrencilerde ulusal bilinci ve ulusal değerlere saygı ve sevgiyi geliştirme,	SınÖ.	2,91	0,96	569	-1,38	0,16	Diğer	3,02	0,93	10 Öğrencilere okuma zevki ve alışkanlığı kazandırma, Türkçeyi etkili ve doğru kullanma ve kullandırma.	SınÖ.	2,88	0,96	568	1,35	0,17	Diğer	2,77	0,97																
8 Öğrenci seviyesine ve mevzuatına uygun ödev verme, araştırma, yaptırma, öğrenmeyi öğrenen bireyler yetiştirme,	SınÖ.	2,61	0,97	568	-0,89	0,37																																														
	Diğer	2,68	0,95				9 Öğrencilerde ulusal bilinci ve ulusal değerlere saygı ve sevgiyi geliştirme,	SınÖ.	2,91	0,96	569	-1,38	0,16	Diğer	3,02	0,93	10 Öğrencilere okuma zevki ve alışkanlığı kazandırma, Türkçeyi etkili ve doğru kullanma ve kullandırma.	SınÖ.	2,88	0,96	568	1,35	0,17	Diğer	2,77	0,97																										
9 Öğrencilerde ulusal bilinci ve ulusal değerlere saygı ve sevgiyi geliştirme,	SınÖ.	2,91	0,96	569	-1,38	0,16																																														
	Diğer	3,02	0,93				10 Öğrencilere okuma zevki ve alışkanlığı kazandırma, Türkçeyi etkili ve doğru kullanma ve kullandırma.	SınÖ.	2,88	0,96	568	1,35	0,17	Diğer	2,77	0,97																																				
10 Öğrencilere okuma zevki ve alışkanlığı kazandırma, Türkçeyi etkili ve doğru kullanma ve kullandırma.	SınÖ.	2,88	0,96	568	1,35	0,17																																														
	Diğer	2,77	0,97																																																	

11 Öğrencilere ders programlarının öngördüğü hedef ve hedef davranışları, sorumluluk ve güven duygusu kazandırma,	SınÖ.	2,75	0,91	561	0,24	0,80
	Diğer	2,73	0,90			
12 Sınıflarda özel öğretimi gerektiren öğrencilerle ilgili etkinlikleri yürütme,	SınÖ.	2,40	1,05	556	0,47	0,63
	Diğer	2,36	0,98			
13 Öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme,	SınÖ.	2,67	1,02	553	-0,82	0,41
	Diğer	2,74	0,95			
14 Öğretmenin sınıf içi çevredeki eğitimsel liderliği becerisi,	SınÖ.	2,64	0,99	557	-0,04	0,96
	Diğer	2,64	0,99			

p>.05

İlköğretim müfettişlerinin, Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre öğretmenlere eğitim öğretim durumu konusuna yönelik rehberlik yapma düzeylerine ilişkin öğretmenlerin görüşleri irdelenmiş ve ilişki düzeyini aramaya yönelik yapılan istatistiksel işlemler sonunda elde edilen değerler Çizelge 41’de verilmiştir. Çizelgede yer alan verilerden kadın ve erkek öğretmenlerin eğitim öğretim durumu ile ilgili yapılan rehberliklere ilişkin olarak görüşleri arasında ortaya çıkan farklar aşağıda belirtilmiştir.

İlköğretim müfettişlerinin “yıllık, ünite, günlük ve diğer öğretim planlarını ve hazırlama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın öğretmenlerin görüşlerine göre 2,85’ lik ortalama ile “çok”, erkek öğretmenlerin görüşlerine göre 3,15’lik ortalama ile “çok” yerine getirdikleri görülmekte ise de her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark oluşmuştur [$t_{(553)}=-3,93, p<.05$].

İlköğretim müfettişlerinin “öğrenme ilkelerine dayalı olarak uygun strateji, yöntem, teknik ve araçları seçme, etkili kullanma ve kullandırma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın öğretmenlerin görüşlerine göre 2,53’lük ortalama ile “çok”, erkek öğretmenlerin görüşlerine göre 2,96’lık ortalama ile “çok” yerine getirdikleri, her iki grupta ortaya koydukları görüşlere göre İlköğretim müfettişlerinin “Öğrenme ilkelerine dayalı olarak uygun strateji, yöntem, teknik ve araçları seçme, etkili kullanma ve kullandırma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeylerini “çok” olarak ortaya koymalarına karşın erkek öğretmenler

2,96'lık, kadın öğretmenlerde 2,53' lük ortalama ile her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır [$t_{(552)}=-5,53, p<.05$].

İlköğretim müfettişlerinin “öğrencilerin öğrenme etkinliklerine aktif katılımını sağlayacak ortam ve süreçleri hazırlama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın öğretmenlerin görüşlerine göre 2,48'lik ortalama ile “az”, erkek öğretmenlerin görüşlerine göre 2,95'lik ortalama ile “çok” yerine getirdikleri görülmekte olup her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır [$t_{(555)}=-6,12, p<.05$].

İlköğretim müfettişlerinin “öğrenci seviyesine ve mevzuatına uygun ödev verme, araştırma, yaptırma, öğrenmeyi öğrenen bireyler yetiştirme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın öğretmenlerin görüşlerine göre “az” ($\bar{X} = 2,40$), erkek öğretmenlerin görüşlerine göre “çok” ($\bar{X} = 2,90$) yerine getirdikleri görülmekte ve her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark oluşmuştur [$t_{(555)}=-6,30, p<.05$].

Çizelge 41. Öğretmenlerin Cinsiyete Göre, Müfettişlerin “Eğitim Öğretim Durumu” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri

Rehberlik Konuları	Cinsiyet	\bar{X}	s.s.	Sd	$t_{.05}$	p
5 Yıllık, ünite, günlük ve diğer öğretim planlarını ve hazırlama,	K	2,85	0,94	55	-3,93	0,0
	E	3,15	0,84	3	*	0
6 Öğrenme ilkelerine dayalı olarak uygun strateji, yöntem, teknik ve araçları seçme, etkili kullanma ve kullandırma.	K	2,53	0,93	55	-5,53	0,0
	E	2,96	0,89	2	*	0
7 Öğrencilerin öğrenme etkinliklerine aktif katılımını sağlayacak ortam ve süreçleri hazırlama,	K	2,48	0,94	55	-6,12	0,0
	E	2,95	0,88	5	*	0
8 Öğrenci seviyesine ve mevzuatına uygun ödev verme, araştırma, yaptırma, öğrenmeyi öğrenen bireyler yetiştirme,	K	2,40	0,95	55	-6,30	0,0
	E	2,90	0,91	5	*	0

9 Öğrencilerde ulusal bilinci ve ulusal değerlere saygı ve sevgiyi geliştirme,	K	2,8 3	0,95	55 6	-3,15 *	0,0 0
	E	3,0 8	0,93			
10 Öğrencilere okuma zevki ve alışkanlığı kazandırma, Türkçeyi etkili ve doğru kullanma ve kullandırma.	K	2,6 9	0,97	55 5	-3,54 *	0,0 0
	E	2,9 8	0,94			
11 Öğrencilere ders programlarının öngördüğü hedef ve hedef davranışları, sorumluluk ve güven duygusu kazandırma,	K	2,5 4	0,90	54 8	-5,46 *	0,0 0
	E	2,9 5	0,86			
12 Sınıflarda özel öğretimi gerektiren öğrencilerle ilgili etkinlikleri yürütme,	K	2,1 2	1,01	54 3	-6,31 *	0,0 0
	E	2,6 5	0,96			
13 Öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme,	K	2,4 7	0,95	54 0	-5,84 *	0,0 0
	E	2,9 5	0,97			
14 Öğretmenin sınıf içi çevredeki eğitimsel liderliği becerisi,	K	2,3 7	0,99	54 4	-6,76 *	0,0 0
	E	2,9 3	0,90			

p<.05

İlköğretim müfettişlerinin “öğrencilerde ulusal bilinci ve ulusal değerlere saygı ve sevgiyi geliştirme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın öğretmenlerin görüşlerine göre 2,83’ lük ortalama ile “çok”, erkek öğretmenlerin görüşlerine göre 3,08’lik ortalama ile “çok” yerine getirdikleri görülmekte ise de her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark oluşmuştur [$t_{(556)} = -3,15, p<.05$].

İlköğretim müfettişlerinin “öğrencilere okuma zevki ve alışkanlığı kazandırma, Türkçeyi etkili ve doğru kullanma ve kullandırma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın öğretmenlerin görüşlerine göre “çok” ($\bar{X} = 2,69$), erkek öğretmenlerin görüşlerine göre “çok” ($\bar{X} = 2,98$) yerine getirdikleri görülmekte ise de her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark oluşmuştur [$t_{(555)} = -3,54, p<.05$].

İlköğretim müfettişlerinin “öğrencilere ders programlarının öngördüğü hedef ve hedef davranışları, sorumluluk ve güven duygusu kazandırma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın öğretmenlerin görüşlerine göre 2,54’lük ortalama ile “çok”, erkek öğretmenlerin görüşlerine göre 2,95’lik ortalama ile “çok” yerine getirdikleri görülmekte ise de her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır [$t_{(548)} = -5,46, p < .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “sınıflarda özel öğretimi gerektiren öğrencilerle ilgili etkinlikleri yürütme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın öğretmenlerin görüşlerine göre “az” ($\bar{X} = 2,12$), erkek öğretmenlerin görüşlerine göre “çok” ($\bar{X} = 2,65$) yerine getirdikleri görülmekte ve her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmaktadır [$t_{(543)} = -6,31, p < .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın öğretmenlerin görüşlerine göre 2,47’lik ortalama ile “az”, erkek öğretmenlerin görüşlerine göre 2,95’lik ortalama ile “çok” yerine getirdikleri görülmekte olup her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır [$t_{(540)} = -5,84, p < .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “öğretmenin sınıf içi çevredeki eğitimsel liderliği becerisi” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın öğretmenlerin görüşlerine göre “az” ($\bar{X} = 2,37$), erkek öğretmenlerin görüşlerine göre “çok” ($\bar{X} = 2,93$) yerine getirdikleri görülmekte olup her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır [$t_{(544)} = -6,76, p < .05$].

Çizelge 42. Öğretmenlerin Hizmet Sürelerine Göre, Müfettişlerin “Eğitim Öğretim Durumu” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri

		sd	\bar{X}	F	P	
D.5 Yıllık, ünite, günlük ve diğer öğretim planlarını ve hazırlama,	Gruplararası	7,00	5	1,40	1,73	0,12
	1	453,9	560	0,81		
	Grupiçi	0	565			
	TOPLAM	460,9				
		1				

D.6 Öğrenme ilkelerini gözetme, uygun strateji yöntem, teknik ve araçları seçme, etkili kullanma ve kullandırma.	Gruplararası	2,28	5	0,45	0,52	0,75
	1	486,0	559	0,86		
	Grupiçi TOPLAM	1 488,2 9	1 564			
D.7 Öğrencilerin öğrenme etkinliklerine aktif katılımını sağlayacak ortam ve süreçleri hazırlama	Gruplararası	9,04	5	1,81	2,06	0,06
	1	493,6	562	0,87		
	Grupiçi TOPLAM	5 502,7 0	5 567			
D.8 Öğrenci seviyesine ve mevzuatına uygun ödev verme, araştırma, yaptırma, öğrenmeyi öğrenen bireyler yetiştirme,	Gruplararası	1,10	5	0,22	0,23	0,94
	1	523,2	562	0,93		
	Grupiçi TOPLAM	6 524,3 6	567			
D.9 Öğrencilerde ulusal bilinci ve ulusal değerlere saygı ve sevgiyi geliştirme,	Gruplararası	4,16	5	0,83	0,92	0,46
	1	508,0	563	0,90		
	Grupiçi TOPLAM	5 512,2 2	568			
D.10 Öğrencilere okuma zevki ve alışkanlığı kazandırma, Türkçeyi etkili ve doğru kullanma ve kullandırma	Gruplararası	2,50	5	0,50	0,53	0,75
	1	531,9	562	0,94		
	Grupiçi TOPLAM	1 534,4 2	567			
D.11 Öğrencilere ders programlarının öngördüğü hedef ve hedef davranışları, sorumluluk ve güven duygusu kazandırma,	Gruplararası	3,05	5	0,61	0,74	0,58
	1	453,9	555	0,81		
	Grupiçi TOPLAM	7 457,0 3	560			
D.12 Sınıflarda özel öğretimi gerektiren öğrencilerle ilgili etkinlikleri yürütme,	Gruplararası	4,66	5	0,93	0,88	0,48
	1	577,1	550	1,04		
	Grupiçi TOPLAM	9 581,8 6	555			
D.13 Öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme,	Gruplararası	4,68	5	0,93	0,95	0,44
	1	537,4	547	0,98		
	Grupiçi TOPLAM	4 542,1 2	552			
D.14 Öğretmenin sınıf içi çevredeki eğitimsel liderliği becerisi,	Gruplararası	1,56	5	0,31	0,32	0,90
	1	537,6	551	0,97		
	Grupiçi TOPLAM	2 539,1 8	556			

İlköğretim müfettişlerinin, öğretmenlere eğitim öğretim durumu ile ilgili rehberlik rollerini oynama derecesine, öğretmenlerin hizmet süreleri açısından bakıldığında; bu yönüyle görüşler arasında anlamlı bir farka ulaşılamamıştır. Eğitim öğretim durumu ile ilgili olarak verilen on rehberlik konusunda farklı hizmet

sürelerine sahip öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı fark olmadığı ve görüşlerin farklılaşmadığı söylenebilir.

3.4.3. İlköğretim Müfettişlerinin Öğretmenlere “Yönetim – Çevre İlişkileri Ve Mesleki Gelişim” Konusunda Rehberlik Yapma Derecelerine Yönelik Bulgular

İlköğretim müfettişlerinin, Öğretmenlerin görev yaptıkları yerleşim birimine göre öğretmenlere yönelik rehberlik yapma düzeylerine ilişkin öğretmenlerin görüşleri irdelenmiş ve ilişki düzeyini aramaya yönelik yapılan istatistiksel işlemler sonunda elde edilen değerler Çizelge 43’de verilmiştir. Çizelgede yer alan verilerden merkez ve taşra okullarındaki öğretmenlerin yönetim – çevre ilişkileri ve mesleki gelişim ile ilgili yapılan rehberliklere ilişkin olarak görüşleri arasındaki farklar ortaya çıkmıştır.

İlköğretim müfettişlerinin “yönetici, öğretmen ve diğer personel ile işbirliği içinde verilen görevleri yapma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezde görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre 2,56’lık ortalama ile “çok”, taşrada görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre 2,93’lük ortalama ile “çok” yerine getirdikleri görülmekte ise de her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark oluşmuştur [$t_{(550)} = -4,11, p < .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “okuttuğu sınıf ve ders ile ilgili defter, dosya ve kayıtları tutma,” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezde görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre “çok” ($\bar{X} = 2,88$), taşrada görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre “pekçok” ($\bar{X} = 3,27$) yerine getirdikleri görülmekte ve her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark oluşmaktadır [$t_{(549)} = -4,83, p < .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “törenlere, mesleki toplantı, öğrenci kulüpleri etkinlikleri, öğretmenler kurulu vb. toplantılara katılma, kararlar alma ve uygulama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezde görev yapan öğretmenlerin

görüşlerine göre 2,77'lik ortalama ile “çok”, taşrada görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre 3,12'lik ortalama ile “çok” yerine getirdikleri, her iki grupta ortaya koydukları görüşlere göre İlköğretim müfettişlerinin “törenlere, mesleki toplantı, öğrenci kulüpleri etkinlikleri, öğretmenler kurulu vb. toplantılara katılma, kararlar alma ve uygulama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeylerini “çok” olarak ortaya koymalarına karşın taşradaki öğretmenler 3,12'lik, merkezdeki öğretmenlerde 2,77'lik ortalama ile her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır [$t_{(554)} = -4,15, p < .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “çevreyi tanıma ve koruma, velilerle uyumlu ilişkiler kurma ve çevreden yararlanma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezde görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre “çok” ($\bar{X} = 2,55$), taşrada görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre “çok” ($\bar{X} = 3,09$) yerine getirdikleri görülmekte ise de her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark oluşmuştur [$t_{(549)} = -3,00, p < .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “öğrencileri, okulunu ve öğretmenlik mesleğini sevmeye, benimseme ve örnek olma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezde görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre 2,52'lik ortalama ile “çok”, taşrada görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre 2,92'lik ortalama ile “çok” yerine getirdikleri görülmekte ise de her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark oluşmuştur [$t_{(550)} = -4,56, p < .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “mesleğin ve görevinin gerektirdiği ilke ve kurallara uyma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezde görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre “çok” ($\bar{X} = 2,70$), taşrada görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre “çok” ($\bar{X} = 3,06$) yerine getirdikleri görülmekte ise de her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark oluşmuştur [$t_{(551)} = -4,47, p < .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “kendini yetiştirme, eğitim ile ilgili eserleri okuma, mevzuatı ve çağdaş öğretim stratejilerini izleme, öğrenme ve uygulama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, merkezde görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre 2,59'lik ortalama ile “çok”, taşrada görev yapan öğretmenlerin

görüşlerine göre 3,01’lik ortalama ile “çok” yerine getirdikleri görülmekte ise de her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark oluşmuştur [$t_{(554)}=-4,87$, $p<.05$].

Çizelge 43. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Yerleşim Birimine Göre, Müfettişlerin “Yönetim-Çevre İlişkileri ve Mesleki Gelişim” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri

Rehberlik Konuları	Okul Yeri	\bar{X}	s.s.	Sd	t	p																																																								
15 Yönetici, öğretmen ve diğer personel ile işbirliği içinde verilen görevleri yapma,	Mer.	2,56	1,00	550	-4,11*	0,00																																																								
	Taşra	2,93	0,97				16 Okuttuğu sınıf ve ders ile ilgili defter, dosya ve kayıtları tutma,	Mer.	2,88	0,93	549	-4,83*	0,00	Taşra	3,27	0,81	17 Törenlere, mesleki toplantı, öğrenci kulüpleri etkinlikleri, öğretmenler kurulu vb. toplantılara katılma, kararlar alma ve uygulama,	Mer.	2,77	0,97	554	-4,15*	0,00	Taşra	3,12	0,85	18 Çevreyi tanıma ve koruma, velilerle uyumlu ilişkiler kurma ve çevreden yararlanma,	Mer.	2,55	0,95	549	-3,00*	0,00	Taşra	3,09	3,14	19 Öğrencileri, okulunu ve öğretmenlik mesleğini sevme, benimseme ve örnek olma, konusunda yapılan rehberlik.	Mer.	2,52	0,98	550	-4,56*	0,00	Taşra	2,92	0,99	20 Mesleğin ve görevinin gerektirdiği ilke ve kurallara uyma,	Mer.	2,70	0,93	551	-4,47*	0,00	Taşra	3,06	0,88	21 Kendini yetiştirme, eğitim ile ilgili eserleri okuma, mevzuatı ve çağdaş öğretim stratejilerini izleme, öğrenme ve uygulama,	Mer.	2,59	0,96	554	-4,87*
16 Okuttuğu sınıf ve ders ile ilgili defter, dosya ve kayıtları tutma,	Mer.	2,88	0,93	549	-4,83*	0,00																																																								
	Taşra	3,27	0,81				17 Törenlere, mesleki toplantı, öğrenci kulüpleri etkinlikleri, öğretmenler kurulu vb. toplantılara katılma, kararlar alma ve uygulama,	Mer.	2,77	0,97	554	-4,15*	0,00	Taşra	3,12	0,85	18 Çevreyi tanıma ve koruma, velilerle uyumlu ilişkiler kurma ve çevreden yararlanma,	Mer.	2,55	0,95	549	-3,00*	0,00	Taşra	3,09	3,14	19 Öğrencileri, okulunu ve öğretmenlik mesleğini sevme, benimseme ve örnek olma, konusunda yapılan rehberlik.	Mer.	2,52	0,98	550	-4,56*	0,00	Taşra	2,92	0,99	20 Mesleğin ve görevinin gerektirdiği ilke ve kurallara uyma,	Mer.	2,70	0,93	551	-4,47*	0,00	Taşra	3,06	0,88	21 Kendini yetiştirme, eğitim ile ilgili eserleri okuma, mevzuatı ve çağdaş öğretim stratejilerini izleme, öğrenme ve uygulama,	Mer.	2,59	0,96	554	-4,87*	0,00	Taşra	3,01	0,97						
17 Törenlere, mesleki toplantı, öğrenci kulüpleri etkinlikleri, öğretmenler kurulu vb. toplantılara katılma, kararlar alma ve uygulama,	Mer.	2,77	0,97	554	-4,15*	0,00																																																								
	Taşra	3,12	0,85				18 Çevreyi tanıma ve koruma, velilerle uyumlu ilişkiler kurma ve çevreden yararlanma,	Mer.	2,55	0,95	549	-3,00*	0,00	Taşra	3,09	3,14	19 Öğrencileri, okulunu ve öğretmenlik mesleğini sevme, benimseme ve örnek olma, konusunda yapılan rehberlik.	Mer.	2,52	0,98	550	-4,56*	0,00	Taşra	2,92	0,99	20 Mesleğin ve görevinin gerektirdiği ilke ve kurallara uyma,	Mer.	2,70	0,93	551	-4,47*	0,00	Taşra	3,06	0,88	21 Kendini yetiştirme, eğitim ile ilgili eserleri okuma, mevzuatı ve çağdaş öğretim stratejilerini izleme, öğrenme ve uygulama,	Mer.	2,59	0,96	554	-4,87*	0,00	Taşra	3,01	0,97																
18 Çevreyi tanıma ve koruma, velilerle uyumlu ilişkiler kurma ve çevreden yararlanma,	Mer.	2,55	0,95	549	-3,00*	0,00																																																								
	Taşra	3,09	3,14				19 Öğrencileri, okulunu ve öğretmenlik mesleğini sevme, benimseme ve örnek olma, konusunda yapılan rehberlik.	Mer.	2,52	0,98	550	-4,56*	0,00	Taşra	2,92	0,99	20 Mesleğin ve görevinin gerektirdiği ilke ve kurallara uyma,	Mer.	2,70	0,93	551	-4,47*	0,00	Taşra	3,06	0,88	21 Kendini yetiştirme, eğitim ile ilgili eserleri okuma, mevzuatı ve çağdaş öğretim stratejilerini izleme, öğrenme ve uygulama,	Mer.	2,59	0,96	554	-4,87*	0,00	Taşra	3,01	0,97																										
19 Öğrencileri, okulunu ve öğretmenlik mesleğini sevme, benimseme ve örnek olma, konusunda yapılan rehberlik.	Mer.	2,52	0,98	550	-4,56*	0,00																																																								
	Taşra	2,92	0,99				20 Mesleğin ve görevinin gerektirdiği ilke ve kurallara uyma,	Mer.	2,70	0,93	551	-4,47*	0,00	Taşra	3,06	0,88	21 Kendini yetiştirme, eğitim ile ilgili eserleri okuma, mevzuatı ve çağdaş öğretim stratejilerini izleme, öğrenme ve uygulama,	Mer.	2,59	0,96	554	-4,87*	0,00	Taşra	3,01	0,97																																				
20 Mesleğin ve görevinin gerektirdiği ilke ve kurallara uyma,	Mer.	2,70	0,93	551	-4,47*	0,00																																																								
	Taşra	3,06	0,88				21 Kendini yetiştirme, eğitim ile ilgili eserleri okuma, mevzuatı ve çağdaş öğretim stratejilerini izleme, öğrenme ve uygulama,	Mer.	2,59	0,96	554	-4,87*	0,00	Taşra	3,01	0,97																																														
21 Kendini yetiştirme, eğitim ile ilgili eserleri okuma, mevzuatı ve çağdaş öğretim stratejilerini izleme, öğrenme ve uygulama,	Mer.	2,59	0,96	554	-4,87*	0,00																																																								
	Taşra	3,01	0,97																																																											

$p<.05$

İlköğretim müfettişlerinin, öğretmenlerin branşlarına göre öğretmenlere yönelik rehberlik yapma düzeylerine ilişkin öğretmenlerin görüşleri irdelenmiş ve ilişki düzeyini aramaya yönelik yapılan istatistiksel işlemler sonunda elde edilen değerler Çizelge 44’te verilmiştir. Çizelgede yer alan verilerden sınıf öğretmenleri ve diğer branşlardaki öğretmenlerin yönetim – çevre ilişkileri ve mesleki gelişim ile ilgili yapılan rehberliklere ilişkin olarak görüşleri arasında anlamlı bir fark saptanamamıştır.

İlköğretim müfettişlerinin “yönetici, öğretmen ve diğer personel ile işbirliği içinde verilen görevleri yapma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, sınıf öğretmenleri ($\bar{X} = 2,65$) ile diğer branşlarda “çok” ($\bar{X} = 2,71$) olarak bulunmuştur. Sınıf Öğretmenleri ve diğer branşlardaki öğretmenlerin görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(556)} = -0,73, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “okuttuğu sınıf ve ders ile ilgili defter, dosya ve kayıtları tutma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, sınıf öğretmenleri ($\bar{X} = 3,02$) ile diğer branşlarda “çok” ($\bar{X} = 2,98$) olarak bulunmuştur. Sınıf Öğretmenleri ve diğer branşlardaki öğretmenlerin görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(557)} = 0,54, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “törenlere, mesleki toplantı, öğrenci kulüpleri etkinlikleri, öğretmenler kurulu vb. toplantılara katılma, kararlar alma ve uygulama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre 2,87’lik ortalama ile “çok”, diğer branşlardaki öğretmenlerin görüşlerine göre 2,92’lik ortalama ile “çok” yerine getirdikleri bulunmuş olup her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(562)} = -0,63, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “çevreyi tanıma ve koruma, velilerle uyumlu ilişkiler kurma ve çevreden yararlanma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, sınıf öğretmenlerinde ($\bar{X} = 2,66$) ile “çok”; diğer branşlarda “çok” ($\bar{X} = 2,81$) olarak bulunmuştur. Sınıf Öğretmenleri ve diğer branşlardaki öğretmenlerin görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(567)} = -0,87, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “öğrencileri, okulunu ve öğretmenlik mesleğini sevme, benimseme ve örnek olma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre 2,68’lik ortalama ile “çok”, diğer branşlardaki öğretmenlerin görüşlerine göre 2,61’lik ortalama ile “çok” yerine getirdikleri bulunmuş olup her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(557)} = 0,75, p > .05$].

Çizelge 44. Öğretmenlerin Branşlarına Göre, Müfettişlerin “Yönetim-Çevre İlişkileri ve Mesleki Gelişim” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri

Rehberlik Konuları	Branşı	\bar{X}	s.s.	Sd	t	p																																																								
15 Yönetici, öğretmen ve diğer personel ile işbirliği içinde verilen görevleri yapma,	SınÖ.	2,65	1,04	556	-0,73	0,46																																																								
	Diğer	2,71	0,96				16 Okuttuğu sınıf ve ders ile ilgili defter, dosya ve kayıtları tutma,	SınÖ.	3,02	0,91	557	0,54	0,58	Diğer	2,98	0,91	17 Törenlere, mesleki toplantı, öğrenci kulüpleri etkinlikleri, öğretmenler kurulu vb. toplantılara katılma, kararlar alma ve uygulama,	SınÖ.	2,87	0,96	562	-0,63	0,52	Diğer	2,92	0,93	18 Çevreyi tanıma ve koruma, velilerle uyumlu ilişkiler kurma ve çevreden yararlanma,	SınÖ.	2,66	0,96	557	-0,87	0,38	Diğer	2,81	2,76	19 Öğrencileri, okulunu ve öğretmenlik mesleğini sevme, benimseme ve örnek olma,	SınÖ.	2,68	1,02	557	0,75	0,45	Diğer	2,61	0,99	20 Mesleğin ve görevinin gerektirdiği ilke ve kurallara uyma,	SınÖ.	2,78	0,94	559	-0,95	0,34	Diğer	2,86	0,92	21 Kendini yetiştirme, eğitim ile ilgili eserleri okuma, mevzuatı ve çağdaş öğretim stratejilerini izleme, öğrenme ve uygulama,	SınÖ.	2,71	1,01	561	-0,32
16 Okuttuğu sınıf ve ders ile ilgili defter, dosya ve kayıtları tutma,	SınÖ.	3,02	0,91	557	0,54	0,58																																																								
	Diğer	2,98	0,91				17 Törenlere, mesleki toplantı, öğrenci kulüpleri etkinlikleri, öğretmenler kurulu vb. toplantılara katılma, kararlar alma ve uygulama,	SınÖ.	2,87	0,96	562	-0,63	0,52	Diğer	2,92	0,93	18 Çevreyi tanıma ve koruma, velilerle uyumlu ilişkiler kurma ve çevreden yararlanma,	SınÖ.	2,66	0,96	557	-0,87	0,38	Diğer	2,81	2,76	19 Öğrencileri, okulunu ve öğretmenlik mesleğini sevme, benimseme ve örnek olma,	SınÖ.	2,68	1,02	557	0,75	0,45	Diğer	2,61	0,99	20 Mesleğin ve görevinin gerektirdiği ilke ve kurallara uyma,	SınÖ.	2,78	0,94	559	-0,95	0,34	Diğer	2,86	0,92	21 Kendini yetiştirme, eğitim ile ilgili eserleri okuma, mevzuatı ve çağdaş öğretim stratejilerini izleme, öğrenme ve uygulama,	SınÖ.	2,71	1,01	561	-0,32	0,74	Diğer	2,74	0,97						
17 Törenlere, mesleki toplantı, öğrenci kulüpleri etkinlikleri, öğretmenler kurulu vb. toplantılara katılma, kararlar alma ve uygulama,	SınÖ.	2,87	0,96	562	-0,63	0,52																																																								
	Diğer	2,92	0,93				18 Çevreyi tanıma ve koruma, velilerle uyumlu ilişkiler kurma ve çevreden yararlanma,	SınÖ.	2,66	0,96	557	-0,87	0,38	Diğer	2,81	2,76	19 Öğrencileri, okulunu ve öğretmenlik mesleğini sevme, benimseme ve örnek olma,	SınÖ.	2,68	1,02	557	0,75	0,45	Diğer	2,61	0,99	20 Mesleğin ve görevinin gerektirdiği ilke ve kurallara uyma,	SınÖ.	2,78	0,94	559	-0,95	0,34	Diğer	2,86	0,92	21 Kendini yetiştirme, eğitim ile ilgili eserleri okuma, mevzuatı ve çağdaş öğretim stratejilerini izleme, öğrenme ve uygulama,	SınÖ.	2,71	1,01	561	-0,32	0,74	Diğer	2,74	0,97																
18 Çevreyi tanıma ve koruma, velilerle uyumlu ilişkiler kurma ve çevreden yararlanma,	SınÖ.	2,66	0,96	557	-0,87	0,38																																																								
	Diğer	2,81	2,76				19 Öğrencileri, okulunu ve öğretmenlik mesleğini sevme, benimseme ve örnek olma,	SınÖ.	2,68	1,02	557	0,75	0,45	Diğer	2,61	0,99	20 Mesleğin ve görevinin gerektirdiği ilke ve kurallara uyma,	SınÖ.	2,78	0,94	559	-0,95	0,34	Diğer	2,86	0,92	21 Kendini yetiştirme, eğitim ile ilgili eserleri okuma, mevzuatı ve çağdaş öğretim stratejilerini izleme, öğrenme ve uygulama,	SınÖ.	2,71	1,01	561	-0,32	0,74	Diğer	2,74	0,97																										
19 Öğrencileri, okulunu ve öğretmenlik mesleğini sevme, benimseme ve örnek olma,	SınÖ.	2,68	1,02	557	0,75	0,45																																																								
	Diğer	2,61	0,99				20 Mesleğin ve görevinin gerektirdiği ilke ve kurallara uyma,	SınÖ.	2,78	0,94	559	-0,95	0,34	Diğer	2,86	0,92	21 Kendini yetiştirme, eğitim ile ilgili eserleri okuma, mevzuatı ve çağdaş öğretim stratejilerini izleme, öğrenme ve uygulama,	SınÖ.	2,71	1,01	561	-0,32	0,74	Diğer	2,74	0,97																																				
20 Mesleğin ve görevinin gerektirdiği ilke ve kurallara uyma,	SınÖ.	2,78	0,94	559	-0,95	0,34																																																								
	Diğer	2,86	0,92				21 Kendini yetiştirme, eğitim ile ilgili eserleri okuma, mevzuatı ve çağdaş öğretim stratejilerini izleme, öğrenme ve uygulama,	SınÖ.	2,71	1,01	561	-0,32	0,74	Diğer	2,74	0,97																																														
21 Kendini yetiştirme, eğitim ile ilgili eserleri okuma, mevzuatı ve çağdaş öğretim stratejilerini izleme, öğrenme ve uygulama,	SınÖ.	2,71	1,01	561	-0,32	0,74																																																								
	Diğer	2,74	0,97																																																											

P<.05

İlköğretim müfettişlerinin “mesleğin ve görevinin gerektirdiği ilke ve kurallara uyma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, sınıf öğretmenlerinde ($\bar{X} = 2,78$) ile “çok”; diğer branşlarda “çok” ($\bar{X} = 2,86$) olarak bulunmuştur. Sınıf Öğretmenleri ve diğer branşlardaki öğretmenlerin görüşleri arasında ortaya çıkan fark, anlamlı bir fark özelliği taşımamaktadır [$t_{(559)} = -0,95$, $p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “kendini yetiştirme, eğitim ile ilgili eserleri okuma, mevzuatı ve çağdaş öğretim stratejilerini izleme, öğrenme ve uygulama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre 2,71’lik ortalama ile “çok”, diğer branşlardaki öğretmenlerin görüşlerine göre 2,74’lük ortalama ile “çok” yerine getirdikleri bulunmuş olup her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$t_{(561)} = -0,32, p > .05$].

İlköğretim müfettişlerinin, Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre öğretmenlere yönetim – çevre ilişkileri ve mesleki gelişim konusuna yönelik rehberlik yapma düzeylerine ilişkin öğretmenlerin görüşleri irdelenmiş ve ilişki düzeyini aramaya yönelik yapılan istatistiksel işlemler sonunda elde edilen değerler Çizelge 45’de verilmiştir. Çizelgede yer alan verilerden merkez ve taşra okullarındaki öğretmenlerin yönetim – çevre ilişkileri ve mesleki gelişim ile ilgili yapılan rehberliklere ilişkin olarak görüşleri arasındaki farklar aşağıda ortaya konmuştur.

İlköğretim müfettişlerinin “yönetici, öğretmen ve diğer personel ile işbirliği içinde verilen görevleri yapma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın öğretmenlerin görüşlerine göre 2,39’luk ortalama ile “az”, erkek öğretmenlerin görüşlerine göre 2,98’lik ortalama ile “çok” yerine getirdikleri görülmekte ise de her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark oluşmuştur [$t_{(543)} = 7,15, p < .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “okuttuğu sınıf ve ders ile ilgili defter, dosya ve kayıtları tutma,” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın öğretmenlerin görüşlerine göre “çok” ($\bar{X} = 2,84$), erkek öğretmenlerin görüşlerine göre “çok” ($\bar{X} = 3,19$) yerine getirdikleri görülmekte ve her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark oluşmaktadır [$t_{(544)} = 4,52, p < .05$].

İlköğretim müfettişlerinin “törenlere, mesleki toplantı, öğrenci kulüpleri etkinlikleri, öğretmenler kurulu vb. toplantılara katılma, kararlar alma ve uygulama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın öğretmenlerin görüşlerine göre 2,67’lik ortalama ile “çok”, erkek öğretmenlerin görüşlerine göre 3,12’lik ortalama ile “çok” yerine getirdikleri, her iki grupta ortaya koydukları görüşlere göre

İlköğretim müfettişlerinin “törenlere, mesleki toplantı, öğrenci kulüpleri etkinlikleri, öğretmenler kurulu vb. toplantılara katılma, kararlar alma ve uygulama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeylerini “çok” olarak ortaya koymalarına karşın erkek öğretmenler 3,12’lik, kadın öğretmenlerde 2,67’lik ortalama ile her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır [$t_{(549)}= 5,72, p<.05$].

İlköğretim müfettişlerinin “çevreyi tanıma ve koruma, velilerle uyumlu ilişkiler kurma ve çevreden yararlanma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın öğretmenlerin görüşlerine göre 2,60’lık ortalama ile “çok”, erkek öğretmenlerin görüşlerine göre 2,88’lik ortalama ile “çok” yerine getirdikleri görülmekte ve her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark oluşmamıştır [$t_{(544)}=-1,60, p>.05$].

İlköğretim müfettişlerinin “öğrencileri, okulunu ve öğretmenlik mesleğini sevmeye, benimseme ve örnek olma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın öğretmenlerin görüşlerine göre “az” ($\bar{X} = 2,39$), erkek öğretmenlerin görüşlerine göre “çok” ($\bar{X} = 2,92$) yerine getirdikleri görülmekte ve her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark oluşmuştur [$t_{(544)}= 6,35, p<.05$].

İlköğretim müfettişlerinin “mesleğin ve görevinin gerektirdiği ilke ve kurallara uyma” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın öğretmenlerin görüşlerine göre 2,66’lık ortalama ile “çok”, erkek öğretmenlerin görüşlerine göre 3,00’lik ortalama ile “çok” yerine getirdikleri görülmekte ise de her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark oluşmuştur [$t_{(546)}=4,36, p<.05$].

İlköğretim müfettişlerinin “kendini yetiştirme, eğitim ile ilgili eserleri okuma, mevzuatı ve çağdaş öğretim stratejilerini izleme, öğrenme ve uygulama” işlerine yönelik rehberlikleri yerine getirme düzeyleri, kadın öğretmenlerin görüşlerine göre 2,51’lik ortalama ile “çok”, erkek öğretmenlerin görüşlerine göre 2,96’lık ortalama ile “çok” yerine getirdikleri görülmekte ise de her iki grubun görüşleri arasında anlamlı bir fark oluşmuştur [$t_{(548)}=-5,52, p<.05$].

Çizelge 45. Öğretmenlerin Cinsiyete Göre, Müfettişlerin “Yönetim-Çevre İlişkileri ve Mesleki Gelişim” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri

Rehberlik Konuları	Cinsiyet	\bar{X}	s.s.	Sd	t	p																																																								
15 Yönetici, öğretmen ve diğer personel ile işbirliği içinde verilen görevleri yapma,	K	2,39	0,99	543	7,15*	0,00																																																								
	E	2,98	0,93				16 Okuttuğu sınıf ve ders ile ilgili defter, dosya ve kayıtları tutma,	K	2,84	0,94	544	4,52*	0,00	E	3,19	0,85	17 Törenlere, mesleki toplantı, öğrenci kulüpleri etkinlikleri, öğretmenler kurulu vb. toplantılara katılma, kararlar alma ve uygulama	K	2,67	0,96	549	5,72*	0,00	E	3,12	0,88	18 Çevreyi tanıma ve koruma, velilerle uyumlu ilişkiler kurma ve çevreden yararlanma,	K	2,60	2,65	544	-1,60	0,10	E	2,88	0,95	19 Öğrencileri, okulunu ve öğretmenlik mesleğini sevme, benimseme ve örnek olma,	K	2,39	0,98	544	6,35*	0,00	E	2,92	0,96	20 Mesleğin ve görevinin gerektirdiği ilke ve kurallara uyma,	K	2,66	0,93	546	4,36*	0,00	E	3,00	0,90	21 Kendini yetiştirme, eğitim ile ilgili eserleri okuma, mevzuatı ve çağdaş öğretim stratejilerini izleme, öğrenme ve uygulama,	K	2,51	0,96	548	-5,52*
16 Okuttuğu sınıf ve ders ile ilgili defter, dosya ve kayıtları tutma,	K	2,84	0,94	544	4,52*	0,00																																																								
	E	3,19	0,85				17 Törenlere, mesleki toplantı, öğrenci kulüpleri etkinlikleri, öğretmenler kurulu vb. toplantılara katılma, kararlar alma ve uygulama	K	2,67	0,96	549	5,72*	0,00	E	3,12	0,88	18 Çevreyi tanıma ve koruma, velilerle uyumlu ilişkiler kurma ve çevreden yararlanma,	K	2,60	2,65	544	-1,60	0,10	E	2,88	0,95	19 Öğrencileri, okulunu ve öğretmenlik mesleğini sevme, benimseme ve örnek olma,	K	2,39	0,98	544	6,35*	0,00	E	2,92	0,96	20 Mesleğin ve görevinin gerektirdiği ilke ve kurallara uyma,	K	2,66	0,93	546	4,36*	0,00	E	3,00	0,90	21 Kendini yetiştirme, eğitim ile ilgili eserleri okuma, mevzuatı ve çağdaş öğretim stratejilerini izleme, öğrenme ve uygulama,	K	2,51	0,96	548	-5,52*	0,00	E	2,96	0,97						
17 Törenlere, mesleki toplantı, öğrenci kulüpleri etkinlikleri, öğretmenler kurulu vb. toplantılara katılma, kararlar alma ve uygulama	K	2,67	0,96	549	5,72*	0,00																																																								
	E	3,12	0,88				18 Çevreyi tanıma ve koruma, velilerle uyumlu ilişkiler kurma ve çevreden yararlanma,	K	2,60	2,65	544	-1,60	0,10	E	2,88	0,95	19 Öğrencileri, okulunu ve öğretmenlik mesleğini sevme, benimseme ve örnek olma,	K	2,39	0,98	544	6,35*	0,00	E	2,92	0,96	20 Mesleğin ve görevinin gerektirdiği ilke ve kurallara uyma,	K	2,66	0,93	546	4,36*	0,00	E	3,00	0,90	21 Kendini yetiştirme, eğitim ile ilgili eserleri okuma, mevzuatı ve çağdaş öğretim stratejilerini izleme, öğrenme ve uygulama,	K	2,51	0,96	548	-5,52*	0,00	E	2,96	0,97																
18 Çevreyi tanıma ve koruma, velilerle uyumlu ilişkiler kurma ve çevreden yararlanma,	K	2,60	2,65	544	-1,60	0,10																																																								
	E	2,88	0,95				19 Öğrencileri, okulunu ve öğretmenlik mesleğini sevme, benimseme ve örnek olma,	K	2,39	0,98	544	6,35*	0,00	E	2,92	0,96	20 Mesleğin ve görevinin gerektirdiği ilke ve kurallara uyma,	K	2,66	0,93	546	4,36*	0,00	E	3,00	0,90	21 Kendini yetiştirme, eğitim ile ilgili eserleri okuma, mevzuatı ve çağdaş öğretim stratejilerini izleme, öğrenme ve uygulama,	K	2,51	0,96	548	-5,52*	0,00	E	2,96	0,97																										
19 Öğrencileri, okulunu ve öğretmenlik mesleğini sevme, benimseme ve örnek olma,	K	2,39	0,98	544	6,35*	0,00																																																								
	E	2,92	0,96				20 Mesleğin ve görevinin gerektirdiği ilke ve kurallara uyma,	K	2,66	0,93	546	4,36*	0,00	E	3,00	0,90	21 Kendini yetiştirme, eğitim ile ilgili eserleri okuma, mevzuatı ve çağdaş öğretim stratejilerini izleme, öğrenme ve uygulama,	K	2,51	0,96	548	-5,52*	0,00	E	2,96	0,97																																				
20 Mesleğin ve görevinin gerektirdiği ilke ve kurallara uyma,	K	2,66	0,93	546	4,36*	0,00																																																								
	E	3,00	0,90				21 Kendini yetiştirme, eğitim ile ilgili eserleri okuma, mevzuatı ve çağdaş öğretim stratejilerini izleme, öğrenme ve uygulama,	K	2,51	0,96	548	-5,52*	0,00	E	2,96	0,97																																														
21 Kendini yetiştirme, eğitim ile ilgili eserleri okuma, mevzuatı ve çağdaş öğretim stratejilerini izleme, öğrenme ve uygulama,	K	2,51	0,96	548	-5,52*	0,00																																																								
	E	2,96	0,97																																																											

p<.05

İlköğretim müfettişlerinin, öğretmenlere yönetim – çevre ilişkileri ve mesleki gelişim konusu ile ilgili rehberlik rollerini oynama derecesine, öğretmenlerin hizmet süreleri açısından bakıldığında; bu yönüyle görüşler arasında anlamlı bir farka ulaşılamamıştır. Yönetim – çevre ilişkileri ve mesleki gelişim ile ilgili olarak verilen yedi rehberlik konusunda farklı hizmet sürelerine sahip öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı fark olmadığı ve görüşlerin farklılaşmadığı söylenebilir.

Çizelge 46. Öğretmenlerin Hizmet Sürelerine Göre, Müfettişlerin “Yönetim-Çevre İlişkileri ve Mesleki Gelişim” Konusundaki Rehberliklerine İlişkin Görüşleri

			sd	\bar{X}	F	P
D.15 Yönetici, öğretmen ve Diğer personel ile işbirliği içinde Verilen görevleri yapma,	Gruplarasası	4,65	5	0,93	0,92	0,46
	Grupiçi	556,13	550	1,01		
	TOPLAM	560,79	555			
D.16 Okuttuğu sınıf ve ders ile ilgili defter, dosya ve kayıtları tutma,	Gruplarasası	3,49	5	0,69	0,83	0,52
	Grupiçi	458,33	551	0,83		
	TOPLAM	461,82	556			
D.17 Törenlere, mesleki toplantı, öğrenci kulüpleri etkinlikleri, öğretmenler kurulu vb. toplantılara katılma, kararlar alma ve uygulama	Gruplarasası	4,30	5	0,86	0,96	0,43
	Grupiçi	494,50	556	0,88		
	TOPLAM	498,81	561			
D.18 Çevreyi tanıma ve koruma, velilerle uyumlu ilişkiler kurma ve çevreden yararlanma,	Gruplarasası	29,45	5	5,89	1,47	0,19
	Grupiçi	2202,8	551	3,99		
	TOPLAM	2232,28	556			
D.19 Öğrencileri, okulunu ve öğretmenlik mesleğini sevme, benimseme ve örnek olma	Gruplarasası	5,42	5	1,08	1,08	0,36
	Grupiçi	550,46	551	0,99		
	TOPLAM	555,88	556			
D.20 Mesleğin ve görevinin gerektirdiği ilke ve kurallara uyma,	Gruplarasası	6,53	5	1,30	1,50	0,18
	Grupiçi	481,63	553	0,87		
	TOPLAM	488,16	558			
D.21 Kendini yetiştirme, eğitim ile ilgili eserleri okuma, mevzuatı ve çağdaş öğretim stratejilerini izleme, öğrenme ve uygulama,	Gruplarasası	6,25	5	1,25	1,28	0,26
	Grupiçi	540,69	555	0,97		
	TOPLAM	546,95	560			

3.5 İlköğretim Müfettişlerinin Öğretmenlere Rehberlik Yapma Derecelerine Yönelik Yorumlar

Anketlerden elde edilen bulgular, ilköğretim müfettişlerinin öğretmenlere rehberlik yapma derecelerine ilişkin öğretmen görüşleri; 1)Yerleşim birimi, 2)Görev alanı, 3) Cinsiyet, 4) Hizmet süresi olmak üzere dört başlık altında ve a) dersliğin eğitim öğretime hazırlık durumu, b)Eğitim öğretim durumu, c)Yönetim – çevre ilişkileri ve mesleki gelişimi olmak üzere üç alt boyutta değerlendirilmiştir.

İlköğretim müfettişlerinin, öğretmenlere dersliklerin eğitim öğretime hazırlanması, eğitim öğretim durumu, yönetim – çevre ilişkileri ve mesleki gelişim konuları ile ilgili rehberlik rollerini oynama derecesine, öğretmenlerin hizmet süreleri ile branşları açısından bakıldığında; öğretmenler, ilköğretim müfettişlerinin “dersliklerin eğitim öğretime hazırlanması, eğitim öğretim durumu, yönetim – çevre ilişkileri ve mesleki gelişim” konularında rehberlik görevlerini “çok” yerine getirdiklerini belirtmişler ve görüşler arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Bu bağlamda; dersliklerin eğitim öğretime hazırlanması ile ilgili olarak verilen dört rehberlik konusunda; farklı hizmet süreleri ile farklı branşlara sahip öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı fark bulunmamaktadır. Ancak; öğretmenlerin cinsiyetine ve görev yaptıkları yerleşim birimine göre; ilköğretim müfettişlerinin “*dersliklerin eğitim öğretime hazırlanması*” ile ilgili verilen:

1. Dersliğin düzenlenmesi, bakım ve temizliği,
2. Derslikte gerekli olan etkinlik ve ilgi köşelerini oluşturma,
3. Derslikte seviyeyi uygun ders/oyun, araç, gereç ve materyalleri bulundurma konularında merkezde çalışan ve kadın öğretmenlerin görüşlerine göre “*az*”; düzeyde rehberlik görevlerini yerine getirdikleri ortaya konmuştur.

Öte yandan eğitim öğretim durumu ile ilgili olarak verilen on rehberlik konusunda; farklı hizmet süreleri ile farklı branşlara sahip öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı fark olmadığı ortaya çıkmıştır. Ancak; öğretmenlerin cinsiyetine ve görev yaptıkları yerleşim birimine göre; ilköğretim müfettişlerinin “*eğitim öğretim durumu*” ile ilgili verilen:

1. Yıllık, ünite, günlük ve diğer öğretim planlarını ve hazırlama,
2. Öğrenme ilkelerini gözetme, uygun strateji yöntem, teknik ve araçları seçme, etkili kullanma ve kullandırma,
3. Öğrencilerin öğrenme etkinliklerine aktif katılımını sağlayacak ortam ve süreçleri hazırlama,

4. Öğrenci seviyesine ve mevzuatına uygun ödev verme, araştırma, yaptırma, öğrenmeyi öğrenen bireyler yetiştirme,
5. Öğrencilerde ulusal bilinci ve ulusal değerlere saygı ve sevgiyi geliştirme,
6. Öğrencilere okuma zevki ve alışkanlığı kazandırma, Türkçeyi etkili ve doğru kullanma ve kullandırma,
7. Öğrencilere ders programlarının öngördüğü hedef ve hedef davranışları, sorumluluk ve güven duygusu kazandırma,
8. Sınıflarda özel öğretimi gerektiren öğrencilerle ilgili etkinlikleri yürütme,
9. Öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme,
10. Öğretmenin sınıf içi çevredeki eğitimsel liderliği becerisi konularında merkezde çalışan ve kadın öğretmenlerin görüşlerine göre “**çok**” düzeyde rehberlik görevlerini yerine getirdikleri belirtilmiştir.

Bununla birlikte yönetim – çevre ilişkileri ve mesleki gelişim konusu ile ilgili olarak verilen yedi rehberlik konusunda; farklı hizmet süreleri ile farklı branşlara sahip öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı fark olmadığı; ancak: Öğretmenlerin cinsiyetine ve görev yaptıkları yerleşim birimine göre; ilköğretim müfettişlerinin “*yönetim – çevre ilişkileri ve mesleki gelişim*” ile ilgili verilen:

1. Yönetici, öğretmen ve Diğer personel ile işbirliği içinde Verilen görevleri yapma,
2. Okuttuğu sınıf ve ders ile ilgili defter, dosya ve kayıtları tutma,
3. Törenlere, mesleki toplantı, öğrenci kulüpleri etkinlikleri, öğretmenler kurulu vb. toplantılara katılma, kararlar alma ve uygulama,
4. Çevreyi tanıma ve koruma, velilerle uyumlu ilişkiler kurma ve çevreden yararlanma,

5. Öğrencileri, okulunu ve öğretmenlik mesleğini sevme, benimseme ve örnek olma,

6. Mesleğin ve görevinin gerektirdiği ilke ve kurallara uyma,

7. Kendini yetiştirme, eğitim ile ilgili eserleri okuma, mevzuatı ve çağdaş öğretim stratejilerini izleme, öğrenme ve uygulama konularında merkezde çalışan ve kadın öğretmenlerin görüşlerine göre “**çok**” yerine getirdiklerini belirtmelerine rağmen görüşler arasında anlamlı farklar ortaya çıkmıştır. Bir başka deyişle erkek öğretmenler ile kadın öğretmenlerin; merkezde çalışan öğretmenlerle taşrada çalışan öğretmenlerin görüşleri arasında ortaya çıkan farklar anlamlı bulunmuştur.

Buna göre; merkez ilköğretim okullarımızda görev yapan öğretmenlerimizin çoğunluğunun da kadın öğretmenlerden oluştuğu göz önüne alınarak; “*dersliklerin eğitim öğretime hazırlanması*”, “*eğitim öğretim durumu*”, “*yönetim – çevre ilişkileri ve mesleki gelişim*” yönünde doğaları gereği daha titiz ve duyarlı oldukları, rehberlik hizmeti almanın istekliliğe bağlı oluşu, daha çok bireysel yönünün ağır bastığı; 2005 – 2006 eğitim öğretim yılında ilköğretim kurumları ders programlarının değiştirilerek, 1–5 sınıf programlarının yeni uygulamaya konulmuş olduğu da dikkate alındığında İlköğretim Müfettişlerinin merkezde çalışan öğretmenlerin dersliklerin eğitim öğretime hazırlanabilmesi, sınıf içi eğitim öğretim etkinliklerinin yürütülmesi, yönetim – çevre ilişkileri ve mesleki gelişim için gerekli olan kaynaklara, araç gereçlere daha kolay ulaşabileceklerini varsaydıkları söylenebilir.

BÖLÜM IV

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma bulguları ve yorumlara dayalı olarak, ulaşılan sonuçlar ve geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

Sonuçlar

İlköğretim müfettişlerinin, ilköğretim okulu yönetici ve öğretmenlerinin görüşlerine göre rehberlik görevlerini gerçekleştirme düzeylerini tespit etmek amacıyla yapılan bu araştırmanın sonuçları şöyledir:

1. İlköğretim müfettişlerinin, okul yöneticilerine kurumun fiziksel durumu, Eğitim öğretim ve değerlendirme, büro işleri, yönetim ve çevre ilişkileri ve kendini yetiştirme ile ilgili rehberlik rollerini oynama derecesine, okul yöneticilerinin hizmet süreleri, cinsiyetleri, görev alanları ve görev yaptıkları yerleşim birimi açısından bakıldığında; yöneticiler, ilköğretim müfettişlerinin “*fiziki durum*”, “*eğitim öğretim durumu*”, “*büro işleri*”, “*yönetim – çevre ilişkileri*” ile “*mesleki gelişim*” konusunda ki rehberlik görevlerini gerçekleştirme düzeyini “çok” olarak belirtmişler ve yöneticilerin görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Bunun nedeni olarak, ilköğretim müfettişlerinin kurum yöneticilerine yönelik rehberlik rollerini oynarken; kurumların durumsallıklarını göz önüne alarak, okul yöneticilerinin hizmet süreleri, cinsiyetleri, görev alanları ve görev yaptıkları yerleşim birimine göre yöneticiler arasında ayrıma gitmedikleri söylenebilir.

2. İlköğretim müfettişlerinin, öğretmenlere dersliklerin eğitim öğretime hazırlanması, eğitim öğretim durumu, yönetim – çevre ilişkileri ve mesleki gelişim

konuları ile ilgili rehberlik rollerini oynama derecesine, öğretmenlerin hizmet süreleri ile branşları açısından bakıldığında; öğretmenler, ilköğretim müfettişlerinin “dersliklerin eğitim öğretime hazırlanması, eğitim öğretim durumu, yönetim – çevre ilişkileri ve mesleki gelişim” konularında rehberlik görevlerini “**çok**” yerine getirdiklerini belirtmişler ve görüşler arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

3. Bunun yanı sıra; *dersliklerin eğitim öğretime hazırlanması* ile ilgili rehberlik konusunda; farklı hizmet süreleri ile farklı branşlara sahip öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı fark olmadığı; ancak: Öğretmenlerin cinsiyetine ve görev yaptıkları yerleşim birimine göre; ilköğretim müfettişlerinin “*dersliklerin eğitim öğretime hazırlanması*” yönündeki rehberlik rollerini, merkezde çalışan ve bayan öğretmenlerin görüşlerine göre “**az**” yerine getirdikleri bulunmuştur.

Öte yandan eğitim öğretim durumu ile ilgili rehberlik rollerini yerine getirmede; farklı hizmet süreleri ile farklı branşlara sahip öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı fark olmadığı; ancak: Öğretmenlerin cinsiyetine ve görev yaptıkları yerleşim birimine göre; ilköğretim müfettişlerinin “*eğitim öğretim durumu*” ile ilgili rollerini merkezde çalışan ve bayan öğretmenlerin görüşlerine göre “**çok**” yerine getirdikleri ortaya çıkmıştır.

Bununla birlikte yönetim – çevre ilişkileri ve mesleki gelişim konusu ile ilgili rehberlik rollerini yerine getirmelerinde; farklı hizmet süreleri ile farklı branşlara sahip öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı fark olmadığı; ancak: Öğretmenlerin cinsiyetine ve görev yaptıkları yerleşim birimine göre; ilköğretim müfettişlerinin “*yönetim – çevre ilişkileri ve mesleki gelişim*” ile ilgili rehberlik rollerini yerine getirme düzeyleri merkezde çalışan ve bayan öğretmenlerin görüşlerine göre “**çok**” olarak bulunmasına rağmen görüşler arasında anlamlı farklar ortaya çıkmıştır.

Bu bağlamda erkek öğretmenler ile kadın öğretmenlerin; merkezde çalışan öğretmenlerle taşrada çalışan öğretmenlerin görüşleri arasında ortaya çıkan farklar anlamlı bulunmuştur.

Bu farkların ortaya çıkmasına;

1. İlköğretim Müfettişlerinin merkezde çalışan öğretmenlerin dersliklerin eğitim öğretime hazırlanabilmesi, sınıf içi eğitim öğretim etkinliklerinin yürütülmesi, yönetim – çevre ilişkileri ve mesleki gelişim için gerekli olan kaynaklara, araç gereçlere daha kolay ulaşabileceklerini düşünmeleri,

2. 2005–2006 eğitim öğretim yılında ilköğretim kurumları ders programlarının değiştirilerek, 1–5 sınıf programlarının yeni uygulamaya konulmuş olmasının rol oynamış olabileceği söylenebilir.

Öneriler

Bu çalışmanın bulgu, yorum ve sonuçlarına dayalı olarak şu öneriler geliştirilmiştir.

1. İlköğretim müfettişlerinin, çağdaş eğitimin gereği olarak öne çıkan rehberlik rollerinin daha etkili olarak sergileyebilmeleri ve yapılan rehberlik çalışmalarının etkililik düzeyinin daha üst seviyelere çıkarılabilmesi, rehberlik çalışmalarından beklenen verimliliğin en üst düzeyde alınabilmesi için teftiş gruplarının yanı sıra rehberlik gruplarının da oluşturulması ve rehberlik çalışmalarının yıl boyunca sürdürülmesi gerekmektedir.

2. Rehberlik eden kadar, rehberlik hizmeti alacak olanında istekli ve katılımcı olmasını gerektiren rehberlik sürecinde, ilköğretim okulu yönetici ve öğretmenlerinin rehberliğe ihtiyaç duydukları konuları önceden tespit etmeleri; rehberlik ve teftiş gruplarına önceden iletmeleri gerekmektedir.

3. Rehberlik çalışmalarına başlamadan önce kurum yöneticisinden kurum ve çalışanlarının hangi konularda rehberliğe gereksinin duyduğu konusunda bilgiler alınarak; alınan bu bilgiler ışığında yapılan rehberlik çalışmalarına daha fazla ağırlık verilmelidir.

4. İlköğretim müfettişlerin rehberlik rollerini yerlerine getirmeleri konusunda çalışacakların, bu rollerle ilgili olarak müfettiş görüşlerine dayalı bir çalışma yapmaları, bu konuda farklı bir açıdan sorunun irdelenmesine katkı sağlayacaktır.

5. İlköğretim müfettişlerin denetim sürecindeki diğer rolleri ile ilgili çalışmalar da düzenlenebilir.

6. Benzer çalışmalar ilköğretim müfettişleri yanında, bakanlık müfettişleri düzeyinde yapılabilir ve rollerin yerine getirilmesi ile ilgili olarak ilköğretim ve bakanlık müfettişlerinin rolleri yerine getirme biçim ve dereceleri karşılaştırılabilir.

KAYNAKÇA

AÇIKGÖZ, Kemal (1984). **Okullarda karara Katılma**. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal ve idari ilimler Fakültesi Eğitim Bölümü.

AKÇAY, Cengiz R., BAŞAR Aydın M. (1995). **Türk Eğitim Sistemi**. Çanakkale

ALIÇ, Mehmet (1987). **Yönetim Ve Liderlik**. Eğitim Fakültesi Dergisi C. 2, S. 147, s.s. 141 – 149.

ALTINTAŞ, Rasim. **Liselerde Kurum Teftişi**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), A.Ü. Eğitim Fakültesi, Ankara:1980.

ARAT, M. Vasi (1995). **İlköğretim Kurumlarında Rehberliğin Yeri ve Önemi**. Eğitim Yönetimi Dergisi. Ankara: Yıl 1, Sayı 3, s.s. 335 – 340.

AYDIN, İnyet (2005). **Öğretimde Denetim**. Pegama Yayıncılık.

AYDIN, Mustafa (1984). **Örgütlerde çatışma**. Ankara: Bas-Yay.

AYDIN, Mustafa (1986). **Çağdaş Eğitim Denetimi**, İM.Araştırma Yayın Danışmanlık A.Ş.Ankara.

AYDIN, Mustafa (1990). **İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Sempozyum Bildirileri**. İstanbul: Kuşak Ofset

AYDIN, Mustafa (2000). **Çağdaş Eğitim Denetimi**. Ankara: Hatipoğlu Yayıncılık

AYDIN, Mustafa (1993). **Çağdaş Eğitim Denetimi**. Ankara: Pegem Yayın No:4

BAŞAR, Hüseyin (1993). **Eğitim Denetçisi**. Ankara

----- (2000). **Eğitim Denetçisi**. Ankara: Pegema Yayıncılık

BALTA, Selahattin (1988). **Türk Teftiş Sisteminin Bu Günü ve Geleceği**, Denetfe Yayınları, Ankara.

BOLATOĞLU, Firdevs (1983). **Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Birimlerinde Teftiş Sistemi**. Basılmamış Uzmanlık Tezi, TODAİE.

BURSALIOĞLU, Ziya (1991). **Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış**. Ankara: Pegem

CAN, Niyazi (2004). **İlköğretim Öğretmenlerinin Denetimi ve Sorunları**. Milli Eğitim Dergisi. Kış. Sayı: 161

CURTİN, James (1964). **Supervison in Todays Elementary Schools**. Macmillan Com. N.Y.

DAVİS, Keith (1972). **Human Behavior at Work: Human Relations and Organizational Behavior**. 4. baskı, New York, McGraw – Hill Book Co.

DÜLGER, İlhan (2005). **Eğitim Ana Planı: 1996-2011 Bütünleştirilmiş Bir Reform Stratejisini Uygulamaya Aktarma Düzeni**. Planlama Dergisi Özel Sayı. DPT.nin Kuruluşunun 42.Yıldönümü <http://ekutup.dpt.gov.tr/planlama/42nciyil/dulgeri.pdf>. s. s. 179 - 211.

DELİMEHMET, Emine (2005). **Eğitimde Teftişin Önemi**. <http://yayim.meb.gov.tr/yayimler/sayi12/delimehmet.htm> 26.05.2005

ERTUNÇ, Hüsne (2005). **Değerlendirme**. Özel Öğretimler Kurumu ookgm.meb. gov. tr / sunular/degerlend%FDrme.ppt

FEİGENBAUM, A. V (1961). **Total Quality Control** . Newyork: McGraw Hill Book Company Inc.

GARDNER, J.E.(1980). **Training The New Supersiors**. New York.

GÜLŞEN, Celal. (2001). **Toplam Kalite Yönetiminin Eğitim Sistemine Uygulanabilirliğinde Paydaşların Rolü**, Ankara: Aktif Eğitim Dergisi. (2) . (s. s. 84 – 92).

HARRİS, Ben M. (1963). **Supervisory Behaviör in Education**. Hall, Inc. Englewood Cliffs N. Y.

JENKINS, Lee.(1998). **İmproving Student Learning**. (Çev: Gönül Yenersoy) İstanbul: Kalder Yayınları.

KARAKAYA, S.Ömer (2001). **Denetimde Öğretmenlerin Geliştirilmesine Yönelik İnsan İlişkileri Davranışları Konusunda Öğretmen ve Denetçi Görüşleri**. Çanakkale: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

KAYA, Yahya Kemal (1979). **Eğitim Yönetimi, Kuram ve Türkiye'deki Uygulama**. Ankara: Doğan Basımevi.

KEPÇEOĞLU, Muharrem (2001). **Psikolojik Danışma ve Rehberlik**. İstanbul: Alkim Yayınevi

KODAMAN, Bayram (1980). **Abdulhamit Devri Eğitim Sistemi**, İstanbul.

KÖKSAL, Erhan (1974). **Türkiye’de Merkezi Hükümetin Taşra Örgütünün Denetimi**, Amme İdaresi Dergisi, Cilt 7, Sayı 1, Mart 1974, Ankara.

MARKS, James R., Stoops, Emery and Stops, Joyce King (1971). **Handbook of Educational Supervision**, Ally and Bacon, Inc, Boston.

MEB 1973: **Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Raporu**, Ankara:1973.

MEB 1977: **Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Raporu 1977**.

MEB. Tebliğler Dergisi (Şubat 2001). [Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Rehberlik ve Teftiş Yönergesi](#). Sayı:2521

MEB. Tebliğler Dergisi (Ekim 1999).[Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Yönetmeliği](#). Sayı: 2505.

PEHLİVAN, İnayet (1998). **Denetimde Personel Geliştirme**. İlköğretim Müfettişleri Eğitim Semineri Ders Notları. Ankara: A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.

RUDKİN, Donald A., and VEAL, Freed D.(1973). **Pirinciples Of Supervision**, Auerbach Publishers, Inc, Philadephia.

SAĞLAMER, Emin. (1985). **Eğitimde Teftiş ve Teknikleri**, 2. Baskı, Gül Yayınevi, Ankara.

SERGİOVANNİ, T.J. ve R. J. STARRATT (1979). **Supervision: Human Perspectives**, 2. baskı, New York, McGraw – Hill Co.

SU, Kamil. **Türk Eğitiminde Teftişin Yeri ve Önemi**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul:1974.

SİMON, Herbert A., DONALD W. Smithburg and VİCTOR A. Thompson (1975) **Kamu Yönetimi**. çev. Cemal Mihçioğlu. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal İlimler Fakültesi, No: 354.

TAYMAZ, Haydar (1981). **Hizmet İçi Eğitim, Kavramlar, İlkeler, Yöntemler**. A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayını, No: 113, Ankara.

TAYMAZ, Haydar (1982). **Teftiş: Kavramlar-İlkeler-Yöntemler**. A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayını, Ankara.

YALÇINKAYA, Mustafa (2002). **Yeni Öğretmen ve Teftiş**. Milli Eğitim Bakanlığı Milli Eğitim Dergisi. Kış - Bahar, Sayı: 153 – 154.

YALÇINKAYA, Mustafa (2003). **İlköğretimde Yeni Denetim Esasları: MEB. İlköğretim Denetçileri Başkanlıkları Rehberlik ve Teftiş Yönergesi Üzerine Bir İnceleme.** Milli Eğitim Bakanlığı Milli Eğitim Dergisi. Güz, Sayı: 160.

-----(<http://www.exit.109.com/~learn/tchreval:htm>), 2000.

Sayın Yönetici,

Bu anket formu, “İlköğretim okulu yönetici ve öğretmenlerinin görüşlerine göre, İlköğretim müfettişlerinin, rehberlik görevlerini gerçekleştirme düzeyleri”ni tespit etmek amacıyla hazırlanmıştır. Aşağıda, ilköğretim müfettişlerinin, “Rehberlik” görevlerini yerine getirmede sergilemeleri beklenen davranışlar verilmiştir. Sizce, ilköğretim müfettişlerinin bu davranışları ne derecede yerine getirdiklerini uygun seçeneği işaretleyerek belirtiniz, lütfen.

Katkılarınız için teşekkür ederiz.

Araştırma Grubu

1. **Okulunuzun bulunduğu yer:** 1. () Merkez okulu 2. () Köy/Kasaba Okulu
2. **Göreviniz:** 1. () Müdür 2. () Müdür Yard.
3. **Cinsiyetiniz:** 1.() Kadın 2.() Erkek
4. **Hizmet Süreniz:** 1.() 1 – 5 yıl 2.() 6- 10 yıl 3.() 11- 15 yıl
4.() 16- 20 yıl 5.() 21- 25 6.() 26 yıl ve üstü
5. **Öğrenim Durumunuz:** 1.() Ön Lisans 2.() Lisans Tamamlama 3.() Lisans
4.() Lisans Üstü 5.() Başka (Lütfen belirtiniz):.....
- ...

<u>Müfettişin Rehberlik Etkinlikleri</u>	Müfettişin Etkinliği Yerine Getirme Derecesi			
	<u>Pe</u> <u>k</u> <u>çok</u>	<u>Oldukç</u> <u>a</u>	<u>Kısime</u> <u>n</u>	<u>Hiç</u>
1. Okul bahçesi, bina ve bölümleri, oyun-spor alanları ve tesislerini düzenleme, bakım onarım ve kullanımını sağlama konusunda yapılan rehberlik.				
2. Bina ve tesisleri yerleşim planına uygun adlandırma ve kullanımını sağlama, konusunda yapılan rehberlik.				
3. Yangından korunma ve sivil savunma önlemlerini alma, elektrik tesisat ve panosunun bakımını yapma, kullanım şeması ve açıklamaları ilgili bölümlere asma konusunda yapılan rehberlik.				
4. Türk Bayrağı mevzuatını uygulama, Atatürk ve şeref köşesini hazırlama, koridorları mevzuata ve hizmetin niteliğine uygun düzenleme, konusunda yapılan rehberlik.				
5. Dershane ve diğer bölümlerde mevzuatına uygun donanım ve düzenlemeleri yapma konusunda yapılan rehberlik.				
6. Ders, spor ve sosyal etkinliklerde kullanılacak araç gereçleri ve demirbaş eşyaları edinme, koruma ve kullanımını sağlama, konusunda yapılan rehberlik.				
7. Sınıf ve okul kitapları/kütüphane, öğretmen çalışma odası, ana sınıfı, rehberlik servisi, laboratuvar, atölye, teknoloji derslikleri gibi bölümleri oluşturma konusunda yapılan rehberlik				
8. İş takvimi, yıllık çalışma programı ve okuttuğu dersin planlarını hazırlama ve uygulama konusunda yapılan rehberlik.				
9. Haftalık ders dağıtım çizelgesini, okulun ve çevrenin koşullarına uygun, öğrencilerin gelişim düzeyleri ve verimlilik esaslarını gözetererek hazırlama, konusunda yapılan rehberlik.				
10. Öğrencilere, okuttuğu dersin öngördüğü hedef ve hedef				

davranışları kazandırma, öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme konusunda yapılan rehberlik.				
11. Eğitim ve öğretimle ilgili sorunları belirleme, öğretmenler kurulunda görüşme ve alınan kararları uygulama.				
12. Öğretmenlerin; planlama, uygulama ve öğrenci başarısını ölçme değerlendirme etkinliklerinde birliği sağlama konusunda yapılan rehberlik.				
13. Törenler, belirli günler ve haftalar, öğrenci kulüpleri, sosyal, kültürel, sportif etkinlikler ile ders dışı etkinlikleri planlama ve yürütme konusunda yapılan rehberlik.				
14. Rehberlik hizmetlerinin amaca uygun yürütülmesini sağlama konusunda yapılan rehberlik.				
15. Öğrenci başarısızlığının nedenlerini araştırma, çözüm yolları önerme, gerekli önlemleri alma, özel eğitim ve kaynaştırma eğitimine ihtiyaç duyan öğrencilerle ilgili iş ve etkinlikleri yürütme konusunda yapılan rehberlik.				
16. Okul öncesi eğitimini özendirme ve gelişmeleri sağlama konusunda yapılan rehberlik.				
17. Yönetici ve öğretmenlerin yararlanacağı mevzuat, ders programları, kaynak kitapları, görsel, işitsel ve hareketli sunu araçlarını edinme ve kullanılmasını sağlamak, konusunda yapılan rehberlik.				
18. Derslerin/etütlerin zamanında ve verimli olarak yapılmasını sağlama. konusunda yapılan rehberlik.				
19. Kurumlarda tutulması gereken defter ve dosyalar ile desimal dosya sistemini ve kayıtları usulüne uygun düzenleme, işletme ve arşivleme. konusunda yapılan rehberlik.				
20. Öğrenci kayıt, nakil, sağlık, izin, rapor, belge, devam-devamsızlık, not çizelgeleri, karne, sınıf geçme, diploma vb. işleri yürütme, konusunda yapılan rehberlik				
21. Personelin göreve başlama-ayrılma, görevlendirme, sağlık, izin, rapor, özlük hakları, devam-devamsızlık, sicil, disiplin vb. işlemleri yürütme. konusunda yapılan rehberlik.				
22. Yeterli ve dengeli beslenme ilkelerine uygun aylık-haftalık yemek listelerini hazırlama ve uygulama, konusunda yapılan rehberlik.				
23. Öğrenci ve öğretmenlerin nöbet çizelgelerini ve görev talimatını hazırlama ve uygulama, konusunda yapılan rehberlik.				
24. Demirbaş alımı, kayıt, sayım, düşüm, devir-teslim işlerini mevzuatına uygun yürütme, konusunda yapılan rehberlik.				
25. Aylık, ücret, özel gider indirimi, anasınıfı ücretleri, kantin ve okul kooperatifleri ile ilgili iş ve işlemleri mevzuatına uygun yürütme. konusunda yapılan rehberlik.				
26. Bütçe, ödenek, ihale, döner sermaye ve ambara ait iş ve işlemleri mevzuatına uygun yürütme konusunda yapılan rehberlik.				
27. Eğitim öğretim ve yönetim görevlerini yasa, tüzük, yönetmelik, yönerge, genelge, emir ve çalışma plan ve programlarına uygun olarak yürütme, konusunda yapılan rehberlik.				
28. Eğitim öğretim ve yönetimin verimliliğini/kalitesini artırmak üzere araştırmalar yapma, okul geliştirme programı, plan, projeler hazırlama ve uygulama, konusunda yapılan rehberlik.				
29. Kurumda demokratik kuralların uygulandığı, iş birliği, işbölümü ve koordinasyonun sağlandığı, sevgi ve saygıya dayalı uyumlu bir çalışma ortamı oluşturma konusunda yapılan rehberlik.				

30. Personelin derslerini ve diğer etkinliklerini denetleme, rehberlik yapma ve motivasyonu sağlama, konusunda yapılan rehberlik.				
31. Öğretmenlerin, aday öğretmenlerin ve hizmet içi eğitim ihtiyacı bildirilen personelin iş başında yetiştirilmesini sağlama, konusunda yapılan rehberlik.				
32. Rehberlik ve teftiş çalışmaları sonunda bildirilen önerileri ve kurumun ihtiyaçlarını ilgili kurullarda değerlendirme ve yerine getirme, konusunda yapılan rehberlik.				
33. Servis araçları ve taşınmalı eğitim kapsamındaki öğrencilerin taşınma, güvenlik ve beslenmesi ile ilgili önlemleri alma ve uygulama, konusunda yapılan rehberlik.				
34. Kurum kültürünü geliştirme becerilerini, kurum misyonunu yerine getirme vizyonunu oluşturma konusunda yapılan rehberlik.				
35. Eğitim ve öğretim etkinliklerini planlarken okulun, öğrencilerin, personelin ve çevrenin ihtiyaçlarını göz önünde bulundurma, okulun çevresini, kültür ve eğitim merkezi yapma, velilerle iş birliği sağlama, çevre olanaklarından yararlanma, okulu için vizyon ve misyon geliştirme konusunda yapılan rehberlik.				
36. Koruma dermeği, okul aile birliği ve okul kooperatifini kurma, iş birliği içinde verimli çalışmalarını sağlama, konusunda yapılan rehberlik				
37. Üniversiteler, yerel yönetimler, özel-kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri ile ilişki kurma, konusunda yapılan rehberlik.				
38. Veli toplantılarının ve ana-baba eğitiminin yapılmasına imkân sağlama, konusunda yapılan rehberlik.				
39. Çevreyi tanıma ve koruma, bulaşıcı hastalıklara karşı önlemler alma, konusunda yapılan rehberlik.				
40. Kendini yetiştirme, çağdaş öğretim stratejileri ve yönetim yaklaşımlarını izleme, teknolojik gelişmelerden yararlanma ve yararlandırma konusunda yapılan rehberlik.				
41. Mesleğinin ve görevinin gerektirdiği kurallara uyma ve örnek olma konusunda yapılan rehberlik.				

Bu konularda başka düşünceleriniz varsa lütfen yazınız.

Sayın Eğitimci,

Bu anket formu, “İlköğretim okulu yönetici ve öğretmenlerinin görüşlerine göre, İlköğretim müfettişlerinin, rehberlik görevlerini gerçekleştirme düzeyleri”ni tespit etmek amacıyla hazırlanmıştır. Aşağıda, ilköğretim müfettişlerinin, “Rehberlik” görevlerini yerine getirmede sergilemeleri beklenen davranışlar verilmiştir. Sizce, ilköğretim müfettişlerinin bu davranışları ne derecede yerine getirdiklerini uygun seçeneği işaretleyerek belirtiniz, lütfen.

Katkılarınız için teşekkür ederiz.

Araştırma Grubu

- 1. Okulunuzun bulunduğu yer:** 1. () Merkez okulu 2. () Köy/Kasaba Okulu
- 2. Branşınız:** 1. () Sınıf Öğretmeni 2. () Diğer
- 3. Cinsiyetiniz:** 1.() Kadın 2.() Erkek
- 4. Hizmet Süreniz:** 1.() 1 – 5 yıl 2.() 6- 10 yıl 3.() 11- 15 yıl
3.() 16- 20 yıl 4.() 21- 25 5.() 26 yıl ve üstü
- 5. Öğrenim Durumunuz:** 1.() Ön Lisans 2.() Lisans Tamamlama 3.() Lisans
4.() Lisans Üst 5.() Başka (Lütfen belirtiniz):.....

Müfettişin Rehberlik Etkinlikleri	Müfettişin Etkinliği Yerine Getirme Derecesi			
	Pek çok	Oldu kça	Kıs men	Hiç
1. Dersliğin düzenlenmesi, bakım ve temizliği, konusunda yapılan rehberlik.				
2. Derslikte gerekli olan etkinlik ve ilgi köşelerini oluşturma, konusunda yapılan rehberlik.				
3. Derslikte seviyeyi uygun ders/oyun, araç, gereç ve materyalleri bulundurma, konusunda yapılan rehberlik.				
4.Sınıf kitaplığı/kitap köşesi oluşturma ve gerekli kayıtları tutma, konusunda yapılan rehberlik.				
5. Yıllık, ünite, günlük ve diğer öğretim planlarını ve hazırlama, konusunda yapılan rehberlik.				
6. Öğrenme ilkelerini gözetme, dersin/etkinliğin araç ve konusuna uygun strateji. Yöntem, teknik ve araçları seçme, etkili kullanma ve kullandırma. Derslikteki etkinlik ve ilgi köşelerini etkili kullanma ve kullandırma, Gezi, gözlem, inceleme ve araştırma ile deneylere yer verme, konusunda yapılan rehberlik.				
7.Öğrencilerin öğrenme etkinliklerine aktif katılımını sağlayacak ortam ve süreçleri hazırlama, öğrencilere etkili iletişim kurma ve sürdürme, konusunda yapılan rehberlik.				
8. Öğrenci seviyesine ve mevzuatına uygun ödev verme, araştırma, yaptırma, bilgiye ulaşma yollarını öğretme, öğrenmeyi öğrenen bireyler yetiştirme, konusunda yapılan rehberlik.				
9. Öğrencilerde ulusal bilinci ve ulusal değerlere saygı ve sevgiyi geliştirme, seviyelerine uygun olarak İstiklal Marşı, Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi, Öğrenci Andı, Atatürk İlke ve İnkılaplarını öğretme. Konusunda yapılan rehberlik.				
10. Öğrencilere okuma zevki ve alışkanlığı kazandırma, Türkçeyi etkili ve doğru kullanma ve kullandırma. Konusunda yapılan rehberlik.				
11. Öğrencilere ders programlarının öngördüğü hedef ve hedef davranışları kazandırma, sorumluluk ve güven duygusu kazandırma, konusunda yapılan rehberlik.				
12. Sınıflarda özel öğretimi gerektiren öğrencilerle ilgili etkinlikleri yürütme, konusunda yapılan rehberlik.				
13. Öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme, konusunda yapılan rehberlik.				
14. Öğretmenin sınıf içi çevredeki eğitimsel liderliği becerisi, konusunda yapılan rehberlik.				
15. Yönetici, öğretmen ve diğer personel ile işbirliği içinde verilen görevleri yapma, konusunda yapılan rehberlik.				
16. Okuttuğu sınıf ve ders ile ilgili defter, dosya ve kayıtları tutma, konusunda yapılan rehberlik.				
17. Törenlere, mesleki toplantı, öğrenci kulüpleri etkinlikleri, öğretmenler kurulu, şube öğretmenleri kurulu ve zümre öğretmenleri toplantılarına katılma, kararlar alma ve uygulama, konusunda yapılan rehberlik.				
18. Çevreyi tanıma ve koruma, velilerle uyumlu ilişkiler kurma, eğitim -öğretim etkinliklerinde çevreden yararlanma, konusunda yapılan rehberlik.				
19. Öğrencileri, okulunu ve öğretmenlik mesleğini sevme, benimseme ve örnek olma, konusunda yapılan rehberlik.				
20. Mesleğin ve görevinin gerektirdiği ilke ve kurallara uyma, konusunda yapılan rehberlik.				
21. Kendini yetiştirme, eğitim ile ilgili eserleri okuma mevzuatı ve çağdaş öğretim stratejilerini izleme, öğrenme ve uygulama, konusunda yapılan rehberlik.				

Bu konularda başka düşünceleriniz varsa lütfen yazınız.